

Na Faarongoa Diana Bae 'Ana Kekeda Laa Sa Luk

Sa Luk, nia na dokta. Nia ka saitoma diana 'ana keda lana buka diana ki. Nia nao lau waa 'ana akwala ma roo waa kwairooi totoonao baki sa Disas Kraes talaida kada nia too lao molaagali, ma ka nao lau waa Diu.

Kada nia nao si kedaa 'ua buka nee, nia kai lea kwaimani ki fai 'aboosol Bol. Nia lea ka dao ki mai Durusalem uri sua lana kula bae sa Disas nia ilia raoa nia ki ai lao molaagali. Burina leaa nai ki, nia kafi kedaa buka nee. Nia lau gu ne kedaa buka 'ana ilidooe ki ka bae sulia doo neki waa kwairooi nia sa Disas ki da ilia mai.

Buka nee, sa Luk nia kedaa fua tii waa gwaungai ne satana sa Tiofilas. Sui boroi 'ana nia ka kedaa buka nee fua waa gwaungai nai gu 'ana, na bae laa neki sa Luk nia kedaa ki kera doo lau gu fua toaa nao lau Diu ki.

Sa Luk 'e kedaa buka nee uri ka faatainia na Faarongoa Diana nee sulia sa Disas, ne nia doo mamana tasa. Ma nia ka dooria lau guu uri kai faatai folaa 'ania, ne sa Disas nia lea mai fua faamauri lana toaa ki sui gu 'ana lao molaagali. Sa Luk nia ka faatainia lau guu, ne sa Disas nia sae'inito 'ana wela keni ki, ma ka dooria 'adomi lana toaa ta'aa ki, ma toaa siofaa ki.

Na 'Inifuui Ununue Ki Lao Buka Nee:

Futa lana ma baita 'alaa lana sa Dion Waa ni
Faasiuabu fainia sa Disas 1:5–2:52

Kada sa Disas nia safalia raoa nia 3:1–4:13

Kada sa Disas ili raoa 'i Galilii 4:14–9:50

Kada sa Disas dao naa 'i Durusalem 9:51–19:2

Wiiki 'isi nia sa Disas 'i Durusalem 19:28–21:38
Kada sa Disas nia mae 22:1–23:56
Kada sa Disas nia tatae lau faasia maea 24:1-53

¹ 'O Tiofilas 'ae, na waa 'oro ki da kedaa sui na mai ununua sulia doo neki sui guu sa Disas nia ilida ki mai 'i malutameli.

² Kera da kekeda sulia doo nai ki da rongo faasia waa da tala soi mai doo nai ki kada kera fuli, toa nai ki da tala rongo mai doo ki, kera unu sulia doo nai ki fuameli.

³ Nia ne adea ku faarongo 'oe kau Tiofilas, 'oe waa 'inito kani. Nau ku manata toi 'e diana, fua nau 'i tala 'aku ku kekeda lau guu sulia doo nai ki fuamu. Nau ku doori alu aoloa kau 'ana ununua nee fuamu, sulia nau tala 'aku ku filo diana ai. Doo ne adea ku filo diana ai, sulia nau ku fafurongo diana mai sulia ununua nai, 'ita 'ana safali lana lelea mai ka dao 'ana sui lana.

⁴ Nau ku kekeda sulia doo nai ki fuamu, uri 'oko tala saitomana 'amu mamana lana doo nai ki sui guu kera toolangainia mai siamu.

Na 'ensel 'e faarongo 'ana futa lana sa Dion waa ni faasiuabu

⁵ 'Ana kada sa Herod nia 'inito fua bali lolofaa 'i Diudia, tii waa ni foa ne satana sa Sakaraea nia too lau guu 'ana kada nai. Sa Sakaraea nia waa ni foa fulingana arai ni foa ne satana sa 'Abida. Na 'afe sa Sakaraea, ni 'Elisabeti, nia wela keni lau guu fasi kwalafaa sa 'Aaron, arai ni foa ni gwau bae toolana sa Mosis.

⁶ Na roo maakwaina nai ki, keeru abulo 'o'olo 'i maana God, sulia nao daru si ilia tasi doo si garo 'ana ade lae sulia taki Aofia ki ma si baea fifi nia ki tiifau.

⁷ Sui ta, ni 'Elisabeti ne nia 'aba'ato ma keeru ka nao daru si welaa guu. Ma ka ta'aa ka fafonaa lau, keeru sui guu daru waro naa.

⁸ Totoo tii fa dani, arai sa Sakaraea, nia kai rao 'ana fua God lao Beukaua bae, sulia nia na waa ni foa. Nia fai waa ni foa neki da rao kwaimani ki, si kada nai si kada kera naa fua rao lae 'i seeri.

⁹ Kera da rao gu kau 'uri nai, daka nenee naa mala 'ana ne 'ita daka ilia na mai lao foaa kera ki, fua dao lae tona sa tii ada ne kai ruu kau lao kadabeu lalo 'i lao Beukaua nai. Kada da ili 'uri nai guu, na nenee laa nai ka 'asia naa faafia arai sa Sakaraea uri nia ka ruu kau lao kadabeu lalo nai, uri suungi lana doo moko diana ki 'i laona.

¹⁰ Si kada ne nia roo 'ana suungi lana doo moko diana nai, na konia baita ne kera koni kau 'i maa, daka too 'ana foa laa.

¹¹ Ma 'ana si kada nai guu, na 'ensel nia God ka sakatafa faatai mai ka uu gu 'ana 'i bali aolo 'ana fuliere nai ni suungi lana doo moko diana ki ai.

¹² Kada sa Sakaraea, 'e suana 'ensel nai, nia 'e tona baita ka mau 'asia naa.

¹³ Sui boroi 'ana, na 'ensel nai ka bae 'urii fuana, “Sakaraea, nao 'osi mau lau! God nia rongoa naa foa laa 'oe. 'Afe 'oe ni 'Elisabeti nia kai kulua kai kwalafia tii wela wane. 'Oe 'oko 'ailia wela nai, satana sa Dion.

¹⁴ Kada wela nai 'e futa, ni 'oe 'oi ele 'oki noni sasala tasa, ma toaa 'oro kera kai ele lau guu suli nia,

¹⁵ sulia na wela nai nia na wela 'initoa nia God. Wela nai kai abu 'ana kuufi lana waen, ma nao ta kafo ne kai faa gwaulilinge nia. Ma kada nia nao si futa 'ua boroi mai, na Anoedoo Abu ka funguli nia 'ua guu.

¹⁶ Nia naa ne kai olitainia mai toaa 'oro 'i 'Israel uri oli lae mai talea God kera.

¹⁷ Ma nia naa ne kai dao mai 'i nao sui fatai Aofia kafi dao mai. Ma nia kai ili raoo lao mamanaa bae brofet 'Ilaeja nia totoo ai 'i nao. Nia kai bulasia manata lana waa ni maa lae ki fua kera oli daka liosau lau 'ana wela kera ki. Ma fua nia ka bulasia manata lana toaa ade faasia ki fua kera oli daka fafurongoa lau si baea manata faasia toaa abulo 'o'olo ki. Ma fua nia ka ade akau 'ana toaa ne kera kai kwaimaakwali maasia dao lana mai Aofia.”

¹⁸ Sa Sakaraea, nia ka bae 'urii fua na 'ensel nai, “Nau ku ulafusia 'asia naa sae uri si doo nai lelea ka mamana wala, sulia nau ku waro naa, ma na 'afe nau boroi, nia waro naa!”

¹⁹ Na 'ensel nai, 'e luu nia ka bae 'urii, “Wala 'ae, nau sa Gebrel naa ne, nau waa 'ita ku too na fai God ne. Ma nia naa ne odu nau mai fua faarongo lamu asi faarongoa diana nee.

²⁰ Ma lea 'oe 'osi faamamanea guu na doo neki ku faarongo 'oe ai nee, ne totoo dai fuli na mone asi kada ne da gwalua fuai, tama fakamu nia kai 'ato nai. Ka nao 'osi bae tafa guu lelea ka dao naa asi kada doo neki kai fuli ai.”

²¹ Toaa nai ki daka maasia gu 'ada sa Sakaraea, ma daka too lelea kera ka kwaikolai naa 'ana doo ne adea nia too mai ka tau 'asia naa lao Beukaua loko.

²² Kada nia ruu mai maa ka lea mai ka dao siada, na fakana 'e 'ato ka nao si bae tafa naa fuada. Ma kera ka manata toi 'ada sae sa nia 'e suana mai ta faataia lao kadabeu lalo loko, ne ka adea nia nao si bae tafa naa, ma toka kwaikaru ka faatai 'aba ki na 'ana fuada.

²³ Aia, nia ka dao naa asi kada fua nia fai toa ne kera rao kwaimani ki lao Beukaua bae fua kera ka

faasua rae ai, nia ka oli na kau 'i luma kera.

²⁴ 'I burina si doo nai 'e fuli, nia fai 'afe nia ni 'Elisabeti keeru ka too lelea guu, 'afe nia ka safali kulua naa. Ma ni 'Elisabeti ka too banitai gu 'ana 'i luma keerua sulia lima madama ki.

²⁵ Ma too nia ka bae 'urii, “Si doo God nia ilia fuaku sulia nia manata toku ne. Ne nia 'e taga 'ana noni susuala laa baita bae nau ku too mai laona 'i maana konia nau, bae nau ku 'aba'ato!”

Na 'ensel nia faarongo 'ana futa lana sa Disas

²⁶ Aia, kera too kau lea ka dao naa 'ana onona madama ni 'Elisabeti nia 'e kulua sulia, God ka odua 'ensel Gebrel ka lea lau gu mai uri kasi maefera nai 'i Naasaret, ne nii lao bali lolofaa 'i Galilii.

²⁷ Sa Gebrel nia ngalia mai si faarongoa fua tii wela keni saarii da ala'ato 'ani nia 'i seeri ne kera alufaafia fua tii waa da 'ailia 'ana sa Diosef. Sa Diosef nia futa 'ana kwalafaa sa Defet na waa 'inito bae. Na wela keni saari nai satana ni Meri.

²⁸ Na 'ensel nai 'e dao ka bae 'urii fuana, “Sato diana kau fuamu wala, God nia 'ofe 'oe ma ka nii fai 'oe!”

²⁹ Kada ni Meri 'e rongoa na 'ensel 'e bae 'uri nai, nia manata lana ka tona ka nanisia naa malutana si baea nai.

³⁰ Na 'ensel ka bae 'urii fuana, “Meri 'ae, nao 'osi mau lau, sulia God nia 'ofe 'oe.

³¹ Ni 'oe, 'oki kulua 'oko kwalafia tii wela wane. 'Oko 'ailia satana wela nai 'ana sa Disas.

³² Wela nai nia kai 'inito, ne kera kai saea nia 'alakwa God na gwautasaliu. Ma God kai faa'inito nia mala koko nia sa Defet.

³³ Na wela nee kai 'inito ladoa totoo si sui fua toaa Diu, kwalafaa sa Diakab!”

³⁴ Ni Meri nia ka bae 'urii fuana 'ensel nai, “Nau na wela keni saarii sakwadoloa nee, si doo ne 'oe saea nai, tara nau ku kulua 'utaa gu 'aku 'ana wele nai?”

³⁵ Na 'ensel 'e olisi nia, ka bae lau 'urii, “Na Anoedoo Abu 'ana ne nia kai sifoli 'oe, ma na rigita lana God ne 'inito tasa, nia 'ana ne kai nunufi 'oe. Doo nai ne adea ma kera kai 'ailia wela abu nee 'ana 'Alakwa God.

³⁶ 'O liotoi fasi too lamu ni 'Elisabeti bae da saea nia 'aba'ato, ma ka waro naa ka 'afitai naa fua kwala wela lae. Nia loko 'e iana naa 'ana wela wane ka ladea naa onona madame nia nai.

³⁷ Si doo nai 'e fuli gu 'ana uri ka faatania ne dodolofia tasi doo ka 'afitai kaaroa 'ana God fua ili lana.”

³⁸ Ni Meri ka bae na 'urii, “Ni nau na wela keni rao nia God naa ne. Alu doo nai ki 'oe faarongo nau ai ki sui guu, da fuli nada 'ani nau ilingia ne 'oe saea nai.” Kada ni Meri nia bae 'uri nai sui guu, na 'ensel nai ka lea na 'ana faasi nia.

Ni Meri, nia lea dao tona ni 'Elisabeti

³⁹ 'Ana kada nai burina ni Meri nia rongo sulia si faarongoa nai 'e sui, nia tatae, 'ali'ali ka lea naa uri tii kasi maefera nai lao tolo nai ki 'ana bali lolofaa 'i Diudia.

⁴⁰ Kada nia lea kau ka dao 'i maefera nai, nia ka ruu 'i luma kera sa Sakaraea, ka bae diana kau tale ni 'Elisabeti.

⁴¹ Ma si kada ni 'Elisabeti nia rongoa fatai na bae lana ni Meri, na wela nai ni 'Elisabeti 'e kulua ai nai, 'e tona ka agara 'ua guu lao rakena. Ma na Anoedoo Abu ka fungulia naa ni 'Elisabeti,

⁴² ma nia ka bae baita ka bae na 'urii, “'Oo Meri wela keni nee 'ae, diana tasa 'asia naa fuamu ka

talua keni na fere ki sui, ma ka diana 'asia naa lau guu fuana wela nee 'oe kulua ai ruruumu.

⁴³ Si doo 'e baita tasa ka nao kusi bobola fainia, ne ni 'oe na gaa nia Aofia nau 'o lea mai 'oko tala dao toku gu 'urii!

⁴⁴ Suli nau, si kada bae ku rongoa kau lingemu 'o bae mai tale nau, na wela nee 'i ruruuku boroi 'e ele ka 'igi baita guu.

⁴⁵ 'E diana tasa fuamu wela keni nee, sulia ni 'oe 'o faamamanea si baea God totoo kai fuli mala ne kera faarongo 'oe ai.”

Ni Meri, nia silia God

⁴⁶ Ni Meri ka bae lau 'urii,

“I lao mauria nau tiifau, nau ku sili sulia God,

⁴⁷ ma 'i lao mangoku sui naa, nau ku ele suli God nia faamauri nau.

⁴⁸ Nia 'e manata toku ai ni rao nia, boroi 'ana nau gwa ai mala nia gwana. Suai fasi nai, 'ita 'i tari'ina ka oli 'alaa, toae ki sui da kai saea nau ai 'e diana tasa 'asia naa fuaku,

⁴⁹ suli God nia ilia doo talingai ki fuaku 'ana rigitaa nia.

Na satana 'e abu.

⁵⁰ Nia 'e 'ofea toae ki sui guu ne kera sae'inito 'ani nia, ta unitae wane nao si ore.

⁵¹ I lao ilidooa nia ki, nia 'e faatainia tetede nia ka tagalangainia toaa ne kera manata naunau ki.

⁵² Nia 'e faakosoa mai waa 'inito ni maungi lada ki 'i saegano faasi 'initoaa kera ki, ma ka tafoa mai waa mala kera ki 'i langi daka 'inito.

⁵³ Nia 'e sangonia toaa fiolo mae ki 'ana doo diana ki,

ka olitainia kau toaa suadoo ki daka oli gu 'ada fai
otona sae 'aba ki.

54-55 Nia 'e 'adomi kolu mai toaa 'Israel ki ne kolu
toaa ni rao nia,

sulia 'e manata toi alangaia* nia fua kokoo kia ki
mai 'i nao, 'uri bae nia saea kai faatania
kwai'ofeia nia fua sa 'Abraham fai kwalafaa
nia ki ka lelea firi.”

56 Aia, ni Meri nia too kwaimani fai ni 'Elisabeti
sulia bobola fainia ta olu madama lau sui nia kafi
oli na 'i fera kera.

Na futa lana sa Dion waa ni faasiuabu

57 Ni 'Elisabeti nia too kau lelea ka dao 'ana si
kada nia naa fua faafuta lae, nia ka faafutaa na
wela wane.

58 Toaafuta ma toaa kwaimani nia ki daka ele
'asia naa kada kera rongoa doo diana nai God 'e
ilia fuana.

59 Kada wela nai 'e dao naa 'ana kwaluna
maedani nia, kera daka lea na mai uri daka
'iri'unga 'ani nia sulia doo na taki kera toaa Diuda
ki saea, ma kera daka dooria faasata lana 'ana
satana maa nia sa Sakaraea.

60 Ma sui, gaa nia ka nao si ala faafia, ka bae 'ana
'urii fuada, “Nao molu si 'aili nia lau 'ana satana
maa nia, nao! Molu 'aili nia 'amolu 'ana sa Dion!”

61 Toaa nai ki tiifau kera luu nia daka 'urii, “Nee
wala, nao ta waa 'ana kwalafaa kamuru dasi 'aili
nia 'ua gu mai 'ana satae doo nai!”

62 'I seeri kera ka kwaikaru 'ana 'abada fua maa
nia wela nai, arai sa Sakaraea, kera ka leditona uri
satae doo ne nia dooria daka 'ailia 'ana wela nai.

* **1:54-55** *bae alangaie*: God nia alangai fua sa 'Abraham 'ana
Dionisis 17:7.

⁶³ Guu nia kwaikaru fuada, ka gani kera uri daka faa kau ta reba doo ni kekeda lae 'i fafona uri nia ka kekeda ai. Kada nia kekeda, nia ka faarongo 'urii, “Na wela nee, satana sa Dion.” Toaa nai ki tiifau kera daka kwele 'asia naa.

⁶⁴ Ma asi kada nai guu, na faka sa Sakaraea 'e alube nia ka bae tafa naa. Nia ka tangoa na 'ana God.

⁶⁵ Ma na toaa nai ki tiifau kera koni mai 'i seeri, kera da kwele daka mae 'ada. Ma 'i seeri na faarongo lae sulia doo nai ki ka talofia maefera nai ki tiifau lao tolo 'i seeri, 'ana bali lolofaa 'i Diudia sui guu.

⁶⁶ Ma na toae ki sui guu ne da rongoa doo nai ki, kera ka manata sulida daka bae 'urii, “Na wela nee mone bobongi nia baita, nia nao lau ta waa mamala wela ne rowaa!” Kera bae 'uri nai, sulia kera saitomana na tetede God 'e nii fai nia.

Sa Sakaraea nia silia God

⁶⁷ Na Anoedoo Abu ka faabaea sa Sakaraea maa sa Dion, nia ka silia God ka bae 'urii,

⁶⁸ “Kolu tangoa God na Aofia kolu nee toaa Diu ki kolu foosia.

Nia 'e lea mai fua 'adomi laka toaa nia ki, ma ka faamauri kia.

⁶⁹ Nia 'e falea mai waa tetede ni kwai faamauri kia, ne futa mai 'ana kwalafaa waa 'inito kia sa Defet, na waa rao nia God,

⁷⁰ 'uri bae nia bae 'ana brofet abu nia ki 'i nao ka alangainia sui na mai.

⁷¹ Nia 'e alangai uri kai faamauri kia faasia mali-mae kia ki, ma kai tafalangai kia faasia toaa neki manata lada ta'aa fuaka.

72 Nia 'e alangai fua kokoo kia ki mai 'i nao, nia kai faatainia kwai'ofeia nia fuaka, ma kai manata toi na alangaia abu nia fai kera.

73 Na alangaia abu nia fua kokoo kia sa 'Abraham 'ana kada 'i nao, ne nia kai lafutai kia faasia 'abana malimae kia ki,

74 fasi uri kolu ka rao fuana ma kolu si mau lau 'ana malimae kolu ki,

75 ma uri kolu ka too 'o'olo na 'akolu 'i maana ka lelea firi.”

76 Sa Sakaraea nia oli ka bae 'urii fua 'alakwa nia sa Dion,

“Ni 'oe na wela nau, toae ki dai 'aili 'oe 'ana brofet nia God ne 'inito ka talua doo ki sui.

'Oe 'o eta dao mai 'i nao 'ana Aofia nee, fasi uri 'oko faarongoa toae ki kera ka ade akau 'ana too lada maasi nia.

77 Ni 'oe 'oko faarongoa toaa nia ki, ne God kera nee kai faamauri kera kada nia manata lukea ade garoa kera ki.

78 God ne 'inito ka tasa nia kwai'ofei tasa. Ma fafona kwai'ofeia nia, nia kai faa mai na Waa Kwai Faamauri. Na waa nai, dao lana mai kai mala 'ana sato loo nia afuraga mai 'aena salo ka tala faafi kia,

79 uri ka faa folaalia manata lana toaa kera too lao rorodoa lae 'ana mae. Ma ka kwesu folaa tala 'ae kolu uri fali lae lao aroaroa 'ana too kwaimani lae fai God.”

80 Sa Dion na wela nai, nia ka baita ka lea 'alaa, ma na manata lana ka rafo. Kada nia baita naa, nia ka too gu 'ana lao fera kwasi, lelea ka dao 'ana kada nia fua saka faatai lae ai 'i maana toaa nia 'Israel.

2

Sa Disas, nia futa (Matiu 1:18-25)

¹ Aia, 'i burina na sa Dion 'e futa nao si tau guu, na waa gwaungai nai 'ana 'initoaa baita 'i Rom ne satana sa Ogastas, nia alua tii si baea fifi fua toae ki sui guu lao 'initoaa nia. Si baea fifi nai 'e saea toae ki sui guu kera kai oli uri maefera 'i 'aena fera kera ki fua keda sata lae ai.

² Ma na keda sata lae nai gu ne etana guu keda sata lae kera 'i otofana kada sa Kuirinias nia 'inito fua Siria brofens.

³ 'I seeri guu, toae ki tiifau kera ka lea naa fua keda sata lae 'i 'aena fera kera ki 'ua guu.

⁴ Aia, ma sa Diosef nia lau guu 'e lea kau faasi maefera 'i Naasaret lao bali lolofaa 'i Galilii, ka lea na kau uri bali lolofaa 'i Diudia. Nia lea kau uri 'i Betlehem, na maefera sa Defet na waa 'inito kera. Nia 'e lea kau 'i seeri sulia nia na waa 'e too 'i fuli sa Defet.

⁵ Sa Diosef nia lea kau fua keda sata kwaimani lae fai ni Meri, na wela keni nai kera alufaafia fuana, ma ka kulua naa 'ana wela 'ana kada nai.

⁶ Ma asi kada keeru dao daru ka too guu 'i Betlehem, ni Meri ka fiiwela naa uri faafuta lae.

⁷ Ma kada nia faafutaa na ulunao nia nai sui, nia ka 'afua naa 'ana maku ki, sui ka egwalaa wela tio 'ana lao kwade doo buluka ki ni fanga, sulia 'e nao naa tasi kula ni too lau 'ana ta luma lao maefera nai ne tala'ana keeru ka foli talana fua too lae ai asi kada nai.

'Ensel ki da faatalongainia futa lana sa Disas

⁸ Ma na toa ne da suasulia sifsif ki, kera too karangia gu 'ada maefera nai. Kera too dai sua 'ada sulia sifsif kera ki 'i lao fa rodo nai.

⁹ Ma 'i seeri tii 'ensel nia God ka sakatafa faatai mai kera ka suana, ma na kwesu talingai nia ka rara na faafi kera ma daka mau 'asia naa.

¹⁰ Ma na 'ensel nai ka bae 'urii fuada, “Nao molu si mau, sulia ni nau ku ngalia mai si faarongoa diana fua molu 'i tari'ina. Si faarongoa nee kai faaelea manata lana toae ki sui guu.

¹¹ Lao fa sato ne 'i tari'ina, na Waa Kwai faa-mauri kamolu nia futa naa lao maefera nee sa Defet. Nia na Kraes*, na Aofia.

¹² Ma na fafaataia nia fua molu ka lio saitomana, nia 'urii: Kamolu kai suana tii wela kafi futa ne kera 'afua 'ana maku ki, ma nia kai tio 'ana lao kwade doo buluka ki ni fanga.”

¹³ Aia kera tona boroi daka suana naa molee 'ensel faasia 'i salo ki, ne da koni na fai 'ensel bae, ma daka tangoa God daka dau nada 'ana bae lae 'urii,

¹⁴ “Tangoa tasa God ne nii talua doo ki sui!

Ma na aroaroe ka nii 'ana fai toaa ne God nia ele sulia kera, lao fera ne 'i saegano.”

¹⁵ Too buri 'ensel nai ki da oli naa uri 'i salo, na waa nai ki ni sua lae sulia sifsif ki daka bae 'ada 'urii, “Rowane 'ae, ma lea kolu dao fasi lao fera loko 'i Betlehem, uri kolu ka suana fasi doo ne fuli mai 'i tari'ina, ma God ka faarongo kolu ai nee.”

¹⁶ Aia, kera daka lea 'ali'ali naa. Da lea kau dao daka suana naa ni Meri fai sa Diosef, ma wela bibiu nai ne tio 'ana lao kwade doo buluka ki ni fanga.

* **2:11** Kraes na malutana, na waa ne God 'e filia, na Mesaea.

17 Ma kada kera dao daka suana sui, kera lea daka unu na sulia si baea baki 'ensel 'e faarongo kera mai ai sulia wela bae.

18 Ma na toaa nai kera rongoa ununua nai ki sui guu, daka kwele 'asia naa.

19 Ma ni Meri ka safa manata tu'uu na 'ana sulia doo nai ki, ka taingainia ka tio gu 'ana lao manata lana.

20 'I seeri, na waa nai ki ni suasulia sifsif ki daka oli naa. Kera daka tangoa God faafi doo nai ki sui guu da rongoa ki nai, sulia da suai doo nai ki da fuli ka lea 'o'olo guu sulia doo ne da rongo 'ensel nia saea mai.

21 Dao kwaluna fa dani wela nai, kera ka 'iri'unga 'ani nia, ma daru ka faasata nia naa 'ana sa Disas. Na satae doo nai, na 'ensel nia faarongoa sui na mai 'ani Meri 'ana kada nia nao si kulua 'ua.

Sa Disas, kera ngali nia kau uri Beu

22 Sa Diosef fai ni Meri keeru too lelea keeru ka faasua nia si kada keeru fua faafaalu lae burina kwala wela lae, ilingia doo ne taki sa Mosis saea fua ili lana.† 'I seeri, keeru daru ngalia wele daru ka lea 'alaa na uri Durusalem fua faa lana wela nai fuana God,

23 ilingia bae na kekeda lae lao taki nia God nia saea ma ka bae 'urii, “Na doo wane neki da kwalafi maa faalu ai, kera kai efaa ka too 'e'ete naa fua God.”

24 Keeru ka lea lau gu 'i seeri uri fale lana falee ni faafaalu lae fua God, ne kera kai falea roo fa fao

† 2:22 *Leftikas 12:6-8* 'I burina wela keni 'i Diu nia kwala wela, kera saea nia 'e sua. 'Uri nai nia ka too 'i luma nia sulia olu taafuli dani fono fai olu fa dani sarenga ki 'i burina 'iri'unga lana wele ka sui fatai, nia kafi falea afuafua fuana God.

ki, ma nao roo fa bole ki fua ka lea sulia doo ne taki nia God 'e saea uri fale lana.

²⁵ Ma 'ana kada nai, tii waa satana sa Simion nia too lau guu 'i Durusalem. Nia waa birangana 'e diana, ma ka foosia firi God, ma ka too kwaimaakwali gu 'ana uri sua lana kada ne God kai faamauria toaa nia 'Israel ki. Na Anoedoo Abu nia ka nii fai sa Simion,

²⁶ ma ka faatai fuana, ne nia kai mauri gu 'ana lelea nia ka tala suana guu Kraes bae 'ana maana 'i tala'ana.

²⁷ Ma na Anoedoo Abu ka talaia sa Simion ka lea uri lao Beukaua loko. 'E lea kau 'e dao ka suana naa sa Diosef fai ni Meri ne daru ngalia mai sa Disas uri ilidoo lae 'ani nia lao Beukaua mala 'ana doo ne taki ki saea.

²⁸ 'Uri nai guu, sa Simion ka ngalia wele ka 'olia naa 'i ruruuna, ka tangoa God ka bae 'urii,

²⁹ “God 'ae. Doo bae 'oe alangainia fuaku nia mamana naa. Tari'ina lea sae 'oko faolomai nau boroi 'amu uri ku lea naku lao aroaroa 'oe, nia ka diana gu 'ana.

³⁰ Na waa bae 'oe alangainia kai lea mai uri faamauri lana toae ki sui, nia ne dao naa ma nau ku tala suana naa 'ana maaku.

³¹ Sa wala nee, ni 'oe 'o ade akau sui na mai 'ani nia 'i maana toaa ki sui daka suana naa.

³² Ma nia kai faatai 'oe sia toaa nao lau Diu ki ka mala 'ana kwesu saru folaa diana, ma nia kai falea 'initoae fua meli toaa 'oe 'Israel.”

³³ Kada na maa nia fai gaa nia wela nai, daru fafurongo sulia doo nai ki sa Simioni 'e saea sulia wela keerua lelea ka sui, keeru daru ka kwele 'asia naa.

³⁴ Sui sa Simion ka saea lau guu si baea diana ki fuadaru. Nia ka bae 'urii fua ni Meri, na gaa nia

wele, “Na wela nee, God nia filia 'ua gu mai uri nia ka mala 'ana fafaataia fua toaa 'oro 'i 'Israel. Uri tii ne nia faamamanea wela nee, mauri lana kai diana tasa, ma tii ne nao si faamamane nia, mauri lana kai ta'aa 'asia naa. Ma na wela nee naa ne kai faatainia God sia toaa ki sui gu 'ana, sui boroi 'ana ma 'oro lana wane ma keni kera kai susubutainia.

³⁵ Ma kera kai ade 'uri nai 'ani nia, uri ka faatai folaa 'ana si lio agwa kera wane ma keni. Ni 'oe na gaa nia wela nee, liodilae baite kai dao tomu. Liodilae nai kai mala ta 'ile ne 'ala ne kai toe 'oe, ma kai fii 'oe ka ufi 'oe guu.”

³⁶ Tii gwa ai 'oru satana ni 'Ana, 'e nii lau guu nonina Beukaua loko otofana si kada nai. Ni 'Ana, nia na brofet keni ne too mai ka tau naa, ka waro naa. Ni nia saari sa Fanuel, na waa 'ana fiiwane sa 'Asa. Ni 'Ana 'e 'afe ka too kwaimani fai arai nia sulia fiu fa ngali ki sui arai nia ka mae lau gu 'ana,

³⁷ nia ka 'oru ka too lelea ka dao naa 'ana kwalu taafuli fa ngali ma fai fa ngali sarenga ki. Ma nia ka nanai gu 'ana lao Beukaua loko 'ana abufanga lae ma foa lae sulia fa sato ma fa rodo.

³⁸ Nia 'e lea kau ka todaa lau guu sa Diosef fai ni Meri lao Beukaua nai. Nia ka falea tango laa nia talea God ma ka faarongo talo sulia wela nai siana toae ki sui guu ne da maakwalia si kada God kai faamauria toaa 'i Durusalem.

³⁹ Kada sa Diosef fai ni Meri daru faasui tiifau naa 'ana ilidooe ki sulia taki nia ki God, keeru daru ka oli na mai uri bali lolofaa 'i Galilii uria lao maefera keeru 'i Naasaret.

⁴⁰ Ma na 'alakwa keeru nia ka baita 'alaa naa, ka rigita naa, ka too 'ana liotooe, ma na dianaa God ka nii na fai nia.

Sa Disas, kera faasi nia mai lao Beukaua 'i Durusalem

⁴¹ 'Afa ngali ki sui guu, maa nia fai gaa nia sa Disas, daru kai lea 'ana Fangatasae bae kai liu 'i Durusalem.

⁴² Kada sa Disas nia baita ka dao naa 'ana taafuli fa ngali ma roo fa ngali sarenga ki, nia fai keeru da lea kwaimani sui guu 'ana maoma nai, 'uria ne 'ita kera ka ilia naa.

⁴³ Kera lea kau daka totoo mai 'ana ade dooa nai lelea 'i burina ade dooe 'e toli ka sui naa, sa Diosef fai ni Meri na maa nia fai gaa nia sa Disas, daru ka oli na mai fera. Aia, ma sa Disas loko nia 'e too 'ua gu 'ana mai 'i Durusalem. Ni keeru nao daru si saitomana lau gu 'adaru loko nia too 'ua gu 'ana mai.

⁴⁴ Daru kwaifii 'adaru sae sa nia oli na mai fai na figue ne da oli ki mai. Keeru ka oli mai sulia fa sato lalau loko lelea ka dao naa 'i saulafi, daru kafi nanisi nia. 'I seeri daru ka ledia naa ote toaafuta ki ma toaa kwaimani keeru ki.

⁴⁵ Ma sui boroi 'ana nia ka nao si nii gu fai kera. Guu keeru daru ka oli lau uri Durusalem fua nani lae mai uri nia 'i seeri.

⁴⁶ Lea burina olu fa sato 'e sui naa, keeru dafi dao tona lao Beukaua bae, kada nia gooru 'ana 'i matangana toaa saitoma doo ni toolangaidoo ki. Nia too kai fafurongo kera 'ana ma too kai ledi kera ki 'ana.

⁴⁷ Na toaa ne kera waa kwairooi nia ki, kera da kwele 'asia naa 'ana filodooe nia ma 'ana olisi lae nia ki 'ana ledi laa kera ki.

⁴⁸ Ma kada sa Diosef fai ni Meri daru suana 'uri nai, keeru boroi daru ka kwele 'asia naa 'ani nia. 'I seeri, gaa nia ka bae 'urii fuana, "'Alakwa nau 'ae, doo 'o ilia na 'amu 'ani kaaria uri tee nai? Ni kaaria

maa 'oe fai nau mone miri nani mai uri 'oe, miri ka kwaifii naa sae sa ta doo ta'aa nia fuli naa 'ani 'oe wala!”

⁴⁹ 'I seeri sa Disas 'e luu keeru ka bae 'urii, “Kamuru dau na 'amuru 'ana nani lae uri nau lao faano nee sui gu 'ana uri tee nee? Kamuru saitomana gu 'amuru bae nau kwai too 'aku lao beu nia Maa nau!”

⁵⁰ Kada nia bae 'uri nai, keeru ka ulafusia lau gu 'adaru si manata lae ne nia fuutoi ka bae 'uri nai fuadaru.

⁵¹ 'I seeri sa Disas ka oli kwaimani na fai keeru uri lao maefera kera 'i Naasaret. Ma dao kera too kwaimani, nia ka ade gu 'ana sulia bae ladaru. Ma na gaa nia ka taingainia na 'ana si bae nai ki sui guu nia saeda ki nai lao manata lana.

⁵² Sa Disas ka baita 'alaa naa 'ana noni, ma 'ana liotooe, ma na God fai wane ka ele 'asia naa sulia nia.

3

Sa Dion Waa ni faasiuabu, nia faarongo talo sulia Kraes

(Matiu 3:1-12; Maak 1:1-8; Dion 1:19-28)

¹⁻² Si baea nia God 'e dao sia sa Dion 'alakwa sa Sakaraea lao fera kwasi loko. 'Ana kada nai, sa Taebirias nia gwaungai 'ana fera baita 'i Rom tiifau ka dao naa 'ana taafuli fa ngali ma lima fa ngali sarenga nia ki. Aia, ma sa Bontias Baelat nia ka 'inito fua bali lolofaa 'i Diudia, sa Herod ka 'inito fua bali lolofaa 'i Galilii, sa Filib toolana sa Herod lau guu, ka 'inito fua roo brofens neki 'Iturea fai Trakonaetis, sa Lisantias ka 'inito fua 'Abilini brofens. Aia, ma sa 'Anas fai sa Kaeafas daru ka foa ni gwau fua fera 'i Durusalem.

³ Ma 'i seeri, sa Dion ka liufia lao bali fera nai tiifau ninimana kafo 'i Diodan, ka faarongoa toae ki ka 'urii, “Kamolu molu ka bulasi manataa tiifau faasia abulo ta'aa laa kamolu ki uri daka faasiuabu kamolu uri God ka manata luke kamolu faasia abulo ta'aa laa kamolu ki.”

⁴ 'I seeri guu, si bae ne sa 'Aesaea na waa brofet, 'e kekeda ka saea mai 'i nao, ka mamana naa, ne nia bae 'urii, ☆

“Tii waa, nia 'ai fua toae ki lao fera kwasi ka bae 'urii,

'Molu kwaia taale fua Aofia kai dao mai!
Molu 'olosi diana 'ana taale nai maasi nia!

⁵ Molu anomia kula kilukilue ki,
molu ka 'eli neneba 'ana kula 'obarusua ki ma labusue ki fai gwa tolo ki.

Molu ka 'olusia taale 'e'eo ki, molu ka saungai dodoloa 'ana kula kwarua ki.

⁶ Na toae ki tiifau kera dai suana God nia 'e faamauri kera.’”

⁷ Sa Dion ka bae 'urii fuana toaa 'oro ne da lea ki mai siana uri daka siuabu ki 'ada, “Kamolu na birangamolue 'e ilingia birangana baekwa 'i tolo ka sui naa! Sa tii gu 'ana ne saea fuamolue, sae sa lea nao molu si luka boroi 'ana abulo ta'aa laa kamolu ki lea molu siuabu naa molu ka tala gu 'amolue faasia kwakwaea nee God 'e 'ita ka alua ka tio naa?

⁸ Kaa nia diana, kamolu lea kau molu ka too 'ana tooe ne nia faatania kamolu abulo ka sui naa faasia abulo ta'aa lae kamolu ki! Ka nao molu si manata lau 'urii, 'Kameli nee na toaa 'ana kwalafaa sa 'Abraham 'ua gu ne! Nia 'afitai fua God ka kwae kameli!' Tasi doo lau guu nau ku faarongo diana 'ani kamolu ai 'e 'urii, lea sae God 'e dooria kai ngalia tai maefau 'ana maefau

☆ 3:4 'Aesaea 40:3-5

nee 'i seki fua saungai lada 'ana kwalafaa falu sa 'Abraham, nia nao si 'afitai guu fuana uri ili lana!

⁹ 'Ana kada nai boroi 'ana nai, God nia kwaimaakwalii sui naa fua fale lana kwakwae nai, mala 'ana ta waa bae nia dau 'ana batau ka kwaimaakwalii sui naa uri taba lana 'ai. Ma 'ai neki sui guu kera nao dasi fungu nia kai tabada 'i saegano.”

¹⁰ 'Uri nai guu na konia nai ki daka ledi sa Dion daka 'urii, “Nee wala, ma tee ne meli kai ilia uri ka faatainia ne kameli abulo ka sui naa faasia abulo ta'aa lae kameli ki?”

¹¹ Nia luuda ka bae 'urii, “Lea 'oe too 'ana roo si ofi, 'oko falea ruana kula fua ai siofaa ne nao gu 'ana tasi ofi. Ma lea 'oe too asi fange, 'oko faa 'ana ai ne fiolo mae gu 'ana.”

¹² 'I seeri, na toaa nai da kai konia malefo 'ana takis ki, kera da lea lau gu mai uri sa Dion ka faasiuabu kera, dao daka ledi 'urii 'ani nia, “Wala waa ni toolangaidoo 'ae, ma kameli mone? Tee ne meli kai ilia uri ka faatainia ne kameli meli lukasia naa abulo ta'aa laa kameli ki?”

¹³ Sa Dion nia luuda lau guu ka bae 'urii, “Lea kau molu ka konia gu 'amolu malefo 'o'olo nee 'ua guu 'ana takis. Nao molu si gani si 'idu lau 'i fafona.”

¹⁴ Sui lau guu tai toaa ni ome ki ne kera lea lau gu mai uri siuabu lae, dao daka ledia lau guu sa Dion daka 'urii, “Ma kameli mone? Tee ne kameli kai ilia uri ka faatainia ne meli luka naa 'ana abulo ta'aa laa kameli ki?”

Sa Dion 'e luu kera ka bae 'urii, “Lea kau nao molu si sasi naunau lau 'ana ngali lana si doo ta waa, ka nao molu si suke gu 'amolu faafi waa ki

uri ngali lana si doo kera ki. Manatamolu ka toli 'ana fai si fofolia kamolu ki.”

¹⁵ Na toaa nai ki sui guu kera da maasia gu 'ada dao lana mai na Kraes nai kai dao mai uri faamauri lana toaa nia ki. 'Uri nai kera ka manata 'urii, “Alamia sa Dion na Kraes bae na 'oto nee?”

¹⁶ 'Uri nai guu sa Dion ka bae na 'urii fuada, “Nau nee, na kafo gu 'ana ne nau ku faasiuabu kamolu ai; ma na waa ne nia kai dao mai buriku nee nia 'inito tasa ka talu nau fatai ma na butu nia ki boroi, nau kusi alamia guu luke lada fasi 'aena. Ni nia waa nai ne kai faasiuabu kamolu 'ana Anoedoo Abu ma 'ana ere.

¹⁷ Ma nia kai dao mai fua sangita lana toae ki tiifau, mala waa ni sangitadoo ne kai sangitaa saena wiiti fasi 'e'eforana doe 'i fafona kwaitao ni sangitadoo nia. Ma ka konia migana dooe ka taingai 'e'ete ai lao beu ni taingai fanga laa nia, sui ma kafi ngalia 'e'eforana doe fua suungi lana lao ere ne saru ka totoo firi si mae.”

¹⁸ Sa Dion ka faarongoa konia nai ki 'ana si baea ni kwaiarei 'oro ki uri kera ka abulo faasia si birangaa kera ki, ma ka faarongo kera naa 'ana si faarongoa diana nee.

¹⁹ Nia ka ngatafia sa Herod waa ne 'inito fua brofens nai, sulia nia sa Herod 'e adea lau gu 'ana baraa nia ni Herodias na 'afe nia sa Filib, na toolana lau gu 'ana. Ma sa Herod nia ka ilia tai doo ta'aa 'oro ki lau.

²⁰ Ma ka fafonaa lau doo neki nia ilia ka ta'aa, nia saea fua toa ni rao nia ki kera daka alua sa Dion lao lookafo.

*Sa Disas, kera faasiuabu nia
(Matu 3:13-17; Maak 1:9-11)*

21 'Ana kada bae sa Dion nao si nii 'ua lao lookafo, nia faasiuabua toaa 'oro, ma ka faasiuabua lau guu sa Disas. Kada sa Disas nia lea mai, ma sa Dion ka faasiuabu nia, sa Disas ka foa. Kada nia foa 'uri nai, salo ka 'ifi,

22 ma na Anoedoo Abu nia ka koso mai faafi nia mala 'ana tafa bole. Ma tii si lingee baea ka talo mai faasia 'i langi ka 'urii, “Oe 'alakwa nau naa ne 'oe tii fa wela 'autania nau ne ku liosau 'ani 'oe. Manata laku 'e ele 'asia naa sulia 'oe.”✧

*Isifutae sulia kwalafaa ne lea mai lea ka dao 'ana sa Disas
(Matiu 1:1-17)*

23 Kada sa Disas nia safalia raoa nia, nia 'e baita mai ka dao naa 'ana olu akwala fa ngali fono ki. Ma toae ki sui gu 'ana kera ka manata 'ada sae sa nia na 'alakwa sa Diosef gu 'ana.

Ma sui sa Diosef nia na 'alakwa sa Hilae 'ana ne.

24 Sa Hilae 'alakwa sa Matat,
sa Matat 'alakwa sa Lifae,
sa Lifae 'alakwa sa Melkae,
sa Melkae 'alakwa sa Danae,
sa Danae 'alakwa sa Diosef.

25 Sa Diosef 'alakwa sa Matataeas,
sa Matataeas 'alakwa sa 'Emos,
sa 'Emos 'alakwa sa Neham,
sa Neham 'alakwa sa 'Eslae,
sa 'Eslae 'alakwa sa Nagai.

26 Sa Nagai 'alakwa sa Meata,
sa Meata 'alakwa sa Matataeas,
sa Matataeas 'alakwa sa Semein,
sa Semein 'alakwa sa Diosek,
sa Diosek 'alakwa sa Dioda.

✧ 3:22 Dionisis 22:2; Sam 2:7; 'Aesaea 42:1

27 Sa Dioda 'alakwa sa Dioanan,
 sa Dioanan 'alakwa sa Risa,
 sa Risa 'alakwa sa Serababel,
 sa Serababel 'alakwa sa Sialtiel,
 sa Sialtiel 'alakwa sa Nirae.

28 Sa Nirae 'alakwa sa Melkae,
 sa Melkae 'alakwa sa 'Adae,
 sa 'Adae 'alakwa sa Kosam,
 sa Kosam 'alakwa sa 'Elmadam,
 sa 'Elmadam 'alakwa sa 'Ere.

29 Sa 'Ere 'alakwa sa Diosua,
 sa Diosua 'alakwa sa 'Eliesa,
 sa 'Eliesa 'alakwa sa Diorim,
 sa Diorim 'alakwa sa Matat,
 sa Matat 'alakwa sa Lifae.

30 Sa Lifae 'alakwa sa Simion,
 sa Simion 'alakwa sa Diuda,
 sa Diuda 'alakwa sa Diosef,
 sa Diosef 'alakwa sa Dionam,
 sa Dionam 'alakwa sa 'Elaeakim.

31 Sa 'Elaeakim 'alakwa sa Milia,
 sa Milia 'alakwa sa Mena,
 sa Mena 'alakwa sa Matata,
 sa Matata 'alakwa sa Neetan,
 sa Neetan wela sa Defet waa 'inito bae 'Israel.

32 Sa Defet 'alakwa sa Deesii,
 sa Deesii 'alakwa sa 'Obet,
 sa 'Obet 'alakwa sa Boas,
 sa Boas 'alakwa sa Salamon,
 sa Salamon 'alakwa sa Naason.

33 Sa Naason 'alakwa sa 'Aminadab,
 sa 'Aminadab 'alakwa sa 'Adamin,
 sa 'Adamin 'alakwa sa 'Arani,
 sa 'Arani 'alakwa sa Hesron,
 sa Hesron 'alakwa sa Beres,
 sa Beres 'alakwa sa Diuda.

³⁴ Sa Diuda 'alakwa sa Diakab,
sa Diakab 'alakwa sa 'Aesak,
sa 'Aesak 'alakwa sa 'Abraham,
sa 'Abraham 'alakwa sa Tira,
sa Tira 'alakwa sa Naho.

³⁵ Sa Naho 'alakwa sa Sirag,
sa Sirag 'alakwa sa Riu,
sa Riu 'alakwa sa Beleg,
sa Beleg 'alakwa sa 'Eba,
sa 'Eba 'alakwa sa Sela.

³⁶ Sa Sela 'alakwa sa Keenan,
sa Keenan 'alakwa sa 'Afaksad,
sa 'Afaksad 'alakwa sa Sem,
sa Sem 'alakwa sa Noa,
sa Noa 'alakwa sa Lameki.

³⁷ Sa Lameki 'alakwa sa Metusalaa,
sa Metusalaa 'alakwa sa 'Enok,
sa 'Enok 'alakwa sa Dioret,
sa Dioret 'alakwa sa Mahelalel,
sa Mahelalel 'alakwa sa Keenan.

³⁸ Sa Keenan 'alakwa sa 'Enos,
sa 'Enos 'alakwa sa Seti,
sa Seti 'alakwa sa 'Adam,
sa 'Adam 'alakwa nia God.

4

Saetan nia ilitona sa Disas (Matiu 4:1-11; Maak 1:12-13)

¹ Sa Disas, kada nia faasia kafo 'i Diodan burina 'e siuabu ka sui, nia fungu 'ana Anoedoo Abu. Ma Anoedoo Abu ka talai nia 'i lao fera kwasi.

² Saetan ka ilitona 'i seeri sulia faitaafuli fa dani ki. Ma sa Disas ka nao si 'ani tasi fanga sulia fa dani nai ki, ma ka fiolo mae.

³ Ma Saetan ka bae 'urii fuana, “Lea sae ni 'oe na 'Alakwa mamana nia God, 'oko saea maefau nee nia lia 'ana tafa beret ni 'ani lana.”

⁴ Sa Disas 'e olisi nia ka bae 'urii, “Na Kekeda laa Abu[☆] nia bae 'urii, ‘Na wane nia 'afitai ka mauri 'ana otona fange gwana.’ ”

⁵ Sui Saetan 'e talaia daru ka raa 'i gwauna gwa toloa 'e fane 'asia naa. Too 'i seeri asi kada kukuru nai, Saetan ka faatainia kwalu 'initoaa 'e'ete neki tiifau lao molaagali fua sa Disas,

⁶ ka bae 'urii fuana, “Nau mone lea ku dooria, nau kwai falea gu 'aku 'okona 'initoaa neki fai kwanga lada tiifau fuamu. Ma tii gu 'ana ne nau ku dooria kwai faa doo neki 'i 'abana, nau kwai ilia gu 'aku, sulia kera na doo nau ki naa da faa fuaku.

⁷ Ma lelea sae 'oe 'o booruru 'i saegano ma 'oko faabaita nau naa 'i seki, 'okona doo neki, doo 'oe ki sui naa nau kwai fale tiifau nai fuamu.”

⁸ Sa Disas 'e olisi nia ka bae 'urii, “Na kekeda laa Abu[☆] nia bae 'urii, ‘Ni kamolu, molu ka faabaitaa na Aofia na God kamolu. Ni nia taifili nia guu molu ka faabaita nia ma molu ade doo fuana.’ ”

⁹ Sui, Saetan ka talai sa Disas ka lea uri maefera baita loo 'i Durusalem, lea dao daru ka uu 'i langi gwauna fatai duu 'ana Beukaua loo, nia ka bae 'urii fua sa Disas, “Lea sa nia mamana ni 'oe na 'Alakwa nia God, 'oko too 'i seki 'oko lofo uri fubaa dao 'i saegano,

¹⁰ sulia na Kekeda laa Abu nia bae 'urii, ‘God nia kai saea fua 'ensel nia ki uri daka suasulia 'oe,

¹¹ ma kera da kai sako 'oe gwada, uri 'aemu ka nao si too toi ta maefau.’ ”[☆]

[☆] 4:4 Diutoronomii 8:3 [☆] 4:8 Diutoronomii 6:13 [☆] 4:11 Sam 91:11,12

12 Sa Disas 'e olisi nia ka bae 'urii, “Na kekeda laa Abu[☆] nia bae 'urii, “Oe nao 'osi ilitona na God 'oe!’ ”*

13 Saetan 'e ilitona sa Disas 'ana doo nai ki sui, dao seeri nia ka lea na 'ana faasia sa Disas maasi tasi kada lau.

Sa Disas, nia safali rao naa

(Matiu 4:12-17; Maak 1:14-15)

14 Dao seeri, sa Disas ka oli mai lao tetedee Anoedoo Abu uri bali lolofaa 'i Galilii. Ma faarongo lae sulia nia, ka talofia sui gu 'ana lao lolofaa nai.

15 Nia 'e toolangaidoo 'i lao beu ni ofu lae kera ki, ma na toae ki sui guu daka sae diana 'asia na 'ani nia.

Toaa 'ana fera 'i Naasaret da susubutai sa Disas

(Matiu 13:53-58; Maak 6:1-6)

16 Nia lea mai ka dao naa lao maefera bae 'i Naasaret, kula bae nia too ai lelea ka baita. Ma 'ana tii fa dani sabati, nia ka lea kau 'ana ofu kwaimani lae uri foa lae 'i lao beu ni ofu lae kera 'i seeri, mala 'ana doo ne 'ita nia ka ilia naa. Aia, 'ana kada 'ana ofufua nai, nia tatae ka uu uri teemai lana kekeda laa abu.

17 Kera daka ngalia mai buka bae brofet 'Aesaea 'e kedaa, daka faa fuana uri ka teemainia. Nia ngalia ka fuea naa, ka fue toi si kula nai sa 'Aesaea nia kedaa si baea 'urii ki ai,

18 “Na Anoedoo nia God 'e dau na faafi nau sulia 'e fili nau,
uri ku faarongo 'ana si Faarongoa Diane nee fua toaa da siofaa ki.

☆ 4:12 Diutoronomii 6:16 * 4:12 *ma nao*: 'E nao ta wane si odua God fasi ka ilia ta si doo ni kwele lae ai fasi ka faatainia God 'e lio suli nia.

Ma nia ka fale nau mai uri ku faarongo 'ana alube
 lae fua toaa da kani ki,
 ma too sakwadoloa lae fua toaa da mala siofaa ada
 ki,

ma lilio folaa lae fua toaa ne maada rodo ki,

¹⁹ ma uri faarongo lae, ne si kada nia Aofia uri
 faamauri lana toaa nia ki, nia 'e dao na ai.”✧

²⁰ Sa Disas 'e teemainia si baea nai ki sui, nia
 ka fonoa buka nai oli ka faa lau gu 'ana fua waa
 ne suasulia doo ki 'i lao beu ni ofu lae kera nai.
 Disas oli ka gooru ngado naa uri toolangaidoo lae.
 'I seeri guu, na toaa nai ki sui gu 'ana lao beu ni ofu
 lae nai daka bubu tetee sui gu 'ada 'ani nia.

²¹ Nia ka bae na 'urii fuada, “Doo ne da kekeda
 mai sulia nee, nia ne fuli naa 'i tari'ina kada nai gu
 'ana nau ku teemai kau sulia molu ka rongo nai.”

²² 'I seeri, na konia nai tiifau kera ka sae diana
 'asia naa 'ani nia, ma daka kwele lau gu 'ada 'ana
 doo diana nai ki sui guu nia bae sulia fuada, ma
 sui daka bae 'ada 'urii, “Nia na 'alakwa bae sa
 Diosef gu 'ana ne, ma sui nia saea sa nia fatai ne
 da kekeda mai sulia nia nee!”

²³ Sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Nau ku saito-
 mana gu 'aku, si baea 'urii na kamolu manata toi
 sae lana fuaku, “Oo, ma 'oe waa kwai gurai bae
 naa ne, aia ma 'oe gura 'oe fasi tala 'amu!’ Tasi
 baea kamolu manata toi lau gu uri sae lana fuaku
 'e 'urii, ‘Doo kwaibalatana 'oro ne kameli rongo
 kau 'oe 'o ilia ki mai lao maefera loko 'i Kabaneam.
 Aia, ma 'oe ilida fasi 'i seki lao maefera 'oe nee 'ua
 guu!’ ”

²⁴ Sui sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Nau ku
 faarongo kamolu 'o'olo guu, na brofet doo na toaa

✧ **4:19** 'Aesaea 61:1-2

nia ki 'ua guu 'i fera kera 'afitai manata lada ka ele gu sulia nia ne!

²⁵ Nau ku faarongo mamana guu 'ani kamolu. 'Ana kada sui toli kada bae brofet 'Ilaeja 'e rao 'ua lao fera nee 'Israel, na uni sato baita nia liu sulia olu fa ngali fai ono madame baki, ma uni fioloa ni maeli lana bae 'e liutainia fera neki tiifau. 'Ana kada nai, 'oro lana wela keni 'oru da too gu 'ada lao fera nee 'Israel.

²⁶ Ma sui God ka nao si odua guu sa 'Ilaeja fua ka lea uri ta luma 'ana luma kera ki. Ma gwa keni 'oru nia too na mai 'ana 'i Sarefata bali loo mai Saedon ka nao lau ai Diu bae God 'e odua sa 'Ilaeja lea ka dao luma nia.

²⁷ Ta ununua lau sulia kada sui toli nia 'urii, 'ana kada 'i nao kada brofet 'Ilaesa nia rao 'ua lao fera nee 'Israel, 'oro lana toaa furo saungi kera ki da too gu 'ada lao fera nee, ma sui sa 'Ilaesa ka nao si guraa guu ta waa ma nao ta ai ada. Sa Neemani na waa bali fera 'i Siria ma nao lau waa Diu 'ana bali fera 'i Siria, nia 'ana bae sa 'Ilaesa 'e gura nia.”

²⁸ Aia, na figue bae da ofu lao beu ni ofufue bae, da rongoa doo nai ki, na rakeda ka ngengeela naa, sulia da rongoa sa Disas 'e unu sulia ne God nia 'adomia 'ana toaa nao lau toaa Diu ki, ma ni kera toaa 'Israel 'ua guu ka nao.

²⁹ 'I seeri guu, kera daka taria na sa Disas fasi lao maefera nai. Daka tobi nia daka tari nia naa uri gwau 'o'oiro nai fera nai nii gwauna, uri daka dau nia daka 'ui 'ani nia 'i seeri.

³⁰ Ma sui nia 'e kwai dolali kwailiu gu 'ana fai 'oroe nai ka nao 'ana gu 'ana 'i matangada ka dila 'ani nia ka lea gu 'ana faasi kera.

*Waa anoedoo ta'aa ki tauwela nia
(Maak 1:21-28)*

³¹ Sa Disas ka lea naa uri Kabaneam na maefera 'e nii lao bali lolofaa 'i Galilii. Ma nia ka toolangaidoo fua konia nai 'i seeri 'ana fa dani Sabati lau guu.

³² Ma na konia nai ka kwele 'asia naa 'ana toolangaidoo lana, sulia nia 'e bae 'ana tetedee nia God.

³³ Ma tii waa ne anoedoo ta'aa burosi nia 'e nii lau gu fai kera lao konia nai lao beu ni ofu laa nai. Ma sa wala nai ka dau 'ana kokoo baita lae ma ka bae 'urii,

³⁴ “Disas 'ae, 'oe waa nena 'i Naasaret, nau ku saitomana gu 'aku 'oe na Waa Abu nia God na! Sui 'oe tee ne 'o doori ili lana 'ani kameli? 'Oe alamia 'o lea na mai fua tauwela lameli 'oto ne?”

³⁵ Sa Disas ka ngatafia anoedoo ta'aa nai, ka bae 'urii, “'Oe 'o taaro 'amu, ma 'oko lea 'amu faasi sa wala nena!” Guu na anoedoo ta'aa nai ka ilia sa wala nai ka 'asia naa 'i saegano, sui ka lea na faasia. Na figue nai sui guu daka suai gu 'ada, ma sa wala nai ka nao si maala guu.

³⁶ Na toaa ne kera koni 'i seeri nai daka kwele, daka ledi kera ki nada 'urii, “'Ee, ma nia bae 'utaa na 'ana bae wala? Ma tee na anoedoo ta'aa baki boroi ma nia saea kera lea 'ada fasi waa ki, ma daka tafi nada!”

³⁷ Ma 'uri nai guu, na ununua sulia sa Disas ka talofia naa maefera nai ki sui gu 'ana kalia 'i Kabaneam.

*Sa Disas, nia guraa toaa 'oro ki
(Matiu 8:14-17; Maak 1:29-34)*

³⁸ 'Uri nai sui, sa Disas ka lea lau gu 'ana faasia na beu ni ofu laa nai, ka lea na kau luma sa

Saemon. Nia dao 'i luma, ka suana 'initai fungo sa Saemon nia matai baita 'ana 'a'ako lae. Ma kera daka saea fua sa Disas uri ka guraa.

³⁹ Sa Disas nia ka ala faafia ledi laa kera, ka lea ka uu naa 'i ninimana ifitai ne 'initai nai 'e tio ai, ka bae susuala fua 'a'ako lae nai uri ka lea 'ana faasi 'initai nai. 'I seeri guu, 'initai nai, nonina ka gwagwari naa ka 'akwaa naa. Nia too diana 'uri nai guu, nia ka rao fanga fuada sui naa sa Disas fai kera.

⁴⁰ Sui lau guu, 'i saulafi naa kada sato nia suu naa, toaa ki sui gu 'ana 'i seeri daka ngalia na mai mamalana gu 'ana wane ma keni ne mamalana gu 'ana mataia 'e saungi kera ki siana sa Disas. Nia ka fale 'aba faafida, ma ka gura kera tiifau.

⁴¹ 'Ana kada nai, wane ma keni 'oro mamana gu ne anoedoo ta'aa ki da tafi faasi kera ma daka bae 'urii, "Ni 'oe naa ne 'Alakwa mamana nia God!"

Sui sa Disas ka luia anoedoo ta'aa nai ki nao kera dasi bae, sulia kera saitomana naa ne nia na Kraes.

*Disas 'e lea ni faarongo lae lao fera 'Israel
(Maak 1:35-39)*

⁴² 'I 'uubongi abu 'ua guu, sa Disas 'e faasia maefera baite nai 'i Kabaneam, ka lea naa uri tii si kula agwa 'i seeri, uri ka too aroaro 'ana ai taifili nia. Sui boroi ma konia bae daka nani lau kau 'ada burina lelea daka dao tona lau guu, ma daka saea fuana uri nao si lea lau faasi kera.

⁴³ Sa Disas ka bae 'urii fuada, "God nia fale nau mai uri faarongo lae 'ana si faarongoa diana sulia 'initoaa nia God. Nia ne adea ma nau kwai lea naa uri faarongo lae ai fua toae ki lao bali toaa 'e'ete

loko ki lau guu. Raoa nai ne God nia fale nau ku lea mai uri ili lana nee.”

⁴⁴ Disas ka liu naa 'ana maefere ki sui gu 'ana lao fera kera toaa Diu 'ana faarongo talo lae 'ana si faarongoa diana ma ka bae 'i lao beu ni ofu laa kera ki.

5

*Sa Disas, nia filia waa kwairooi nia ki
(Matiu 4:18-22; Maak 1:16-20)*

¹ Tii fa dani, sa Disas nia uu 'i ninimana 'osi baita 'i Galilii ka toolangaidoo, toaa 'oro mamana guu da koni kali nia uri rongo lana bae lana God daka kwaisangirii guu.

² Nia ka lio kau ka suana roo baru nai ki waa ni dee lae ki da faasida gu 'ada 'i maana malitikwa nai kada da taufia ada furai kera ki.

³ Ma sa Disas ka lea kau ka raa 'i lao baru sa Saemon, ka saea fuana ka usungai tu'uu kau ai uri matakwa. Sui sa Disas ka gooru mai 'i lao baru nai, ka toolangaidoo naa fua konia nai.

⁴ Ma kada nia toolangaidoo fua konia nai lelea ka sui naa, nia ka bae 'urii fua sa Saemon fai tai waa lau lao baru nai, “Molu usungainia kau baru nee ka lea tau kau uri lao matakwa koso loko, sui molu ka dingalua naa furai kamolu ki uri alasi lana sakwari ki.”

⁵ Sui sa Saemon olisi nia ka bae 'urii fuana, “Oo waa ni toolangaidoo 'ae, kameli mone, meli ilitoi mai dee lae sulia fa rodo lalau bae sui kau, ta kaa sakwari boroi dodoloa meli ka deea guu. Sui boroi 'ana, nau kwai dingalua furai sulia ne 'oe saea naa.”

⁶ Ma kada kera dingalua kau furai nai ki, kera daka alasia sakwari 'e 'oro mamana guu, lelea furai ki boroi ka sali muu naa.

⁷ Kera ka karumainia na mai toa kwaimani kera ni dee lae ki 'i lao ta baru lau guu lao 'osi nai, uri kera ka lea mai uri kwai'adomi lae 'ana kwai lana sakwari nai ki fai kera.

Toa kwaimani nai ki dao kera ka kwai'adomi naa 'ana koni lana sakwari nai ki fua lao roo baru nai ki lelea daka karangi kuruu naa.

⁸ Ma kada sa Saemon Bita 'e suai si doo nai 'e fuli, nia ka booruru 'i maa 'aena sa Disas, ka bae na 'urii, “O Aofia 'ae, lea tau 'amu kau faasi nau, sulia nau waa ku abulo ta'aa.”

⁹ Sa Saemon fai toa kwaimani nia ki, daka kwele 'asia naa 'ana sakwari 'oro ne kera deea nai.

¹⁰ Ma sa Demes fai sa Dion, roo 'alakwa sa Sebedii ki ne daru lea kwaimani fai sa Saemon, keeru lau guu daru kwele lau gu 'ana doo nai. Ma sa Disas ka bae 'urii fua sa Saemon, “Nao 'osi mau lau Saemon. 'Ita 'i tari'ina ka oli 'alaa, 'oe 'oi deea lau na 'amu wane fua faamamane lana God, nao lau sakwari 'urii.”

¹¹ Ma 'ana si kada kera lea kau daka dao 'i sara, kera faasia iole nai sulia one fai 'okona doe ki tiifau ka tio nada 'i seeri, daka lea nada fai sa Disas.

*Sa Disas, nia guraa waa furo 'ani nia
(Matu 8:1-4; Maak 1:40-45)*

¹² Tii fa dani, kada sa Disas 'e nii 'ana lao tii maefera baita 'ana bali fera nai, tii waa na furo 'e saungia, ne too 'i seeri 'e suana sa Disas. Nia ka lea mai dao ka booruru ka tio na fafo maana 'i saegano 'ae sa Disas, ka bae kwai amasi fuana ka 'urii, “Oo Aofia 'ae, lea sae 'o ala gu 'amu faafia,

nau ku dooria 'asia naa 'oko gura nau uri noniku ka falu 'ana.”

¹³ 'I seeri, sa Disas 'e fale 'aba kau ka dau tona nonina, ka bae 'urii, “Diana 'asia naa, nau ku ala faafia. Alu nonimu 'e falu 'ana.” Ma tona nia lio boroi ka suai furo bae 'e sui naa fasi nonina 'i seeri 'ua guu.

¹⁴ 'Uri nai sui, sa Disas ka saea fua waa nai uri ka oli na 'ana ma ka bae 'urii fuana, “Oe oli kau, na faarongo lana ta waa 'ana doo neki, 'e nao 'osi ilia 'ua. Na faatai lana 'ana nonimu sia waa ni foa, uri ka lio filoa ne 'oe 'akwaa naa, nia 'ana ne 'o lea kau 'oko ilia. Ma 'oko falea afuafua bae taki nia sa Mosis saea, uri toae ka faamamanea ne 'oe 'akwaa ma nonimu ka falu naa.”

¹⁵ Ma sui boroi 'ana sa Disas ka luia faarongo talo lae 'ana doo nai ki, na ununue sulia nia 'e talofia sui naa kula 'oro nai ki. Ma toaa 'oro ki kera ka lea na mai fua fafurongo lana toolangaidooa nia ki, ma fua nia ka guraa mataie kera ki.

¹⁶ Sa Disas nia kai lea walude faasi kera uri si kada kula gwau ki, uri ka aroaro fuana, nia ka foa ki 'ana ai.

Sa Disas, nia guraa waa 'afumae kwaea

(Matiu 9:1-8; Maak 2:1-12)

¹⁷ Tii fa dani lau guu, sa Disas 'e toolangaidoo 'ana fua konia nai 'ana tii si kula nai. Kada nia toolangaidoo 'ana 'uri nai, na Faarisii ki fai na waa toolangaidoo lae 'ana taki sa Mosis, kera da gooru kwaimani lau guu fai konia nai 'i seeri. Kera da lea mai fasi maefera ki sui gu 'ana lao bali lolofaa 'i Galilii fai bali lolofaa 'i Diudia, ma faasia lau guu na maefera baita loo 'i Durusalem. Ma 'ana kada nai, na mamanaa God ka sifo faafia sa Disas fua gura lana toaa matai ki.

18 Lio boroi, waa nai ki daka tamaa mai tii waa bae 'afumae kwaea 'ana gwegwele daka dao na fai nia. Kera ka sasi kalia ruu lae fai nia 'ana mae uri beu, uri daka egwala 'i 'aena sa Disas fua gura lana, ka 'afitai.

19 Sulia na 'oroa nai 'e kwaisuusi ma kera ka dao toi ka 'afitai uri ruu lae kau fainia 'ana mae, kera ka oli daka raa fai nia uri fafo beu. Ma daka sufungia fafo beu nai daka faakosolangainia fai gwegwele da ngali nia mai ai ka koso mai ka too naa 'i saegano sia sa Disas.

20 Ma kada nia 'e suana faamamana laa nai kera too ai, nia ka bae 'urii fua waa 'aena mae nai, "Wala, nau ku manata lukea naa ade garoa 'oe ki."

21 'I seeri, na waa toolangaidoo baki fai Faarisii baki, kera suai daka 'ugalia naa sa Disas daka bae 'urii, "Nee wala, ma nia sa tii fatai nee uri ka ili si doo nai? Nia faabolatainia naa fai God nai! Doo 'e abu wane gwana 'uri nia si ilia nai! God taifilia naa ne nia tala'ana manata luke lana ade garoa ki 'uri nai!"

22 Sa Disas 'e filoa gu 'ana doo ne kera da bae sulia. Nia ka ledi kera ka 'urii, "Nee? Uri tee ne molu ka leditoi si doo bae nau ku ilia kau bae?"*

23 Guu nia ka bae 'urii fuada, "Nau lea ku bae gu 'aku 'urii fua sa wala nee, 'Nau ku manata lukea naa ade garoa 'oe ki,' tara 'afitai molu ka lio balafana guu ne nau ku too 'ana rigitae fua manata luke lana ade garoa ki sui. Ma lea nau ku bae 'urii fuana "O tatae 'i langi, 'oko tala fali 'oko lea naa,' taari molu lio balafana."

* 5:22 Nia 'e filoa gu 'ana kera da faamamanea taifilia naa God 'e bobola fai gura lana mataia toaa ki.

²⁴ Guu nia ka bae na 'urii fua waa 'aena mae nai, “Uri molu ka lio filoa ni nau 'Alakwa nia Wane, ku too 'ana rigitae fua manata luke lana abulo ta'aa lae ki, nau ku saea fuamu, 'o tatae 'i langi 'oko ngalia ifitai 'oe nee 'oko oli 'amu fera kamu.”

²⁵ Ma tona 'i seeri, na konia nai da lio boroi waa bae 'e tatae ka uu naa, sui ka ngalia ifitai bae nia tio mai fafona ka lea na 'ana 'i fera, ma ka tangoa na 'ana God.

²⁶ Ma na konia nai tiifau kera daka kwele 'asia naa daka mau ma daka tangoa God. Ma daka bae 'urii, “Doo ni kwele lae ki nai ne kolu suai na mai tari'ina nee rowane.”

*Sa Disas, nia 'ailia sa Lifae
(Matiu 9:9-13; Maak 2:13-17)*

²⁷ Burina si doo nai, sa Disas ka lea na kau 'ana ta bali 'e'ete fasi seeri, guu ka suana tii waa ni koni lana malefo 'ana takisi, ne satana sa Lifae, kada nia gooru kai rao 'ana lao kasi beu ni takisi lae 'i seeri. Sa Disas ka bae 'urii fuana, “O lea mai buriku.”

²⁸ Sa Lifae 'e tatae 'i seeri, ka faasia doo nia ki tiifau ka tio naa, ka lea na 'ana fai sa Disas.

²⁹ Da lea kau da dao 'i luma kera sa Lifae, nia ka rao 'ana tii fanga lae baita fua sa Disas. Toaa 'oro ni koni lana malefo 'ana takisi ma tai toaa 'oro ni ilidoo garo ki lau guu, da fanga kwaimani fai sa Disas 'i seeri.

³⁰ 'Uri nai guu, na Faarisii ki fai Waa toolan-gaidoo 'ana taki ki daka 'uga naa. Ma daka bae 'urii fua waa kwairooi nia sa Disas ki, “Nia nao si bobola uria 'oko fanga kwaimani 'amu fai toaa ni koni lana malefo 'ana takisi nee ma toaa abulo ta'aa 'e'ete neki lau guu 'urii.”

³¹ Sa Disas nia luu kera ka bae 'urii, “Toaa da too diana ki gu 'ada, nao dasi kwai 'atoi guu 'ana waa ni kwai gurai lae. Toaa matai ki 'ana ne da kwai 'atoi 'ana waa ni kwai gurai lae.

³² Nau ku lea lau 'aku mai uria 'aili lana toaa abulo ta'aa ki uria daka lukasia abulo ta'aa laa kera ki ne, nao lau toaa da 'o'olo ki gu 'ada.”

Si ledi laa sulia toa kwairooi sa Disas nao dasi abufanga

(Matu 9:14-17; Maak 2:18-22)

³³ Tai waa da bae 'urii fua sa Disas, “'Ana kada 'oro ki, toaa kwairooi nia sa Dion ki kera da foa daka abufanga, ma toaa kwairooi kera Faarisii ki boroi da ade lau gu 'uri nai. Sui 'utaa ne toaa kwairooi 'oe ki daka fanga gu 'ada ma lea ka nao dasi ili gu 'uri nai?”

³⁴ Sa Disas 'e luu kera ka bae 'urii, “Toaa ne da too ni elea 'ada fai fungao noni fanga kwaimania 'ana lumae, nia nao si bobola fua molu ka suumai kera fua abufanga lae kada ne fungao too kwaimani 'ua gu 'ana fai kera.

³⁵ Si kada uri talai lana kau fungao fasi toa kwaimani nia ki doo kai dao mai na. 'Ana kada nai fatai ne toa kwaimani nia ki dai liodila 'i burina ai ma dafi abufanga. Doo ne adea ma ka nao si bobola gu fua toaa kwairooi nau ki daka abufanga 'ua nai. Suli tee ne nau ku too kwaimani 'ua gu 'aku fai kera nee.”

³⁶ Sa Disas nia bae 'uri nai sui ka falea lau tii si baea ni tarifula lae fuada ka bae 'urii, “Doo nai talafana bae sae 'oe 'iria si 'aba maku falu ngalia 'oko taia lau maana si 'aba maku kwali nai. Lea 'oe ade 'uri nai, tara 'oe 'o saketoa lau gu 'amu maku

falunai, ma si kula falunai 'o taia boroi maa si maku kwali ka nao si kwaialami lauguu.

³⁷ Na waen falu boroi nao si diana lauguu uri daka ongia lao kufidoo kwali. Lea da ade 'uri nai, tara si kada na waen falunai nia ngingisula nia kai bosea kufidoo nai. Si kada na kufidoo nai nia bose ma ka foga, na waen falunai ka kisitai naa ma na kufidoo kwali nai daka 'ui nada ai.

³⁸ Na waen falu daka ongia lauguu lao kufidoo falu uri na kufidoo nai ma na waen nai daru ka tio diana suiguu.

³⁹ “Waa ne kuufia waen kwali nee ka too na sulia, 'afitai ka dooria laukuufi lana waen falu nee, sulie manata 'urii, 'Na waen totoonao nee 'ana ne kuufi lana mamasia ka tasa.’ ”

6

Sa Disas, nia 'inito 'ana Sabati (Matiu 12:1-14; Maak 2:23–3:6)

¹ 'Ana tii fa dani 'ana Sabati, sa Disas fai toa kwairooi nia ki, kera lea kau daka liu folo lao olee wiiti nai. Ma tai waa 'ana waa kwairooi nia ki daka falia kau tai fufungi doo 'ana fungina wiiti nai lao ole. Kera daka dau 'ana dalodalofi lana fungidoe ki lao lofo 'abada ki, ma daka dau 'ana 'ani lana kau sulia taale.

² Ma 'i seeri na Faarisii ki daka suai naa, daka bae na 'urii, “Doo nai kamolu ilia nai, nia 'oia naa taki bae sa Mosis alua mai nai! Tee kamolu rao naa nai, molu ka falia fufungina wiiti nai ki, doo bae 'e abu uri ili lana 'afa dani Sabati!”

³ Sa Disas luu kera ka bae 'urii, “Kamolu molu teemainia buka abu molu ka saitomana gu 'amolu ununua bae sulia sa Defet fai kera, fa dani bae kera lea kau lelea daka fiolo mae bae.

⁴ Bae nia ruu 'i lao raa'ai bae God ma ka gania waa ni foa uri beret abu bae. Ma waa ni foa ka faa mai beret bae fua sa Defet, doo bae abutai lana talea God. Ma sa Defet ngalia ka tolingia gu 'ana fuada daka 'ani naa, doo bae abu 'asia naa fua ta waa tatakwai 'oko 'ania, ma otona guu waa ni foa ne nia mola uri 'ani lana! Ma sui God ka nao si keto nia gu uria bae!"[☆]

⁵ Sa Disas ka bae lau 'urii, "Nau, na 'Alakwa nia Wane, nau naa ne ku 'inito 'ana Sabati uri ili lana doe ai."

⁶ 'Ana tafa dani Sabati lau guu, sa Disas nia lea kau lao beu ni ofu lae ka toolangaidoo fuana konia 'i seeri. Ma tii waa bali 'aba aolo nia mae, ka nii lau gu matangana konia nai.

⁷ Ma tai waa toolangaidoo 'ana taki ki ma Faarisii ki lau guu kera nii lao konia nai. Ma too daka bubungia naa sa Disas, uri lea nia guraa naa waa nai 'afa dani Sabati, kera daka kwaali nia na faafia.

⁸ Ma sui sa Disas 'e saitomana gu 'ana manata lada. 'Uri nai, nia ka bae 'urii fua waa 'abana mae nai, "Tatae 'amua 'i langi, lea mai 'oko uu 'i see maana konia nee." Ma waa nai ka tatae 'i langi ka lea ka uu na 'i seeri.

⁹ Sa Disas ka bae lau 'urii fua Faarisii ki fai waa toolangaidoo 'ana taki ki, "Nau ku ledi tomolu fasi. Tee gu ne taki kia 'e faolomainia kolu ka ilia 'afa dani Sabati? Nia faolomai kolu uri fuli lana dianaa, ma nao fua fuli lana ta'aa lae? Ma nao nia faolomai kolu uri faamauri lana wane, ma nao fua saumaeli lana?"

¹⁰ Sa Disas nia bae 'uri nai sui ka bubungi kera

[☆] 6:4 1 Samiol 21:1-6; Leftikas 24:9

kwailiu sui guu. Sui ka abulo ka bae na 'urii fua waa 'abana mae nai, “Tagaa kau 'abamu.” Nia tagaa kau 'abana 'uri nai guu, 'abana ka diana naa.

¹¹ Kada na toa nai da suai 'uri nai guu, rakeda sasu ka ta'aa naa. Daka safali bae ofu naa sulia tasi doo tee ne dai adea 'ana sa Disas.

*Sa Disas, nia filia toa ni odu lada nia ki
(Matiu 10:1-4; Maak 3:13-19)*

¹² 'Ana tasi kada lau guu 'ana kada nai ki, sa Disas nia lea ka raa gwauna uo nai ki 'i langi ka foa 'ana 'i seeri. Ma nia ka foa sulia fa rodo lalau nai lelea faano'e ka dani.

¹³ Dani 'uubongi, nia ka 'ailia waa kwairooi nia ki ma ka fili kera naa. Nia fili kera 'ada akwala ma roo waa sarenga ki, ma ka 'ailida 'ana 'aboosol ki.

¹⁴ Na satada ne: sa Saemon bae sa Disas 'aili nia lau guu 'ana sa Bita, ma sa 'Andru toolana sa Saemon, sa Demes, sa Dion, sa Filib, sa Baatolomiu,

¹⁵ sa Mati'u, sa Toomas, sa Demes 'alakwa sa 'Alfias, sa Saemon waa 'ana toa bae da doori tari lana toaa Rom fasi 'Israel bae,

¹⁶ sa Diudas 'alakwa sa Demes, ma sa Diudas 'Iskariot na waa labulili bae.

*Sa Disas, nia toolangaidoo ma ka guraa toae ki
(Matiu 4:23-25)*

¹⁷ Sa Disas ka koso na mai fai waa kwairooi nia ki fasi gwauna uo nai. Kera 'ada akwala ma roo waa sarenga. Kera koso mai dao lao otefoloa nai daka dao tona ta bali ada lau guu ne da nii lao konia baita nai da lea mai burina. Nia ka uu na 'i seeri lao otefolo nai. Toaa 'oro ne da koni nai, kera lea ki mai fasi kula 'e'ete 'oro ki sui gu 'ana, mala bali lolofaa 'i Diudia, fai maefera baita loo 'i

Durusalem. Ma bali ada ka lea tau ki mai fasi fera tau loki sulia asi loo 'alaa 'i Taea fai 'i Saedon.

¹⁸ Kera lea mai da fafurongoa bae lana sa Disas, ma fua nia ka guraa mataia kera ki. Toaa ne anoedoo ta'aa ki faagaro kera, da lea lau gu mai uri nia ka 'adomi kera.

¹⁹ Ma na konia nai sui guu daka sasi uri dau lae tona noni sa Disas, sulia na tetedeana nai 'e lea mai faasi nia ka gura kera sui guu.

*Si baea ki sulia diana lae fai ta'aa lae
(Matiu 5:1-12)*

²⁰ Kada sa Disas 'e abulo ka lio kau uri waa kwairooi nia ki, nia ka bae 'urii,

“E diana tasa fuamolu toaa ne molu siofaa, sulia 'initoaa God na doo kamolu.

²¹ 'E diana tasa fuamolu toaa ne molu fiolo mae tari'ina, sulia kamolu kai fanga abusu.

'E diana tasa fuamolu toaa ne molu angi 'i tari'ina, sulia kamolu kai waela molu ka igigele guu.

²² 'E diana tasa fuamolu kada kera suamolu ka ta'aa daka susubutai kamolu, daka bae kwakwala fuamolu, ma daka faa ta'aalia satamolu molu roo suli nau na 'Alakwa nia Wane.

²³ Ele, noni sasala molu ka wae sasaka kada da ili 'uri nai ki 'amolu, sulia kwaiaraa kamolu ne nii fera loo 'i salo 'e baita tasa. Toaa ne da ili 'uri nai 'amolu, na kokoo kera ki kada 'i nao da ili 'uri nai lau gu mai 'ana toaa brofet ki.

²⁴ Aia, ma toaa ne molu suadoo baita 'asia naa 'i tari'ina, kwaimanatai sulia nia kai ta'aa fuamolu. Kaa suadoo ne faadianaa man-atamolu ne molu ngalia sui na 'amolu nai.

25 Toaa ne molu fanga abusu ki na 'amolu 'i tari'ina, kai ta'aa 'asia naa fuamolu sulia kamolu kai fiolo mae.

Toaa ne molu waela'idi ki 'amolu 'i tari'ina, kai ta'aa 'asia naa fuamolu, sulia kamolu kai angi baita.

26 Ta'aa ka tasa fuamolu kada ne toaa ki da tango kamolu, sulia na brofet suke baki 'i nao da tango kera lau gu mai 'uri nai.”

*Si baea sulia liosau lae 'ana malimae
(Matiu 5:38-48; 7:12)*

27 Sa Disas nia toolangaidoo ka bae lau gu 'urii, “Aia ma ni nau, na bae laku fua molu toaa ne molu fafurongoa bae laku nai 'e 'urii guu. Molu liosau 'ana toaa ne da susubutai kamolu ma na malimae kamolu ki, molu ka ilia doo diana ki fuada.

28 Molu gania God ka 'oilaketainia toaa ne da saketo kamolu ma daka agi kamolu uri mae lae ki.

29 Lea waa 'e fidalia babalimu, 'oko bulasia ru-ana bali 'oko faolomainia uri nia ka fidalia lau guu. Lea ta waa 'e ngalia na 'ana si maku baite 'oe ni ofi, 'oko faolomainia lau guu si maku tu'uu 'oe 'i fara fuana.

30 Tii gu 'ana ne gani 'oe uri si doe, 'oko faa fuana, nao 'osi luia doe ki. Ma nao 'osi gani nia lau uri ka oli fainia fuamu.

31 Doo ne 'oe dooria waa ki daka ilia fuamu, nia lau gu ne 'oe ilia fuada.

32 “Lea kamolu molu liosau gwamolu 'ana toaa kwaimani kamolu ki, nia 'afitai fua molu ka ngalia ta kwaiaraa uri maana. Sulia na toaa abulo ta'aa neki boroi nee, ili lada ki naa ne 'uri nai. Da liosau gu 'ada 'ana toaa kwaimani kera ki.

³³ Ma lea kamolu ka nao molu si 'e'ete guu faasi kera, ne molu liosau gu 'amolu 'ana toaa kwaimani kamolu ki, nia 'afitai fua molu ka ngalia ta kwaiaraa uri maana. Sulia na toaa abulo ta'aa neki boroi nee, ili lada ki naa ne 'uri nai.

³⁴ Ma lea kamolu molu faa gu 'amolu 'ana toaa ne molu manata ngado 'ani kera dai faa lau gu mai 'amolu, nia 'afitai fua kamolu ka ngalia ta kwaiaraa uri maana. Sulia na toaa abulo ta'aa neki boroi nee, ili lada ki naa ne 'uri nai. Da faa gu 'ada 'ana toaa ne da manata ngado 'ani kera dai faa lau gu mai ada.

³⁵ Aia ma ni kamolu, molu ka liosau 'ana mal-
imae kamolu ki, molu ka ade diana fuada. Molu ka faa 'ana toae ki, nao lau sulia ne molu manata ngado 'ani kera dai faa lau gu mai 'amolu. Lea kamolu ade 'uri nai, kamolu kai ngalia kwaiaraa baita uri maana. Ma molu kai usulia mamana guu God, ne nia baita ka talua doo ki sui. Suli God nia waa ade diana fua toae ki sui, ka lea boroi 'ana ta waa ne nao si sae diana lana guu doo neki God 'e ilia ki fuana.

³⁶ Kamolu ka 'ofea waa ki ka ilingia ne God nia 'ofe kamolu.

*Si baea ni fii lana sulia susui lana abulo ta'aa lae ta waa kau
(Matiu 7:1-5)*

³⁷ “Kamolu nao molu si ketoa ta waa kau, uri God lau guu ka nao si keto kamolu. Ma ka nao molu si alua ta kwakwaea faafi ta waa kau, uri God lau guu ka nao si alua ta kwakwaea fuamolu. Molu manata lukea waa ki, uri God lau guu ka manata luke kamolu.

38 Molu ka fale 'ana waa ki, suli God lau guu nia fale diana 'amolu. God kai tolingi diana tasa 'ani kamolu 'ana doo diane ki, ma kamolu kai taungia 'ana wai kamolu ki lelea ka sata guu, ka fungu 'alamaa ka 'asia guu 'i sara. Lea kamolu molu fale diana 'ana waa ki, God lau guu nia kai faledoo diana fuamolu.”

Na ade lana toaa kwairoo ki

39 Sa Disas nia ka saea lau gu tii si baea ni tarifula lae fuada ka bae 'urii, “Nia 'afitai fua ta waa maana rodo ka talaia lau gu ta waa maana rodo. Lea nia ade 'uri nai tara keeru sui guu kai 'asi keeru 'i lao kilu.

40 Aia, na waa kwairoo lae gu 'ana, nia nao si talua waa ni toolangaidooa nia. Sui ta, lea waa ni kwairoo 'e filoa sui naa doo neki da tooa ki siana, nia ka usulia lau gu 'ana waa ni toolangaidooa nia.

41 “‘Oe, na abulo ta'aa laa talingai 'e nii gu 'ana lao mauria 'oe, ma sui 'oko ngatafia 'amu waa ne nia ilia gu 'ana kasi abulo ta'aa laa tu'uu. Talafana bae sae 'oe 'o sasi 'amu fai kau lana si lolo tu'uu 'asia guu fasi lao maana toolamu nai, mani 'oe 'oko too 'amua fai gaafana si tofi 'ai talingai nai lao maamu 'osi bae gu sulia. Ade laa 'uri nai ka nao.

42 Nao 'osi bae gu 'amu 'urii fua toolamu, “‘Oe too 'amu fasi ili lana doo garo ki wala.’ Ma sui 'oe 'oko dau gu 'amu 'ana ili lana doo garo baita ki 'asia naa, ka nao si 'oga 'oe guu. 'Oe waa suke 'ua nee. 'O lea 'oko 'olosia fasi 'amu abulo ta'aa lae talingai 'oe nai ki, sui 'o too aoloa fatai ta 'ofi 'olosia kasi abulo ta'aa lae tu'uu toolamu.”

'Ai ma na fufuana

(Matiu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Sa Disas ka saea lau gu tii si baea ni tarifula lae fuada ka bae 'urii, “Na 'ai ni 'anie nia 'afitai ka fungu 'ana fuaedoo bubulo. Ma na 'ai bubulo boroi nia 'afitai ka fungu 'ana fuaedoo diana.

⁴⁴ 'Ai ne diana ma nao ta 'ai ne bubulo boroi, na fuana naa ne kolu kai filoa ai. Na 'oko kwakware ma ka kwasi neki, kera 'afitai fua ta waa ka ngedaa lau ta fuaedoo diana faasida.

⁴⁵ Talafana lau guu, na waa diana ka ilia lau gu doo diana ki ne tae mai fasi dianae lao liona, ma na waa ta'aa ka ilia lau gu doo ta'aa ki fasi ta'aa lae ne 'ita mai lao liona. Si doo ne fungulia mai lao lioewane, nia naa ne waa kai sae tafa ai.”

*Toa kwairooi mamana sa Disas ki
(Matiu 7:24-27)*

⁴⁶ Sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Kamolū, si kada molu bae tale nau molu ka bae 'ua gu 'urii, “O Aofia 'ae,' ma sui dodolofia guu molu ka ade sulia doo ne ku saea ki fua molu!

⁴⁷ Tii gu 'ana ne lea mai siaku uri fafurongo lana doo ne ku saea, ma ka ade sulia bae laku, si doo kui faabolatainia sulia 'e tio.

⁴⁸ Nia 'e 'uria ta waa bae saungai luma, ma ka 'elia luma nai ka boongai fafona fau lalifuu nai. Bae ute dao ka 'arungi toi, ma kafo igwa ka liu toi ma sui boroi 'ana luma nai ka ngilo ka too gu 'ana, sulia kera saungai diana ai ka tio ngado fafona fau lalifuu.

⁴⁹ Tii gu 'ana ne nia fafurongoa bae laku, ma ka nao si ade gu sulia, nia talafana waa ne saungai luma gwana fafona one, ma ka nao si boongai lalifuu. Ma kada kafo nia igwa ka liu 'ana luma nai, nia ka ifu ma ka okosi tiifau.”

7

*Sa Disas, nia guraa tii gwa waa ni rao
(Matiu 8:5-13)*

¹ Burina sa Disas nia falebaea fua konia nai sui, nia lea ka dao lao maefera baita 'i Kabaneam.

² Aia, tii waa baita ni omee kera toaa Rom ki 'i seeri, nia too 'ana tii gwa waa ni rao, ma nia ka liosau 'asia naa 'ana gwa waa ni rao nia nai. Ma sui gwa waa ni rao nai ka matai baita karangi kai mae naa.

³ Kada waa baita ni omee nai 'e rongo alinga 'ana dao lana kau sa Disas, nia ka odua mai waa baita kera toaa Diuda ki, ka saea kera lea mai daka faarongoa sa Disas uri lea ka guraa gwa waa ni rao nia nai.

⁴ Kera lae mai da dao tona sa Disas, daka bae kwai amasi fuana, daka 'urii, “Sa wala nee, nia bobola naa uri 'oko guraa gwa waa ni rao nia.

⁵ Sulia nia waa 'e liosau 'ani kameli toaa Diu ki ne, ma ka saungainia lau guu beu ni ofu laa kameli nee.”

⁶ Sa Disas ka lea na kau fai kera. Lelea kau 'e dao karangia naa luma nia waa baita nai, daka suana sa wala nai odua lau mai tai waa kwaimani 'ana, uri toda lana sa Disas sulia taale. Waa nai ki daka faarongoa sa Disas 'ana bae lana waa baita nai, ne nia 'urii, “Wala arai 'ae, nao 'osi ulafu boroi 'amu 'ana lea lae mai. Sulia nau kusi faorana guu sae 'oko lea mai 'oko ruu 'i luma kani.

⁷ Ma nau boroi kusi bobola lau guu fai lea lae mai uri todalamu. 'O saea boroi 'amua mai si baea fua gwa waa ni rao nau nee, uri nia ka 'akwaa 'ana.

⁸ Nau ku saitomana 'uri nai, sulia nia 'uri nau lau guu, ne lea waa baita nau odu nau uri ili lana doe, nau ku ilia naa. Ma ni nau boroi ku 'inito lau

gu faafia waa ni rao ki, ne dau ilia lau guu si doo kui saea fuada uri ili lana. Lea nau ku bae 'urii fua ta waa ada, "Oe lae ilia fasi doo 'urii,' nia lea ka ilia naa. Ma nao lea ku bae 'urii fua ta waa lau, 'Lae fasi mai see,' nia ka lea na mai. Ma nao sae lea ku bae 'urii fua gwa waa ni rao nau nee, "Oe lae ilia fasi doo 'urii,' nia ka ilia naa, 'afitai ka nao lau."

⁹ Kada sa Disas nia rongoa si baea nai sa wala nai saea, nia ka kwele lau gu 'ana ai. Sui nia abulo ka lio fua konia baita nai da lea mai burina, ka bae 'urii fuada, "Ku faarongo kamolu, na kwai fiitooa ne sa wala ne too ai nee, doo dodolofia ta waa boroi lao fera nee 'i 'Israel ku suai 'ua 'ani nia ne!"

¹⁰ Aia, toa bae da laefia mai sa Disas uria gura lana gwa waa ni rao bae, da oli kau dao 'i luma daka suana gwa waa nai nia 'akwaa naa.

Sa Disas, nia faamauria waa mae

¹¹ Nao si tau 'asia guu 'i burina si doo nai, sa Disas nia ka lea naa uria maefera baita nai 'i Nein. Na waa kwairooi nia ki fai tii leaa baita daka lea lau gu kau fai nia.

¹² Kada nia lea kau ka dao maa maesakaa 'ana maefera baita nai, nia lio kau ka suana toaa nai da ngalia mai tii waa mae nai daka ruu na mai fainia uri maa. Na waa mae nai, nia tii fa wela wane saimamana nia guu gwa 'oruai nai 'i seeri. Ma toaa 'oro ki ne da too lao maefera baita nai daka lea kwaimani sui mai fai 'initai 'oru nai ma daka ngalia mai 'alakwa nia ne mae nai.

¹³ Kada na Aofia 'e suana gwa 'oru nai, nia ka manatainia 'asia naa, ka bae 'urii fuana, "Nao 'osi angi lau."

¹⁴ Kada nia bae 'uri nai, nia fali kau ka dau tona naa gwegele nai fai waa mae nai. Ma na toa nai

da ngali mai sa wala nai daka uu ngado fasi 'ada 'i seeri ma sa Disas ka bae 'urii talea waa nai, “Oe waa daraa nee, nau ku saea fuamu, 'o tatae 'amua!”

¹⁵ Ma waa mae nai sulatatae ka gooru ka bae 'ua guu 'i seeri. Ma sa Disas ka odua ka lea na kau sia gaa nia.

¹⁶ Ma toaa nai ki sui guu da suai doo nai fuli, daka kwele 'asia naa ma daka mau lau gu 'ada. Ma daka bae 'urii 'ana faabaita lana God, “Tii brofet talingaia ne tatae naa fasi matangameli nee rowaa! Ma God naa ne lea mai ka 'adomi kolu toaa nia nee!”

¹⁷ Ma ununue sulia sa Disas, ka talofia sui naa lao bali lolofaa 'i Diudia fai maefera kakalia ki lau guu.

*Sa Dion waa ni faasiuabu 'e ledi sulia sa Disas
(Matiu 11:2-19)*

¹⁸ Na waa kwairooi sa Dion ki da unu sulia ilidoo lana sa Disas ki siana sa Dion. 'Uri nai sa Dion ka 'ailia mai ta roo waa 'ani kera siana.

¹⁹ Nia ka odua roo waa nai ki daru ka lea naa sia sa Disas na Aofia, uri daru ka leditona daru ka bae 'urii, “Nia sae 'oe naa 'oto ne Kraes bae meli maasia mai dao lamu, ma nao waa nai nii 'ua mai uri meli ka maasia 'ameli?”

²⁰ Aia, kada roo waa nai ki lea kau daru ka dao naa siana sa Disas, keeru daru ka bae 'urii, “Sa Dion Waa ni Faasiuabu ne odu kaaria mai uri miri ka ledi tomu 'urii, 'Nia sae 'oe naa 'oto ne Kraes bae meli maasia mai dao lamu, ma nao waa nai nii 'ua mai, uri meli ka maasia 'ameli?’ ”

²¹ 'Ana kada nai roo waa nai ki dao ai sia sa Disas, sa Disas guraa mataia 'e'ete 'oro ki sui gu

'ana faasia toaa 'oro ki ma ka taria lau guu anoedoo ta'aa ki faasia toaa 'oro ai. Nia ka 'ifingia lau gu maana waa maarodo ki daka lilio 'ana si kada nai.

²² 'Uri nai guu, sa Disas ka bae 'urii fuadaru, “Muru oli 'amuru kau lea dao, muru ka faarongoa sa Dion 'ana doo neki sui guu kamuru tala rongoa ma muru ka tala suai gu kau nee. Kamuru, muru tala suai gu ne toaa maarodo ki kera lilio lau, ma toaa 'aemae ki kera ka fali lau, ma toaa furoa ki kera ka diana lau, ma toaa alinga boko ki alingada ka 'ifi lau nee. Ma toaa mae ki boroi kera daka mauri lau gu 'ada, ma toaa siofaa ki kera ka rongoa naa si faarongoa diana nee ku bae sulia.

²³ 'E diana tasa fuana toaa neki nao dasi ote kera 'ani nau faafia doo neki ku ilia nee.”

²⁴ 'I burina roo waa kwairooi sa Dion ki daru oli naa, sa Disas ka bae na sulia sa Dion fua konia nai ka ledi 'urii 'ani kera, “Kada bae kamolu lea kau molu ka fafurongoa bae lana sa Dion lao fera kwasi loko, tee bae kamolu lea kau uri suai lae? Kamolu lea kau uri suai lae nia waa fitooa nia 'igi'igi gu 'ana mala ta 'aba rade bae koburu saulia ka gelo kwailiu bae, ma nao 'utaa? Nia nao lau ta waa manata lana 'uri nai bae!

²⁵ Ma nao kamolu suana nia ta waa fua ofi lae 'ana si maku kwanga ki ne liu lada maadiua ki bae, ma nao 'utaa? Nia nao lau gu ta waa 'uri nai bae. Na waa suadoo ki 'ana ne dai ofi asi maku 'uri nai ki, ma dai too lao beu diana tasa neki 'ua guu fua waa 'inito ki!

²⁶ Ma lea nia nao lau waa 'uri nai, tee 'ana bae molu lea kau uri suai lae? Ma nao nia na brofet 'oto? Iuka, tee mone! Nia na brofet mamane 'ua gu bae! Ma nia ka 'initoa ka talua lau brofet baki

sui gu mai 'i nao.

²⁷ Tee sa Dion naa bae da kekeda mai sulia lao kekeda laa Abu ki, bae God nia bae 'urii suli nia, 'Suai fasi, nau kwai falea kau na waa ni faarongo nau kai eta dao kau 'i nao 'ani 'oe, uria ka ade akau 'ana tooe maasi 'oe.' ”

²⁸ Sui sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Ku faarongo kamolu, sa Dion nia 'initoa ka talua sui naa toaa ne da futa lao molaagali. Sui boroi 'ana, ta waa mala nia boroi 'ana ne God 'inito 'ani nia, waa nai kai 'initoa ka talua lau sa Dion.”*

²⁹ Aia, na toaa 'oro nai ki sui guu da fafurongoa bae lana sa Disas nai, ka lea boroi 'ana waa ni koni lana malefo 'ana takisi ki, kera saitomana ne taala nia God taifilia gu ne 'o'olo ma ka mamana. Ma kera daka lukasia abulo ta'aa laa kera ki ma sa Dion ka faasiuabu kera sui guu.

³⁰ Ma Faarisii ki fai waa ni toolangaidoo lae 'ana taki ki, daka ote kera guu lea sulia taala nai 'ana luka lae 'ana abulo ta'aa laa kera ki uri sa Dion ka faasiuabu kera.

³¹ Sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Kamolu saitomana doo ne kwai faabolatai kamolu toaa abu faamamane nee 'i tari'ina fainia? Kamolu molu mala 'ana kaala wela tu'uu

³² da gooru 'i maana usie ma ta bali ada ka bae 'urii kau fua ruana ta bali, 'Kamolu nee, meli ka ufi 'au boroi uri elee fuamolu, molu ka ote kamolu ni wae guu! Ma sui meli ka sili'aeweo ki boroi 'ana liodila lae fua molu, ka nao molu si doori liodila guu!’

* **7:28** Sa Disas saea doo nai nao ta raa si talingai si talua talongai lana na Kraes ne kai dao mai. Na raa nai bae sa Dion ilia.

³³ Nia 'uri nai, kada sa Dion Waa ni Faasiuabu lae 'e dao mai ka ili raoa, nia ka abufanga, ka abu si kuufia waen. Aia 'i seeri, kamolu ka saea nia waa 'e too 'ana anoedoo ta'aa.

³⁴ Aia, ma sui kada nau 'Alakwa Nia Wane, ku dao mai nao kusi abufanga ma kusi abu guu 'ana kuufi lana waen. 'I seeri, kamolu ka bae 'amolu 'urii, 'Suana fasi 'amolu waa fanga oe ma kuuoe loko wala! Nia na ruana kera toaa neki ni koni malefo lae 'ana takis fai toaa ilidoo garo neki naa loko!'

³⁵ Sui boroi 'ana ta, toaa ne da roo lau 'ada sulia manataa lae nia God ne da faatania nia mamana."[†]

Sa Disas, nia fanga 'ana luma kera sa Saemon na Faarisii

³⁶ Tii waa 'ana Faarisii ki satana sa Saemon nia kwailaefi mai uri sa Disas lea ka fanga 'i luma kera. Sa Disas lea kau dao 'i luma nai, nia gooru ka gege kau daka fanga naa.

³⁷ Aia, da fanga gu 'ada 'uri nai lio boroi, tii wela keni too lau gu 'ana maefera nai ka dao lau gu kau. Wela keni nai 'e rongo alinga 'ana sa Disas kai lea kau uri fanga lae 'i luma nia Faarisii nai. 'Uri nai, ni wala nai ka ngalia mai tii bii waiwai fungu 'alamaa nai moko lana diana 'asia naa, ka lea mai fainia ka dao.

³⁸ Nia ruu mai luma lea ka uu 'i buri sa Disas karangia 'aena. Nia ka angi 'i seeri, na kafona maana ka gwinifia naa 'aena sa Disas. Ma nia liu ka usua naa kafona maana fasi 'aena sa Disas 'ana

[†] **7:35** Fees 33-35 'E faatania sae sa toaa ki da ote kera ade sulia na faarongo laa nia sa Dion sulia na kwakwaea, ma nao na faarongo laa nia sa Disas sulia na noni sasala lae.

ifuna 'i tala'ana. Nia ka nonoia lau guu 'aena sa Disas ki, ma ka kistainia naa waiwai moko diana nai fua fafo 'aena ki, ka gwaia ki nai.

³⁹ Kada Faarisii ne 'ailia kau sa Disas uri fanga lae luma kera 'e suai, nia ka manata 'urii, “Sa wala nee, lea sae nia ta brofet mamana nee, doo nia ka filoa gu 'ana kwaini ai 'urii ne. Na wela keni abulo lana ta'aa 'asia naa ne too kai dau tona nonina nee, ma sui ka nao si filoa guu!”

⁴⁰ Sui ma sa Disas ka luua na 'ana sa Saemon ma ka bae 'urii, “Nau ku dooria sae lana tii si doo fuamu, 'oe sa Saemon.”

Sa Saemon ka 'urii, “Tee ne 'oe dooria sae lana fuaku wala waa ni toolangaidoo?”

⁴¹ Sa Disas ka bae na 'urii fuana, “Totoo ta, roo waa nai ki lea daru ka ngali langa 'ana malefo ki sia tii waa ni falelanga laa nai. Ta waa ka ngali langa 'ana lima talangia ki, aia ma ta ruana waa ka ngali langa 'ana lima akwala ki guu.

⁴² Totoo lelea, keeru sui guu daru si bobola naa fai duu lana malefo kera nai ki. 'I seeri, na waa bae falelanga 'ana malefo baki fuadaru ka manatai keeru na 'ana ka saea tio boroi 'ana duu lana ki. 'Uri nai, tii guu 'ana roo waa nai ki ne bobola fainia kai liosau baita ka tasa 'ana waa ni falelanga laa nai, ka talu keeru sui?”

⁴³ Sa Saemon 'e luua ka bae 'urii, “Na waa bae ngali langaa nia baita ka talu keeru sui naa na, ma sui waa ni falelangaa bae ka manata luke nia gu 'ana.”

Ma sa Disas ka 'urii, “Tee mone, 'oe saea ka too naa nai wala.”

⁴⁴ Sui, sa Disas abulo ka lio kau uri wela keni bae ka bae lau gu 'urii fua sa Saemon, “Oe suana wela

keni nee. Kada ne ku dao mai lao luma 'oe nee, 'oe nao 'osi faa gu tasi kafo uri taufi lana 'aeku ai.‡ Aia ma ni wala nee, nia ne taufia na 'ana 'aeku 'ana si kafo 'i maana, ma ka usua na 'ana 'aeku 'ana ifuna 'i tala'ana.

⁴⁵ 'Oe nao 'osi nonoi nau guu 'ana iagori lae suli nau ne ku dao mai luma kamu. Aia ma ni wala nee, 'ita bae nau ku dao mai nia nonoia 'aeku ka nao si luka 'ua mone 'ana ai nai.

⁴⁶ Ma 'oe nao 'osi kanoa gu gwauku 'ana ta waiwai. Aia, ma ni wala nee nia gwaia na 'ana 'aeku ki 'ana waiwai moko diana nee.

⁴⁷ Nia 'uri nai nau ku faarongo 'oe, na abulo ta'aa laa 'oro neki wela keni nee nia ilia ki mai, God 'e manata lukea naa faasi nia, ma ka adea nia ka suaku ka diana 'asia naa. Ma sui ta, waa ne nau ku manata lukea faasia si abulo ta'aa laa tu'uu gu 'ana, nia suaku si diana 'asia guu.”

⁴⁸ Sui sa Disas ka bae na 'urii fua wela keni nai, “Nau ku manata lukea abulo ta'aa laa 'oe ki.”

⁴⁹ Kada nai, toaa nai da fanga kwaimani lau gu fai sa Disas daka rakesasui nia naa, daka bae 'urii 'i matangada kwailiu, “Ma sa wala nee sa tii 'ana nee? Ma tee abulo ta'aa lae ki boroi nia ka manata lukea gu 'ana nee!”

‡ **7:44** 'Ana fa dani 'initoe ki, na toaa Diu ki dai ili sulia na birangaa kera toaa Grik ki, ma toaa Rom ki, uri gooru ororo lae 'ana bali mauli, kera ka kwaisobongi 'ana susu na 'aba mauli, ma kera ka fanga 'ana 'aba aolo. Nia ne ka walude fuana wela keni nee ka taufia 'aena. Kada kera ruu mai 'i luma, kera ka falea kafo fuana toaa dao ki mai uri taufi lana 'aeda, sulia toaa kera da ruufia tae sadol ki 'i 'aeda adea 'aeda ka rafurafua 'asia naa. Toda lana toaa dao ki mai boroi, kera nonoia babalida, ma daka kisitainia 'olif moko diana ki fafona gwauda 'ana fa dani 'initoe ki.

⁵⁰ Sa Disas ka bae 'urii lau fua wela keni nai, “Manatamu ka enoeno 'ana, oli 'oko lea 'amua. God nia faamauri 'oe naa, sulia 'oe faamamane nau.”

8

Tai wela keni ne da lea kwaimani ki fai sa Disas

¹ Iburina ki lau guu, sa Disas ka lea naa uri maefera baita ki ma maefera tu'uu ki sui gu 'ana uri faarongo lae 'ana faarongoa diana sulia 'initoaa God. Ma na akwala ma roo waa sarenga nia baki daka lea kwaimani lau gu fai nia.

² Na wela keni baki sa Disas taria anoedoo ta'aa ki faasi kera ma tai ai bae nia guraa tai mataia 'e'ete ki lau faasi kera, da lea kwaimani lau gu fai nia. Ai nai ki ne: ni Meri faasia maefera 'i Magdala bae sa Disas taria fiu anoedoo ta'aa baki faasia,

³ ni Dioana, 'afe sa Kusa waa baita kera bae toaa da rao lao beu sa Herod waa 'inito, ni Susana, ma tai ai 'oro lau gu 'uri nai. Wela keni nai ki da falea si malefo faasia suadooa kera ki tala'ada, fua ka 'adomia sa Disas fai waa kwairooi nia ki.

Ununua 'ana tarifula lae sulia waa afusia migana wiiti

(Matiu 13:1-9; Maak 4:1-9)

⁴ Kada toaa da lea ki mai fasi maefera baita nai ki sui gu 'ana da koni sia sa Disas, nia ka unu sulia tii si tarifulaa ka 'urii,

⁵ “Totoo tii waa nai lea ka fasia naa ola wiiti nia. Kada nia afutaa migana wiiti nia ki, tai miga doo ka 'asia lao taale ni liu lae lao ole. 'Uri nai, waa ki liu daka dalia gu 'ada, ma tai doo ai na saaro lolofu ki 'i mamangaa koso mai daka 'ani lau gu 'ada.

⁶ Aia, tai miga doo daka 'asia gu 'ada lao si saegano 'e faula, daka bulao mai daka tae guu sulia si kada kukuru, sui 'ali'ali daka kuku lau gu 'ada, sulia si saegano nai 'e lalangafikoa.

⁷ Ma tai miga doo daka 'asia gu 'ada matangana lalano kwakware ki, ma lalano nai ka buru na 'ana ki faafida.

⁸ Ma sui, tai miga doo lau daka 'asia fafona si saegano diane, ma daka tae diana daka fungu naa 'ana fuaedoo 'oro ki.”

Sa Disas 'e faasua si ununua nai 'i seeri, ka bae 'urii, “Oe waa ne 'o too 'ana alingamu uri rongo lana doo ki, 'o rongo doo nai ki 'oko rongo diana ai.”

Doo ne adea sa Disas ka tarifula kada kai falebaea ki

(Matiu 13:10-17; Maak 4:10-12)

⁹ Aia, waa kwairooi sa Disas ki da ledi nia uri ka 'inifitaa malutana si tarifulaa nai fuada.

¹⁰ Nia luu kera ka bae 'urii, “Kada 'i nao God nao si faatai folaa 'ua 'ana dongana 'initoaa nia fua toaa 'i nao. Ma sui 'i tari'ina God nia faatai folaa naa 'ana dongana 'initoaa nai fuamoluu waa kwairooi nau ki. Ma toaa neki sui gu 'ana, na tarifulaa neki naa ne kwai unu sulia fuada kada kwai falebaea sulia dongana 'initoaa nai. Uria kera ka bubungia boroi doo neki da fuli ki ka nao dasi liofiloda guu, ma daka fafurongo boroi nao dasi rongo filoa guu si doo ne God ilia ki nee.”

Sa Disas, nia 'inifitaa tarifula laa bae fuana waa kwairooi nia ki

(Matiu 13:18-23; Maak 4:13-20)

¹¹ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Na malutana tarifu-laa bae nia 'urii bae: Na migana wiiti ni fasi lana baki, kera talafana si baea nia God.

¹² Ma miga doo baki da 'asida lao taala ni liua lao ole, kera talafana toae ki kada kera rongoa si baea nia God, ma sui Saetan lea mai ka taga lau gu 'ana ai fasi lao manata lada uri ka nao dasi faamamanea lau God ade ka faamauri kera.

¹³ Ma na migana wiiti bae da 'asia lao si saegano 'e faula, kera talafana toae ki kada kera rongoa si baea nia God, ma kera 'ali'ali daka ala faafia daka ele nada sulia ma sui ka nao si lalisusu 'ua guu lao mauria kera ki. Ma kera ka faamamanea guu sulia si kada kukuru. Ma si kada kera dao toi 'afitaia ki faafia, kera daka luka lau gu 'ada ai.

¹⁴ Na miga doo baki da 'asia 'i matangana lalano kwakware baki, kera talafana toae ki kada da rongoa si baea nia God, sui da oli kau na manata lada ka isifufuli lau gu 'ana sulia doo 'e'ete 'oro lao molaagali, mala 'ana malefo ma elelea sala. Ma doo nai ki ka adea mauria kera ki ka nao si rafo uri fungu lae 'ana ta fuaedoo fua God.

¹⁵ Aia, na miga doo baki da 'asia lao si saegano diana, kera talafana toae ki kada kera rongoa si baea nia God, ma daka dau ngasi faafia fai manata dianaa ma manata mamanaa lao lioda. Ma daka noni maabe daka susu ta'aa na fainia lelea daka dao toi guu dianaa 'oro ka tasa 'i gwauna.”

*Rongo lana si baea God, ma ade lae sulia
(Maak 4:21-25)*

¹⁶ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Doo nao toae ki si ilia ne faasaru lana kwesu ma sui lea daka agwaa 'ada fara ta tiu ma nao fara ifitai. Doo dai ilia 'ada ne faasaru lana kwesu sui daka urungaa ka uu 'i

langi, uri ka saru folaa fua toaa da ruu ki mai luma daka suai.

¹⁷ “Nau ku bae 'uri nai sulia totoo tafa dani, doo tio saufini neki dai alu faatai ai, ma doo agwa neki dai too folaa fua toae ki daka suai.

¹⁸ “Nia 'uri nai, kamolu molu ka fafurongo di-ana 'ua guu uria si baea nee sulia 'initoaa God, sulia waa ne susuu ka dau fafo 'ana ta kaa kula tu'uu boroi 'ana si baea mamana neki ku faarongo kamolu ai, God kai faa 'ana ka 'idu lau 'i fafona. Ma waa ne nao si dau fafo guu 'ana ta kula ai, ta kaa saitomadooa ne nia kwaifii 'ana sae sa nia too boroi ai, God kai tagalangainia lau gu 'ana faasia.”

Waa ade sulia bae lana God, nia na toolana sa Disas

(Matiu 12:46-50; Maak 3:31-35)

¹⁹ Ana kada nai guu, gaa nia fai saasina sa Disas ki daka dao na mai. Kera daka doori bae fai nia, sui ma ka 'afitai fuada uri lea karangi lana mai, sulia toaa 'oro 'asia naa da koni kalia sa Disas 'i seeri.

²⁰ Ma tii waa lao konia nai ka bae 'urii fuana, “Gaa 'oe fai saasimu ki loko da dao daka nii gu 'ada mai maa, ma daka doori bae fai 'oe.”

²¹ Sa Disas abulo ka bae 'urii fua konia nai tiifau, “Toaa ne kera rongoa si baea nia God ma daka ade sulia, kera 'ana ne gaa nau ki ma toolaku ki.”

Sa Disas too 'ana tetede fua faa enoeno lana koburu fai nanafo

(Matiu 8:23-27; Maak 4:35-41)

²² Tii si kada, sa Disas fai waa kwairooi nia ki da tae lao tii baru nai nia ka bae 'urii fuada, “Kolu toofolo naa uri bali 'osi loko nai.” Nia bae 'uri nai sui, kera ka lea na kau.

²³ Ma kera lea kau 'uri nai lelea guu sa Disas 'asi nia tio ka maleu na 'ana. Kada nia maleu 'ana, tii mae taba'elo nai ka tae lao 'osi talingai nai ma koburu ka too naa. Ma baru kera nai ka fungu 'ana kafo lelea karangi kera da kai kuruu naa.

²⁴ 'I seeri, waa kwairooi nia ki lea daka faa ada nia daka bae 'urii, “Arai nee 'ae, ma kolu kai funu naa ne wala!”

Sui sa Disas nia tatae ka ngatafia koburu nai fai nanafo nai, ma kera daka ade na suli nia ma 'i seeri lao 'osi nai ka aroaro naa.

²⁵ Sui sa Disas liu ka ledia waa kwairooi nia ki ka bae 'urii fuada, “Nee rowaa, ma tee ne adea ka nao molu si faamamane nau 'amolu?”

Ma kera daka kwele daka mau 'asia naa, ma daka bae 'urii, “Toa nee 'ae, ma waa ai tee nee? Tee koburu ma nanafo nee boroi daka ade nada sulia bae lana nee!”

*Sa Disas, nia taria anoedoo ta'aa fasi tii waa
(Matiu 8:28-34; Maak 5:1-20)*

²⁶ Sui sa Disas fai waa kwairooi nia ki daka faafolo lau kau daka dao naa 'ana bali fera nai 'i Gerasa, ne too ai daka liofolo lau gu kau uri Galilii 'ana bali 'osi loko 'ana 'osi nai.

²⁷ Kada sa Disas dao ka koso 'i sara, nia ka todaa naa tii waa fasi maefera nai 'i seeri, ne anoedoo ta'aa ki da burosi nia ka tau na mai, ma nia ka too dadara ki gu 'ana. Ma waa nai ka nao si tio guu 'i fera, ka tio ki gu 'ana lao faaluma ni alu wane ki.

²⁸⁻²⁹ 'Ana kada 'oro, toaa nia ki da daua daka kania 'abana fai 'aena ki daka alua waa ka lio suli nia. Ma sui boroi 'ana, nia ka muusia gu 'ana seni ma 'oko ngasi neki da kani nia ai. Ma anoedoo ta'aa nai ka laetainia ka liufia gu 'ana lao fera kwasi ki.

Aia, kada nia suana sa Disas 'e dao mai 'uri nai, nia ka kokoo baita, ka 'asi nia ka booruru naa 'i saegano maa 'aena sa Disas, ka bae 'urii, “Oo Disas, 'oe 'alakwa nia God ne 'initoa ka tasa. Tee naa ne 'oi ilia 'ani nau nee? Nau ku ledi 'oe, nao 'osi falea 'ua nonifiia baite fuaku.” Sa Disas ka bae 'urii fuana, “Oe na anoedoo ta'aa nee, 'otolangai 'oe lea 'amu fasi sa wala nee.”

³⁰ Sa Disas ka ledi 'urii 'ani nia, “Satamu sa tii nee?”

Nia luua ka bae 'urii, “Sataku sa omee baite.” Nia bae 'uri nai, sulia waa nai nia too 'ana anoedoo ta'aa 'oro 'asia naa.

³¹ Na anoedoo ta'aa nai ki daka ledia sa Disas uri ka nao si odu kera lau fua lao kilu liu 'ana kwakwaea.

³² Ma kada nai lau guu, tii ferae boso nai kai 'eli gu 'ana sulia si raofaia nai. 'I seeri, anoedoo ta'aa nai ki, kera daka ledia naa sa Disas uri nia ka odu kera 'ana fua lao boso nai ki. Sa Disas ka kwaifaolomai fuada.

³³ Na anoedoo ta'aa baki da lea gu kau fasi sa wala bae, daka ruufia naa ferae boso bae tiifau. Aia, na ferae boso bae tiifau kera tii fa gwasule laa daka liutoli tiifau sulia 'oba 'afitai bae daka lofo tiifau lao 'osi koso fubae, daka kuu daka mae tiifau.

³⁴ Toaa ni sangoni boso nai ki daka suai doo nai fuli 'uri nai, kera tiifau daka tafi naa uri lao maefera baite nai. Lea kau dao daka faarongo talo naa sulia doo nai fua toae ki lao maefera nai ma 'ana kasi maefera tu'uu ki kalia 'i seeri.

³⁵ Toaa nai ki da rongoa si doo nai, kera ka lea na mai uri kula nai si doo nai fuli kau ai fua lio 'isi lae ai. Ma kada da lea mai dao seeri sia sa Disas, daka suana waa nai anoedoo ta'aa nai ki lea faasi

nia nai, 'e manata naa ka ofi ka gooru ngado too kai fafurongoa 'ana sa Disas ma kera daka mau lau gu 'ada.

³⁶ Ma toaa ne da tala suana mai sa wala nai nia too 'ana anoedoo ta'aa ki ma daka tala suana sa Disas taria anoedoo ta'aa nai ki faasi nia, kera unu sulia fuli lana doo nai ki siana toaa ne da koni mai 'i seeri.

³⁷ Sui guu, toaa nai ki sui gu 'ana bali lolofaa nai Gerasa daka odua naa sa Disas uri ka lea 'ana fasi seeri, sulia da mau 'asia naa 'ana doo nai 'e fuli nai. Sa Disas ka raa lao baru daka oli lau gu 'ada uri bali loko 'ana 'osi.

³⁸ Kada nai kera tatae dau lea naa, waa nai na anoedoo ta'aa ki lea na faasia nai, nia lea mai ka radi na kalia sa Disas uri ka lea na 'ana fai nia.

Sui ma sa Disas ka faaolitai nia ka bae 'urii fuana,

³⁹ “Oe oli 'amu sia toaa 'oe fera kamu. Lea kau dao 'oko faarongo kera 'ana doo talingai ne God nia ilia fuamu nai.” Sa wala nai ka oli naa 'i fera kera, ka lea kau dao ka ununu na sulia doo nai ki sa Disas ilia fuana nai.

Sa Disas, nia guraa wela keni 'abusure saungia fai ka tataea saari sa Daeras

(Matiu 9:18-26; Maak 5:21-43)

⁴⁰ Kada sa Disas oli mai ka dao 'i bali 'osi nee, konia baita bae daka maasi nia ma daka ele 'asia naa uri sua lana ne nia dao mai.

⁴¹ Tii waa baita ni sua lae sulia beu ni ofu laa kera toaa Diu ki seeri, ne satana sa Daeras, nia lea mai ka dao sia sa Disas. Nia dao ka booruru maa 'aena sa Disas, ka bae fifii naa fuana sa Disas uri ka lea fainia 'i luma kera,

⁴² sulia tii kafa wela keni saimamana nia nai 'e matai baita 'asia naa ka tio naa uri mae lana. Wela

keni nai 'e baita ka dao guu 'ana taafuli fa ngali ma roo fa ngali sarenga ki.

Ma kada sa Disas tatae ka lea kau fai nia, toaa 'oro nai sui gu 'ana daka kwalengai kera lau gu kau fai nia.

⁴³ Aia 'i seeri lau guu, tii wela keni na 'abusure saungi nia mai sulia taafuli fa ngali ma roo fa ngali sarenga ki, 'e nii lau gu lao konia nai. Na wela keni nai 'e tauwela sui na mai suadooa nia ki tiifau fua waa ni gura mataia ki, sui boro i nao mataia nai si sui guu faasi nia.

⁴⁴ 'Afa dani nai, wela keni nai 'e fali mai burina sa Disas ka samo toi kau tatagwarana maku sa Disas. 'Uri nai, na 'abu nai 'ana 'abusure nai ka lalanga naa faasi nia asi kada nai 'ua guu.

⁴⁵ Sa Disas ka ledi 'urii, “Tii 'amolu bae dau toku kau bae?”

Toaa nai ki sui gu 'ana daka saea kera nao.

Sa Bit a ka bae 'urii fua sa Disas, “Wala arai, na konia baita nee gu 'ana ne beresi 'oe nai!”

⁴⁶ Sui boro i sa Disas ka bae 'urii, “Nao, waa bae dau toku kau, nau ku saitomana ku guraa na kau wane 'ana mamanaa nau bae.”

⁴⁷ Kada wela keni bae 'e saitomana naa ne sa Disas 'e filoa gu 'ana doo ne fuli 'ani nia, nia ka mau 'asia naa ka lelebe mai ka dao na siana sa Disas ka booruru naa maa 'aena. Ma kada konia nai da bubu tetee 'ani nia, nia ka faarongo naa 'i maada sui guu 'ana doo ne adea nia ka samo toi kau tatagwarana maku sa Disas. Ma ka faarongo kera lau guu ne nia samo tona maku sa Disas ma nia ka 'akwaa 'ali'ali 'i seeri.

⁴⁸ Ma sa Disas ka bae 'urii fua wela keni nai, “Oe wela keni nee, God nia faa 'akwaa 'oe naa, sulia

'oe faamamana nau. Oli 'oko lea 'amu, nao 'osi manata 'oroa lau.”

49 Kada sa Disas kai bae gu 'ana 'uri nai, waa 'e too mai luma sa Daeras ka lae mai uri nia ka dao naa. Waa nai ka bae 'urii fua sa Daeras, “Saari 'oe bae, nia nao'ana na mai. 'Oe nao 'osi faa 'abaruaa lau waa ni toolangaidoo.”

50 Sa Disas 'e rongo alinga 'ana faarongo laa nai, ka bae 'urii fua sa Daeras, “Nao 'osi mau, 'o faamamana nau 'amu tari'ina saari 'oe nia kai 'akwaa na.”

51 Kada sa Disas fai kera da lea kau daka dao naa maa luma kera sa Daeras, sa Disas ka luia kera sui guu daka too 'ada 'i maa, nia fai sa Bita, sa Dion, sa Demes, fainia maa nia fai gaa nia wela keni nai gu 'ana daka ruu kau 'i luma.

52 Toaa nai sui guu da angi baita daka isisigwau guu asi kada nai. Sa Disas ka bae 'urii fuada, “Nao molu si angi lau 'urii, sulia wela keni nee nia nao si mae, nia maleu gu 'ana ne!”

53 Kera da rongo si doo nai sa Disas saea, daka waelsi nia 'ada sulia da saitomana 'e mamana 'ua guu ne wela keni nai 'e mae naa.

54 Sa Disas 'e fali kau ka rao uri 'abana wela keni fuu ka 'ai naa, ka bae 'urii, “'Oe wela keni nee, 'o tatae 'amua!”

55 'I seeri, wela keni nai mangona ka alatafa lau, ka tatae ka gooru naa. Sa Disas ka saea fuada lea daka fale tasi fanga nia ka 'ani.

56 Na maa nia fai gaa nia wela keni nai, daru suai si doo nai daru ka kwele daru ka mae. Sui, sa Disas ka luia nao dasi unu sulia doo nai ki sia ta waa.

9

Sa Disas nia falea 'aboosol nia ki daka lea 'ana raoe

(Matiu 10:5-15; Maak 6:7-13)

¹ Sa Disas nia 'ailia mai tii akwala ma roo 'aboosol nia ki siana, ka falea tetede fa'i 'initoaa fuada uri siitasa lae 'ana anoedoo ta'ae ki ma mataie ki.

² Nia ka fale kera uria faatalongai lana 'initoaa God, ma uria gura lana toaa matai.

³ Ma nia ka bae 'urii fuada, "Nao molu si lada fainia ngali lana doo 'oro 'ana lea nee. Nao molu si dau 'abarua 'ana tafa kubau, ma ka nao molu si tarufia wai. Nao molu si lada fa'i ngali fanga lae ma ngali malefo lae. Ka nao molu si manata 'abarua 'ana ngali lana roo si maku ni ofi lae.

⁴ Lea molu lea kau dao 'ana maefere ma daka gwale kamolu kau 'i luma, molu ka too ngado 'amolou 'ana luma nai, lelea ka dao lau gu 'ana kada kamolu uri lea lae kau 'ana ta maefera lau.

⁵ Aia, ma lea molu dao 'ana maefere ma daka sualangai kamolu, molu ka lea 'amolou faasia maefera nai. Kada molu lea na kau, molu ka tafusia lolona saegano 'ana maefera nai faasia 'aemolu, sui molu ka lea na 'amolou. Si ade laa nai nia na fafaataia fuana toaa nai, ne kera nao dasi too lau 'ana ta fofu laa uri ka suusi kera faasia na kwakwaea God fuada maana ne kera noni'ela 'ana rongo lana bae lana."

⁶ Akwala ma roo waa nai ki da tatae daka lea naa, ma da liu daka faatalongainia naa si faarongoa diana sulia God 'ana maefera nai ki sui gu 'ana, ma daka guraa naa toaa matai ki.

Kada sa Herod, nia rongoa faarongoa sulia sa Disas

(Matiu 14:1-12; Maak 6:14-29)

⁷ Aia, sa 'Antibas Herod waa ne 'inito fua bali lolofaa 'i Galilii, 'e rongoa faarongoa ki sulia doo 'oro ne sa Disas ilida ki lao lolofaa nai lelea ma nia ka manata 'oroa 'asia naa sulia. Nia 'e rongoa da unu sulia saea sa Dion waa ni faasiuabu bae 'e mae naa ne mauri lau ma ka ilidoo ki nai.

⁸ Tai toaa daka saea sa 'Ilaeja brofet bae 'ana kada 'i nao 'ua ne mauri lau ka ilia doo nai ki. Tai toaa lau daka saea sa nia ta waa lau gwana 'ana brofet baki 'ua 'i nao ne mauri lau ma ka ilia doo nai ki.

⁹ Sa Herod ka bae 'urii, “Sa Dion nai tee bae ku saea daka siki muusia luana daka ngalia na kau gwauna! Ma sui sa tii lau 'ana ne ilia doo nai ki ma toaa nee daka unu sulia nee?” 'Uri nai guu, sa Herod ka sasi naa uri ka suana sa Disas.

Sa Disas, nia sangonia lima tooni wane

(Matiu 14:13-21; Maak 6:30-44; Dion 6:1-14)

¹⁰ Aia, kada na akwala ma roo 'aboosol nia baki da oli mai daka dao naa, kera daka ununu siana sa Disas sulia raoa ne kera lea daka ilia ki mai. Ma sa Disas ka talai kera fasi 'oroa ne da koni seeri, daka lea na kau taifili kera uri lao maefera nai 'i Betsaeda.

¹¹ Sui boroi 'ana, 'oroa nai da rongo alinga ai ne sa Disas 'e nii seeri, kera daka lea kau 'i burina daka dao lau gu kau. Sa Disas ka ele gu 'ana sulia dao lada kau, ma ka bae na fuada sulia 'initoaa nia God, ma nia ka guraa lau guu toaa matai ki.

¹² Lelea kau 'e dao 'i saulafi kada sato karangi suu naa, na akwala ma roo 'aboosol baki da lea mai siana dao daka bae 'urii, “Oe odua konia nee

da oli na 'ada uri daka nani fanga 'ada ma daka dao toi ta si kula ni maleu lae. Kolu too gu 'akolu 'ana kula gwau, kula nao ta waa si too gu ai ne!"

¹³ Sa Disas ka bae 'urii fuada, "Kaa nao, kamolu gu ne molu lea kau molu ka sangoni kera."

Ni kera da olisi nia daka bae 'urii, "Kameli, na lima fa beret fai roo kaa sakwari gu ne meli too ai. Lelea meli lea kau meli ka foli fanga lau fuada taari! Lelea nao, doo 'uri nai gu 'ana 'afitai ka bobola fainia konia baita nee."

¹⁴ Konia nee 'oro ka dao 'ana lima tooni wane.*

Sa Disas ka bae 'urii fua waa kwairooi nia ki, "Lea kau molu ka saea fuada kera daka gooru 'i saegano ma daka koni too lima akwala ki."

¹⁵ Waa kwairooi nia ki kera lea daka ilia na si doo nai nia sae nai, ma toaa nai ki tiifau daka gooru na 'i saegano.

¹⁶ Sui sa Disas 'e dau 'ana lima fa beret nai ki fai roo kaa sakwari nai ki lao lofo 'abana, ka lio 'alaa uri salo ka bae tangoa God. Nia ka niia naa fa beret baki ma kaa sakwari baki, sui ka falea naa 'i 'abana waa kwairooi nia ki, daka tolingia naa fua konia nai.

¹⁷ Ma na konia nai daka fanga lelea daka abusu tiifau, ma bali 'ana fanga ka tio. Waa kwairooi sa Disas ki, daka konia fanga ne ore ki daka taungia 'ana tii taifuli kukudu ma roo kukudu sarenga ki.

*Sa Disas, nia ledia waa kwairooi nia ki uria manata lada suli nia
(Matiu 16:13-19; Maak 8:27-29)*

* **9:14** Kera nao dasi idumia guu wela keni ki fainia kaala wela tu'uu ki ne kera bali 'ana konia nai da fanga lau gu nai.

18 Tii si kada sa Disas foa 'ana taifilia ma waa kwairooi nia ki lea mai daka dao siana, nia ka ledi 'urii 'ani kera, “Nee wala, kamolu rongoa toaa neki da saea nau sa tii nee?”

19 Kera luu nia daka bae 'urii, “Tai waa da saea ni 'oe sa Dion Waa ni Faasiuabu laa bae ne 'o oli lau mai nee. Ma tai toaa daka saea lau 'ada ni 'oe sa 'Ilaeja 'ana ne 'o oli lau mai nee. Ma tai toaa ki lau daka saea ni 'oe ta waa lau gu 'ana brofet baki mai nao ne 'oe mauri lau gwamu nee.”

20 Sui sa Disas ka ledi lau 'urii 'ani kera, “Ma sui kamolu mone, molu saea nau sa tii nee?”

Sa Bita 'e luua ka bae gu 'urii, “Oe na Kraes bae gu ne wala, na waa fifilia bae God 'ua guu!”

*Sa Disas, nia bae kekerofana mae lana
(Matiu 16:20-28; Maak 8:30–9:1)*

21 Sa Disas nia ka bae fifi 'ana waa kwairooi nia ki ka luia nao kera dasi faarongo 'ua ai sia ta waa.

22 Nia ka bae 'urii fuada, “Nau, na 'Alakwa nia Wane, kwailiu lao fii laa baita 'oro. Na waa baita gwaungai neki ma waa baita ni foa neki, ma waa toolangaidoo neki 'ana taki ki, kera dai susubutai nau ma dai saumaeli nau. Nau kwai mae, sui lao oluna fa dani burina ku mae, God kai tafo nau lau gu 'ana faasia maea.”

23 Sa Disas ka bae lau 'urii fuada sui guu, “Lea ta waa nia dooria kai lea mai 'i buriku, nia ka manata buro naa 'ani nia 'i tala'ana, ka noni maabe naa fua liu lae lao fii lae ki 'afa sato ki sui guu, talafana 'airarafolo nia ne ngalia uria mae lae 'i fafona.

24 Waa ne dau ngasi faafia mauria nia, mauria nia kai nao'ana. Ma waa ne luka tiifau mai 'ana mauria nia fuaku, mauria nia kai tio tari.

²⁵ Ta waa ka totoo boro'i 'ana diana lana molaagali nee tiifau, lea nia 'i tala'ana 'e funu, dodoloa nia ka firi lau 'ana ta tii si doo ai.

²⁶ Ma waa ne noni susuala 'ani nau ma ka noni susuala 'ana si baea nau ki, nau na 'Alakwa nia Wane, kwai noni susuala lau gu 'ani nia kada ku dao mai fainia rara laa Maa nau fai nau, ma fainia talae 'ensel abu nia.

²⁷ Aia nau ku faarongo mamana guu 'ani kamolu, bali 'amolou toaa ne molu uu 'i seki nee, tara molu kai mauri 'ua gu 'amolou molu ka suana naa God kai 'inito 'ana toaa nia ki.”

Sa Disas, nia faatania waasinasina lana ma rara lana

(Matiu 17:1-8; Maak 9:2-8)

²⁸ Bobola fainia kwaluna fa dani guu burina sa Disas bae sulia doo baki, nia ka talaiia naa sa Bita, sa Dion, ma sa Demes, kera daka raa uri foa lae gwauna uo nai 'i seeri.

²⁹ Aia, kada sa Disas nia foa 'ana 'i seeri, na maana ka tatala, ma na maku nia ki ka kwak-waosiererea ma ka waasinasina 'asia naa.

³⁰ Ma tona boro'i kera suana roo waa baki, sa Mosis fai sa 'Ilaeja dao daru ka bae kwaimani naa fainia sa Disas.

³¹ Keeru daru sakatafa mai fainia rara laa nai daru ka bae na sulia lea lana faasia molaagali ne kai ali'afu Durusalem.

³² Aia, sa Bita fai roo waa baki da uu kwaimani fai nia, maada mamaleua ka legwesi kera daka maleu naa. Kada kera ada naa, kera daka suana sa Disas nia waasinasina 'asia naa, ma nia ka suana gu 'ana roo waa baki daru uu kwaimani fainia.

³³ Kada nai roo waa nai ki daru safali lea naa fasi sa Disas, sa Bita ka bae 'urii fua sa Disas,

“Wala arai 'ae, nia diana 'asia naa ne kolu nii na 'i see. Kameli kai tolea olu babale ki seki ne, babala fuamu, babala fua sa Mosis, ma oluna doo fua sa 'Ilaeja.” (Sa Bita, nia tona ka bae ata gu 'ana nai.)

³⁴ Kada sa Bita bae gwana 'uri nai, na dasa dao ka koko na faafi kera. Na olu waa kwairooi nai ki daka mau lau gwada kada dasa nai koko faafida.

³⁵ Ma kera ka rongoa tii si lingeewane ka talo mai 'i lao dasa nai ka bae 'urii, “Sa Wala nena 'Alakwa nau na, na Waa filia nau 'ua guu. Kamolu too molu ka rongo sulia bae lana!”

³⁶ 'I burina si lingeewane nai bae mai 'uri nai, kera lio kau daka suana sa Disas 'e uu na taifilia. Sui kera daka taarongainia si doo nai ki da suai nai, ka nao dasi faarongoa lau ta waa ai 'ana kada nai.

Sa Disas, nia taria anoedoo ta'aa faasia tii waa kafi baita

(Matiu 17:14-18; Maak 9:14-27)

³⁷ 'Afa dani 'i burina guu si doo nai fuli, sa Disas fainia olu waa kwairooi nia ki daka koso na mai fasi gwauna uo nai kula nai sa Disas tatala ai. Ma toaa 'oro nai lea mai daka dao siana sa Disas.

³⁸ Ma tii waa faasia lao konia nai ka 'ai ka bae mai 'urii, “Waa ni faa toolamai 'ae, nau ku dooria 'oko taria anoedoo ta'aa nee fasi 'alakwa nau nee, sulia nia tii fa 'alakwa 'autania nau nai naa ne.

³⁹ Na anoedoo ta'aa nee lea kada nia olofia wela nee, nia ka 'asi nia 'i saegano ka 'oto'otorai talingai ka ararai baita ma fakana ka ngingisula tiifau. Ma doo nai ka tauwela nia 'asia naa, ma kada 'e ade 'uri nai 'ani nia, 'e 'afitai ka sui 'ali'ali faasi nia.

40 Nau ku leditona mai waa kwairooi 'oe ki uria daka taria anoedoo ta'aa nee faasi nia ma sui ka nao dasi ilia guu."

41 Sa Disas ka bae 'urii, "Kamolu toaa nee, kamolu abu faamamane ma kamolu toaa ta'ae. Nau kwai too fai kamolu ka nao si tau kamolu na 'ana ne. Sae bobola fainia dao 'uri nai, molu ka faamamane nau naa nai, ma sui ka nao. Talaia mai 'alakwa 'oe seki!"

42 Kada wela nai kai lea 'ua gu 'ana mai sia sa Disas, na anoedoo ta'aa nai dao ka olofia lau guu. Ma nia ka 'asia naa 'i saegano, ka lebelebe naa. Sa Disas ka ngatafia anoedoo ta'aa nai, ma nia ka sigi faasia wela nai. Nia ka too diana naa, sa Disas ka odua ka oli na kau sia maa nia.

43 Ma konia nai daka kwele 'asia naa 'ana tet-ede baite nia God.

Ruana si kada sa Disas nia bae kekerofana mae lana

(Matiu 17:22-23; Maak 9:30-32)

Kada konia nai da kwele 'ua gu 'ada 'ana doo nai ki sui guu sa Disas ilida, nia abulo ka bae lau 'urii fuana waa kwairooi nia ki,

44 "Nao kamolu si manata buro 'ana doo neki ku saea ki fuamolu nee. Nau 'Alakwa nia Wane, totoo dai fale nau 'i 'abana malimae nau ki."

45 Ma sui boroi 'ana sa Disas ka bae 'uri nai, waa kwairooi nia ki da ulafusia 'ua gu 'ada si doo ne nia bae kekerofana nai. God 'e saufinia faasi kera, ma kera daka mau lau gu 'ada 'ana ledi lana sa Disas uria si manataa nai.

Waa ne baite tasa fuana toae

(Matiu 18:1-5; Maak 9:33-37)

⁴⁶ Waa kwairooi sa Disas ki totoo lea daka olisusuu 'i matangada faafia tii ada ne kai baita fuada sui.

⁴⁷ Sui ma sa Disas 'e saitomana gu 'ana doo ne nii lao manata lada, nia ka 'ailia mai tii kaa wela tu'uu nai ka lea mai, nia ka faa uua 'i matangada,

⁴⁸ sui ka bae 'urii fuada, “Lelea 'oe gwalea mai kaa wela tu'uu 'urii sulia ne 'oe faamamane nau, 'oe gwale nau lau guu. Ma lelea 'oe gwale nau, 'oe gwalea lau guu God waa ne fale nau mai. Lelea 'oe faatu'uu 'oe 'i tala'amu 'i matangamolu tiifau, tama 'oe ne 'o baita fuamolu tiifau.”

Waa nao si susubutai kamolu, nia waa fai kamolu

(Maak 9:38-40)

⁴⁹ Sa Dion ka bae 'urii, “Wala arai 'ae, kameli suana tii waa nia taria lau guu anoedoo ta'aa ki 'ana mamanaa 'oe, ma meli ka luia nao si ilia, sulia nia nao lau waa 'ani kameli toa ne meli lea 'i burimu nee.”

⁵⁰ Sa Disas ka bae 'urii fuada, “Nao molu si luia, sulia waa nao si susubutai kamolu, nia waa fai kamolu.”

Toaa 'i Samaria, da susubutainia sa Disas

⁵¹ Nia dao naa 'ana kada sa Disas karangi kai oli naa uri salo. 'I seeri, nia ka manata fifi naa uri lea lae uri maefera baita 'i Durusalem.

⁵² Ma nia ka odua tai waa daka lea uri dao lae 'ana maefere ki 'i nao uri ade akau lae 'ana doo ki sui nia kafi dao kau. Kera lea kau daka dao naa 'ana tii maefera nai toaa Samaria ki.

⁵³ Sui ma toaa nai daka luia nao nia si dao siada, sulia nia waa Diu ma ka lea 'ana uria 'i Durusalem.

⁵⁴ Ma kada roo waa kwairooi nai sa Disas ki, sa Demes fai sa Dion, daru suana toaa nai da luia fera

kera ki 'uri nai, keeru ka bae 'urii fuana sa Disas, “Wala Aofia, kaari dooria miri kai gania God uri ka faa fakana mai ta era uri ka sarufia toaa nee daka funu 'ada, ma nao 'utaa?”

⁵⁵ Ma sui sa Disas abulo ka ngatafi keerua faafia.

⁵⁶ Sui kera daka lea nada uri ta maefera lau.

*Waa da manata uri lea lae fai sa Disas ki
(Matu 8:19-22)*

⁵⁷ Kada kera lea naa sulia taale, tii waa ka bae 'urii fuana sa Disas, “Nau kwai lea naku fai 'oe uria 'i fai boroi 'ana 'oe kai lea uria.”

⁵⁸ Sa Disas ka bae 'urii fuana, “Nia nao si walude ne wala! Na giri kwasi ki da too 'ana kilu ni tio kera ki, ma saaro ki kera too lau guu 'ana 'oikakada ni tio kera ki. Sui ma nau 'Alakwa nia Wane, ne nao gu 'aku ta kula ni too.”

⁵⁹ Sui sa Disas ka bae lau 'urii fuana ta ruana waa, “Oe lea mai buriku.”

Ma waa nai ka bae 'ana 'urii, “Wala Aofia 'ae, too 'amu nau lea kwai saufinia fasi maa nau kada 'e mae, sui fatai oli mai kufi lea naku 'i burimu.”

⁶⁰ Sa Disas 'e luua ka bae 'urii, “Lukasia toaa da mae ki da tala saufini kera na kau 'i tala 'ada wala. 'Oe, 'oko lea naa uria faatalongai lana 'initoaa God.”

⁶¹ Aia, ta waa lau ka bae 'urii fuana sa Disas, “Wala Aofia 'ae, nau kui lea naku burimu ne. Sui ta, 'oe maasi nau oli ku alualu fasi 'aku 'ana toaa nau 'i fera.”

⁶² Sa Disas ka bae 'urii fuana, “Waa ne dooria kai lea 'i buriku ma sui ka manata oliburi lau gu 'ana uri doo nia ki, nia nao si faorana God kai 'initoaa fuana.”

10

Sa Disas, nia odua fiu akwala ma roo waa sarenga nia ki fuana rao lae

¹ Aia, 'i burina gu 'ana doo nai ki sui, Aofia ka filia lau ta fiu akwala ma roo waa sarenga ki, ka odu kera daka lea kau 'ana too roo waa 'i nao 'ani nia 'ana maefere ki sui guu, ne nia dooria kai dao ki ai.

² Ma nia ka bae 'urii fuada, “Toaa bobola fainia daka faamamanea God ki da 'oro mamana guu daka kwaimaasi gu 'ada mala 'ana ta raku suka sui naa uria fori lana, sui ma toaa fuana talai lada mai siana God ka nao si 'oro guu. Nia 'uri nai, kamolu gania God waa 'inito 'ana raoa nee, uria nia ka odua mai toaa ni rao ki uria daka konia mai doo ne kwaimaasi naa lao raku nia.

³ Aia, molu lea naa nai. Nau ku fale kamolu, molu ka lea naa matangana toaa 'oro ne birangada ta'aa 'ana saketodooe. Ma kamolu ka mala naa kale sifsif da liu matangana giri kwasi 'ani doo ki, sulia kera kai dooria saketo lamolu.

⁴ Nao kamolu si ngalia tasi malefo, ma nao wai, ma nao butu ki. Kamolu lea 'initoa kau nao molu si dora 'ana bae lae fai waa molu dao toda ki sulia taale.

⁵ Ta luma tee ne kamolu dao molu ka too ai, molu ka bae 'urii fua toaa 'i luma nai, ‘Aroaroa God ka too 'ana fai kamolu toaa 'i luma nee.’

⁶ Lea ta waa fua aroaroa nai 'e nii seeri, aroaroa nai kai too 'ani nia. Ma lea ka nao guu, aroaroa nai kai oli lau gu 'ana siamoluu.

⁷ Kamolu ka too ngado 'amoluu 'i lao luma nai molu too ai, nao kamolu si liu kwailiu. Lea da faa si fanga ma nao si kafo fuamoluu 'i seeri, molu

ka 'ania fanga nai, ma molu ka kuufia kafo nai, sulia na waa ni rao lae, nia 'o'olo gu 'ana uri kwaiarangai lana.

⁸ “Ma kada kamolu dao 'ana maefere ma daka gwale kamolu kau uri fera, ta fanga tee ne da faa fuamolul, molu 'ania gu 'amolul.

⁹ Molu ka guraa toaa matai ki lao maefera nai, ma molu ka bae 'urii fuada, “Initoaa God 'e nii karangi kamolu naa.’

¹⁰ Ma lea kamolu dao 'ana maefere ma nao dasi gwale kamolu gu uri fera, molu ka 'iia taale ki ne liu lao fera nai, molu ka bae 'urii,

¹¹ ‘Si saegano 'ana maefera kamolu nee boroi ne dora 'ana 'ae meli, meli tagarangainia na kau fuamolul uri ka faatainia God kai kwae kamolu sulia molu ote kamolu rongoa si baea nia. Sui boroi, molu ka manata toi, 'initoaa God 'e nii karangi kamolu naa.’

¹² Nau ku faarongo kamolu, totoo 'e dao 'afa dani God kai kwaea toaa lao molaagali, nia kai kwaea toaa 'ana maefera nai ka talua fatai kwakwaea nia fua toaa 'ana maefera abulo ta'aa bae 'i Sodom!”

Toaa 'ana maefera baite ki ne nao dasi faamanaea sa Disas

(Matiu 11:20-24)

¹³ Sa Disas ka bae 'urii, “Kai ta'aa ka tasa fuamolul toaa 'ana maefera neki 'i Koresin fai 'i Betsaeda, sulia nao molu si faamamanaea doo kwaibalatana 'oro baki ku ilia mai siamolul. Doo baki lea sae nau ku ilida mai siana toaa ne kera nao lau Diu ki 'ana maefera abulo ta'aa loki 'i Taea fai Saedon,* 'uri nai toaa 'ana fera nai ki daka

* **10:13** Taea fai Saedon, na roo maetooa da talo 'asia naa fai abulo ta'aa lae.

kwaimanatai tasa daka ruufia mumui maku bilia ki, ma daka kakano 'ana fue 'ana faatai lana kera kwaimanatai ma daka lukasia abulo ta'aa laa kera ki nai.

¹⁴ Ma sui ka nao molu si ili 'urii, lea nia dao 'afa dani God kai kwaea molaagali, nia kai kwae kamolu kai ta'aa 'isi fatai talua kwakwaea nia fua toaa 'ana bali fera nai ki 'i Taea fai Saedon.

¹⁵ Aia, kamolu toaa nee 'i Kabaneam molu manata ngado 'amolu sae God kai tafo kamolu kai alu kamolu 'i langi. Sui ma nia kai 'uitoli na 'ani kamolu lao kilu liu fubae 'ana nonifiie."

¹⁶ Sui sa Disas ka bae 'urii fuana waa kwairooi nia ki, "Waa ne rongo sulia bae lamolu, nia rongo sulia bae laku. Ma waa ne nao si ala faafi kamolu, nia nao ala faafi nau. Ma waa ne nao si ala faafi nau, nia nao si ala faafia God waa ne odu nau ku lea mai."

¹⁷ Nia bae 'uri nai sui, fiu akwala ma roo waa sarenga baki daka lea naa. Lelea kada kera oli mai da dao naa, kera daka ele 'asia naa, daka bae 'urii, "Wala Aofia 'ae, kameli suana anoedoo ta'aa ki boroi da roo sulia bae lameli kada meli tari kera 'ana suukwaia 'oe!"

¹⁸ Sa Disas luu kera ka 'urii, "Nau ku suana kau tetede Saetan 'e 'asia mai faasi nia 'i lofona salo loo ka mala 'ana kwakwange binamaaru.

¹⁹ Molu rongo fasi ku faarongo kamolu. Nau ku faa na kau suukwaia nau fuamolu nai, uri molu ka uri boroi faafia doo 'a'ale ki mala baekwe ki fai fafari ki, kera ka nao si bobola guu fainia daka saungi kamolu. Ma lea kamolu kai uri boroi faafia tetede Saetan tiifau naa ne malimae 'ani kamolu, nia ka nao si bobola guu fainia ka saungi kamolu.

²⁰ Tasi doo lau 'e 'urii, kamolu nao molu si ele lau sulia gu 'ana anoedoo ta'aa ki da ade sulia bae

lamolu. Kaa molu ele lau 'amolululia ne satamolululia
ki God 'e kedaa ka nii naa lao fera 'i salo.”

*Sa Disas nia ele ka bae tangoa God
(Matiu 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ana kada nai gu 'ana, Anoedoo Abu 'e faaelea
sa Disas, sa Disas ka bae 'urii, “Maa 'ae, 'oe 'o 'inito
fua salo loo ma molaagali nee. Nau ku tango 'oe
sulialulia 'oe saufinia doo neki faasia toaa filoma toaa
saitoma doo ki, sui ma 'oko faatainida 'amu sia
toaa mala wela tu'uu ki. Iuka Maa 'ae, si doo nai
'e fuli ka lea 'ua guu sulialulia manata lamu 'uabaa na
mai.”

²² Sui sa Disas ka bae 'urii, “Maa nau 'e faa doo
ki sui naa 'i 'abaku. Taifilia Maa nau gu ne filoma nau
'Alakwa nia, ta wane lau ka nao. Ma nau 'Alakwa
nia ni nau taifili nau gu ne ku filoma Maa nau ni
nia. Ma tii gu 'ana ne nau kwai faatainia maa nau
siana, nia 'ana ne kai filoma maa nau.”

²³ Sui sa Disas abulo ka lio fuana waa kwairooi
nia ki taifilida ka bae 'urii fuada, “E diana tasa
fuamolululia sulilulia molululia suana doo fualangaa neki
tari'ina.

²⁴ Ku faarongo kamolululia, na brofet 'oro ma waa
'inito 'oro 'ana kada 'i nao ki, kera dooria 'asia na
mai sua lana doo ne kamolululia suai 'i tari'ina, sui ma
ka 'afitai fuada. Ma kera daka dooria 'asia na mai
rongo lana doo ne kamolululia rongoa 'i tari'ina, sui
ma ka 'afitai fuada.”

*Ununua sulialulia waa ade diana fasi bali lolofaa
Samaria*

²⁵ Tootoo tii waa ni toolangaidoo 'ana taki ki ka
lea mai ka dao naa siana sa Disas uri ka ilitona

'ana, ka ledi 'urii 'ana sa Disas, “Waa ni toolangaidoo 'ae, tee gu ne nau kwai ilia wala, uri ku too 'aku 'ana mauria firi?”

²⁶ Sa Disas 'e luu nia ka bae 'urii, “Tee bae kekeda laa Abu ki saea? Tee ne 'oe saitomana 'ana doo ne kera bae sulia?”

²⁷ Na waa nai luu nia ka bae 'urii, “O liosau 'ana God 'oe 'i lao liomu tiifau, ma 'i lao mangomu tiifau, ma fai tetede'a 'oe tiifau, ma 'i lao manatamu tiifau. Ma 'oko liosau 'ana ta wane kau ka mala lau guu ne 'oe liosau 'ani 'oe 'i tala'amu.”

²⁸ Ma sa Disas ka bae lau 'urii, “Oe luua si ledi laa nai ka too naa nai. 'Oko ili gu 'uri nai, uri 'oko mauri.”

²⁹ Sui ma waa ni toolangaidoo nai, ka naunau 'ana fai 'o'oloa nia 'i tala'ana, ka ledi 'urii lau 'ana sa Disas, “Nee wala, ma lea 'uri nai sa tii gu ne ta wane kau, uri nau ku liosau 'aku 'ani nia?”

³⁰ Sa Disas 'e filoa ne toaa Diu ki da mam-agutainia toaa Samaria. 'I seeri nia luua waa nai ka 'urii, “Totoo ta tii waa 'i Durusalem koso ka lea toli naa uria maefera 'i Diorikoo. Ma waa beli ki daka sakalia sa wala nai sulia taale daka kwae nia ka sali mae ka tio na 'i seeri, ma daka lau tiifau 'ana 'okodoo nia lea si maku 'i salafana boroi si tio naa, sui tafi daka lea nada.

³¹ Otafana kada si doo nai fuli, tii waa ni foa ka koso toli lau gu kau sulia tii taala nai. Kada nia lea kau ka suana sa wala nai 'e tio 'i seeri sulia taale, nia ka kali ka liu tau 'ana faasia, tasa ka lea lau gu 'ana.

³² Tii waa 'ana waa dai rao kwai'adomi fai waa ni foa ki ka 'uri nai lau guu. Kada nia lea kau ka liu lau gu 'i seeri ka suana sa wala nai, nia boroi

ka kali ka liu tau lau gu 'ana faasia, ka lea lau gu 'ana.

³³ Aia, totoo na waa fasi 'i Samaria ta bali 'e'ete lau na 'ana ne lea lau gu kau sulia taala nai. Ma kada nia lea kau ka suana sa wala nai, nia ka manatainia 'asia naa.

³⁴ Nia ka lea kau siana, ka taufia maala nia ki ka kikia gwai ma waen faafida, sui ka 'afuda. Sui nia ka kwaua sa wala nai uri fafona dongki nia, ka ngalia ka lea na fainia. Lea kau ka faasi nia 'ana tii luma ni foli lae talana uri tio lae ai ma ka suasuli nia 'i seeri.

³⁵ Da tio dani, nia ka lafua roo miga malefo bobola fainia foli lana roo fa dani ki, ka faa fuana waa ne suasulia luma nai, ka bae 'urii, "Oe suasulia sa wala nee. Ma lea 'oe faafunua tasi malefo 'i satamu uri 'adomi lana, kada nau ku oli mai kui liu, nau kui duu tiifau ai fuamu.' "

³⁶ Sa Disas ka bae lau 'urii fuana waa ni toolangaidoo bae, "Ana olu waa nai ki, waa tee ne 'oe manata toi nia ilia si doo ne faatainia nia toolana sa wala nai da saungia ma daka belia 'okodoo nia ki?"

³⁷ Ma waa ni toolangaidoo nai 'ana taki ki ka 'urii, "Waa nai manatainia nai na."

Sa Disas olisi nia ka 'urii, "Oe lea kau 'oko ili 'uri nai fua waa ki."

Ni Maata fai ni Mere

³⁸ Kada sa Disas fai waa kwairooi nia ki da lea naa uri Durusalem, kera daka dao fasi 'ana tii maefera nai, ma tii wela keni nai satana ni Maata ka gwale kera kau uria 'i luma nia.

³⁹ Ma ni Meri toolana ni Maata, ka gooru karangia sa Disas na Aofia ka fafurongoa na 'ana toolangaidooa nia.

⁴⁰ Aia, ma ni Maata, manata lana ka 'abarua naa 'ana raodooa 'i luma ki tiifau, ne nia ilia gu 'ana taifili nia. Ma nia ka lea mai siana sa Disas, ka bae 'urii fuana, “Wala Aofia, doo 'oe suai ka nao si 'oga 'oe guu ne nau ku ilia gu 'aku raoa neki sui guu taifili nau, ma toolaku nee ka faasi nau nao si 'adomi nau gu 'urii? 'O saea fuana nia lea mai ka 'adomi nau!”

⁴¹ Aia, na Aofia 'e luua ka 'urii, “Oo Maata 'ae, 'oe 'abaru 'asia naa 'ana manata lae sulia doo 'oro ne.

⁴² Tii si doo gu ne 'initoa ka tasa nee. Si doo diana nai ne ni Meri 'e filia nee, ne 'afitai ta waa ka ngalia lau faasi nia.”

11

Sa Disas, nia toolangaidoo sulia foa lae (Matiu 6:9-13; 7:7-11)

¹ 'Ana tii fa dani, sa Disas nia foa 'ana tii si kula. Kada nia 'isia foa laa nia, tii waa 'ana waa kwairooi nia ki dao ka bae na 'urii fuana, “Wala Aofia 'ae, 'oe toolangainia fasi foa lae siameli wala, mala bae sa Dion toolangainia mai foa lae sia waa kwairooi nia ki.”

² Sa Disas ka bae 'urii fuada, “Kada kamolu foa, molu ka bae 'urii,
'Maa kameli 'ae,
alu toaa ki sui faa 'initoaa 'ada satamu ne abu.
Lea mai 'oko 'inito 'ana mauria kera toaa ki sui.

³ 'Oku falea mai fuameli si fanga bobola fai kameli
'afa sato ki sui guu.

⁴ 'Oku manata lukea abulo ta'aa laa kameli ki, sulia
meli manata lukea abulo ta'aa laa kera toaa
ilidoo ta'aa fuameli.

Nao 'osi ekwatai kameli fua ilitooa ka linge
kameli.' ”

⁵ Sui sa Disas ka unu sulia tii si ununua 'ana tarifulaa 'urii fuana waa kwairooi nia ki, “Sae 'uri nai ta, ta waa 'amolu lea ka dao siana waa kwaimani nia 'i luma kera lao tofungana rodo. Ma nia ka bae 'urii fuana, ‘Waa nau 'ae, 'oe faa fasi mai ta olu fa beret fuaku,

⁶ sulia tii waa kwaimani nau lau guu ne too tau mai 'e dao siaku, ma sui ka nao kusi too 'ana tasi fanga uri faa lae fuana.’

⁷ Ma sui lea sae waa kwaimani nia nai 'i luma ka bae mai 'urii, ‘Nao 'osi faanonifii nau lau! Kameli fonokia sui na mae, ma wela nau ki boroi da maleu sui naa. Nia 'afitai naa uri nau ku tatae ku faa lau ta doo fuamu.’

⁸ Ku faarongo kamolu, sui boroi 'ana nunufana bali 'ana kwaimania keerua, nia ka 'afitai naa fua sa wala nai ka faa lau ta doo fuana. Bali nunufana 'ana ne nia radi kalia ka nao si lukasia naa, ne adea lelea ruana nia nai ka tatae lau uri faa lana doo nai ki sui guu nia dooria nai.

⁹ Nia ne nau ku faarongo kamolu, molu gania God uri lelea molu ka ngalia doo ne kamolu gania siana. Molu ka nanisia doo ne molu dooria siana God uri lelea molu ka dao toi. Molu ka kikidi 'ana maa nia God uri lelea nia ka 'ifingia fuamolu.

¹⁰ Sulia nia 'urii, toaa ki sui guu ne kera gania God, kera ngalia doo da gania. Ma toaa ki sui guu ne kera nanisia doo ne kera dooria siana God, kera dao toi. Ma toaa ki sui guu ne kera kikidi 'ana maa nia God, nia 'ifingia fuada.

¹¹ “Aia, tii 'amolu waa ni maa lae ki ne lea 'alakwa 'oe gani 'oe uria sakwari doo diana nai, ma oli 'oko faa 'amu baekwa 'a'ale fuana?

¹² Ma nao lea nia gani 'oe uria farake karai doo diana nai, ma oli 'oko faa 'amu fafari fuana? 'Oe

'afitai 'oko ili uri nai fuana 'alakwa 'oe, nee?

¹³ Kamolu toaa abulo ta'aa nee boroi ne molu saitomana faa lana doo diana ki fuana wela kamolu ki. Ma tagi 'ana Maa kamolu 'i salo, ai nia 'o'olo kafi talu kamolu fatai 'ana faa lana mai Anoedoo Abu fuana toaa ne kera gani nia uria!”

Sa Disas fai Saetan

(Matiu 12:2-30; Maak 3:20-27)

¹⁴ 'Ana tii si kada, sa Disas taria tii anoedoo ta'aa faasia tii waa fakana 'ato. Ma kada anoedoo ta'aa nai 'e lea faasi nia, waa nai ka bae lau gu 'ana. Ma toaa 'oro nai da koni 'i seeri daka kwele.

¹⁵ Ma sui tai waa 'ani kera daka bae 'ada 'urii, “Sa Disas nia taria gu 'ana anoedoo ta'aa ki 'ana tetedeia nia Saetan, na anoedoo ta'aa gwaungai kera anoedoo ta'aa ki.”*

¹⁶ Ma ta bali 'ani kera daka doori ilitona 'ada sa Disas uri ka faatania fasi tasi doo kwaibalatana uri ka faatania lea nia lea mamana mai fai tetedeia God.

¹⁷ Ma sa Disas 'e filoa gu 'ana manata lada, nia ka bae 'urii fuada, “Maefera baita 'ana 'initoaa ne toli ma toaa 'i laona ki daka firu lau gu 'ada fai kera 'i tala'ada, 'initoaa 'e okosi naa na. Ma bara waiwelana ne toli ma toaa 'i laona ki daka firu lau gu 'ada fai kera 'i tala 'ada, bara waiwelana 'e okosi naa na.

¹⁸ Ma lea 'initoaa nia Saetan 'e toli ma toaa 'i laona ki daka firu lau gu 'ada fai kera 'i tala 'ada, 'initoaa nia 'e okosi naa nai. Nau ku faarongo kamolu 'ana doo nai ki, sulia kamolu saea nau ku taria anoedoo ta'aa ki 'ana tetedeia nia Saetan.

¹⁹ Aia, kamolu saea naa nau ku taria anoedoo ta'aa ki 'ana tetedeia Saetan. Sui 'uri nai, ma

* **11:15** Satana sa Saetan lau gu ne sa Belsibul.

tetedeā tii 'ana ne waa kwairooi kamolu ki da taria anoedoo ta'aa ki ai? Tetedeā Saetan lau guu, ma nao sa tii? Lea nao lau 'ana tetedeā Saetan ne kera ilia ai, tama doo ne kamolu sae nau ai nia garo nai.

²⁰ Na tetedeā God lau 'ana ne nau ku taria anoedoo ta'aa ki ai. Lea nia 'uri nai tama doo, nia faatainia 'initoaa God 'e nii karangi kamolu naa nai.”

²¹ Sui sa Disas ka unu lau sulia ta tii si tarifulaa ka 'urii, “Kada ta waa ramo nia dau 'ana raunga ni omee nia ki ma ka folo diana 'ana suusia beu nia, 'afitai 'asia naa ta waa ka tala'ana ka belia 'okona doo nia ki.

²² Ma sui boroi 'ana, lea ta waa ramo ka talu nia lau 'e firu fai nia ma ka siitasa faafi nia, waa ramo ka tasa nai kai laua gu 'ana raunga ni omee ne waa ramo nai 'e fiitai ki. Ma waa ramo ka tasa nai kai tolingia gu 'ana 'okodoo waa ramo nai ki tiifau fuana ruana nia ki fainia.

²³ “Waa ne nao si lea gu mai buriku, waa nai nia malimae nau. Ma waa ne nao si kwai'adomi aku 'ana koni lana mai toae ki sia God, nia waa ni tagalangai lada faasia God.”

*Oli lana mai anoedoo ta'aa
(Matiu 12:43-45)*

²⁴ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Kada kera taria anoedoo ta'aa ka lea faasia waa, nia kai kali gwana lao fera kwasi, ka nani gwana uria tasi kula kai too ai. Ma lea nia nani lelea ka nao si dao toi guu tasi kula, nia kai manata 'urii, ‘Nau ku oli 'aku uria waa bae ku too mai 'ani nia 'i nao sui kufi lea mai bae.’

²⁵ Nia oli mai dao, ka suana waa bae tagisi nia ka 'olosia mauri lana tiifau sui ka too gu 'ana.

²⁶ Kada nia suana 'uri nai, nia oli kau ka talaia lau mai ta fiu anoedoo ne ta'aa ka talu nia fatai, kera ka lea mai dao daka too 'ana waa bae. Ma kada nai guu, na too lana waa nai 'e ta'aa ka talua fatai 'i nao mai.”

Na ele lae mamana

²⁷ Kada sa Disas nia bae sulia doo nai ki fuada sui, tii wela keni lao konia nai ka 'ai baita ka 'urii, “E diana tasa fuana ai ne kwalafi 'oe ma ka faasusufi 'oe mai.”

²⁸ Sui ma sa Disas luua ka bae 'urii, “Kaa nao. 'E diana tasa fuana toaa ne da rongoa si baea God ma daka ade sulia.”

Toaa da dooria sa Disas ka ilia tai doo kwaibal-atana fuada

(Matiu 12:38-42)

²⁹ Ma kada ne toaa 'oro nai da koni kalia sa Disas, nia ka bae 'urii fuada, “Kamolū toaa abu faamamane nee 'i tari'ina, birangamolū ta'aa. Kamolū dooria molu ka suana ta fafaataia 'ana faatai lana tetedeā God, sui boroi ma God 'afitai ka faatainia lau ta fafaataia 'e'ete fuamolū. Tii fafaataia ne kamolū kai suai naa ne fafaataia bae sulia sa Dionaa brofet bae kada 'i nao.†

³⁰ Sa Dionaa, nia na fafaataia God fuana toa 'i Ninifaa ne God fale nia mai fua daka suana. Nau 'Alakwa nia Wane, nau na fafaataia nia God fuamolū toaa nee 'i tari'ina, ne God fale nau mai uri molu ka suaku.

³¹ Na ai 'inito kera bae fera 'i Siba kai tatae kwaimani fai kamolū toaa abu faamamane nee 'i tari'ina, 'afa dani God kai kwaea fera nee 'i saegano, ma nia kai faatainia ne ade lamolū 'e

† 11:29 Liotoi Matiu 12:40.

garo. Sulia, nia too tau 'asia na mai 'ana ta bali mo-laagali, sui boroi ka lea gu 'ana mai uri fafurongo lana liotooa sa Solomon. Ma sui ni nau, na waa ne ku 'initoa ka talua fatai sa Solomon ne ku too gu 'aku fai kamolu 'i tari'ina, ma sui boroi nao molu si rongo gu suli nau.

³² Na toaa 'i Ninifaa boroi ka 'uri nai lau guu, kera dai tatae kwaimani fai kamolu toaa nee, 'ana fa dani God kai kwaea fera nee 'i saegano, ma dai faatainia ne ade lamolu 'e garo. Sulia kera da lukasi tiifau 'ana abulo ta'aa laa kera ki, kada kera rongoa sa Dionaa 'e bae laalaa fuada. Ma sui ni nau, na waa ne ku 'initoa ka talua fatai sa Dionaa ne ku too gu 'aku fai kamolu 'i tari'ina, ma sui boroi nao molu si bulasi manataa guu.”

*Na faa toolamaia sa Disas, 'e mala kwesu
(Matiu 5:15; 6:22-23)*

³³ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Nao ta waa si faasarua kwesu sui ma ka saufinia gu 'ana, ma nao ka agwaa gu 'ana farana ta kwade doo. Doo ne nia ilia 'ana ne, nia ngalia ka alua 'ana kula ni alu lana kwesu ki ai, uria kada waa ki da ruu mai luma daka suana folaa lae.

³⁴ Lea nao 'osi suana folaa lae nee tama, maamu ne ta'aa ma 'oko too gwamu lao rorodoa lae. Sulia lea maamu 'e diana, 'oe 'o nii na lao folaa laa nee, sulia na maamu naa ne kai ngalia mai folaa laa nai fua lao nonimu.

³⁵ Molu ka fii kamolu, ade lea molu ka lukasia folaa laa nau ne fuamololu ma mauria kamolu ki ka rorodoa lau gu 'ana.

³⁶ Lea nonimolu fungu 'ana folaa lae ma tasi kula boroi si rorodoa naa, doo tara nia folaa diana

gu na. Ma nia ka mala gu kwesu ne falea rara laa diana fuamolu.”

Sa Disas, nia ngatafia Faarisii ki fai waa toolan-gaidoo ki

(Matiu 23:1-36; Maak 12:38-40)

³⁷ Kada sa Disas 'e falebaea lelea ka sui, tii waa 'ana Faarisii ki lea mai ka odu nia uri fanga lae 'i luma kera. Sa Disas ka lea kau fainia dao daka fanga kwaimani naa.

³⁸ Tii doo Faarisii nai 'e kwele 'asia na ai ne, sa Disas nao si taufia gu 'abana sui fatai kera dafi fanga.

³⁹ Ma sa Disas na Aofia ka bae 'urii fuana, “Kamololu Faarisii ki, molu 'abarua 'asia naa 'ana taufi lana gu 'amolu 'okisulina kwade belete ni fanga ki ma banikeni ni kuu lae ki. Ma 'i lao mauria kamololu ki ne daka fungu gu 'ada 'ana ogalulumi lae ma garoe ki sui gu 'ana.

⁴⁰ Kamololu oewanea 'asia naa ne! God nia saungainia doo ki, ka alua bali 'okisulina doo ki ka too, ma bali 'i laona doo ki ka too lau guu.

⁴¹ Aia, molu falea naa 'okodoo 'i lao belete ma banikeni ki fua toaa siofaa, uri 'okona doo kamololu ki tiifau ka falu 'i maana God.

⁴² “Kai ta'aa ka tasa fuamolu Faarisii ki, sulia kamololu 'ini 'asia naa sulia fale lana tangafulu 'ana kaala migana doo tu'uu ki boroi 'ana fuana God 'ana fanga kamololu, ma sui ka nao si 'oga kamololu guu uri ade 'o'olo lae fua waa ki, ma uri liosau lae 'ana God. Nia bobola fainia molu ka ilia doo nai ki ma molu ka falea lau guu tangafulu kamololu ki fua God.

⁴³ “Kai ta'aa ka tasa fuamolu Faarisii ki, sulia kamololu dooria 'asia naa gooru lae 'ana kula

ni goorua kera waa baita ki, lao beu ni ofu laa kamolu ki uri toae ka faa'inito kamolu. Ma molu ka dooria 'asia naa toae ka faa'inito kamolu kada molu dao maana usie ki.

⁴⁴ Kai ta'aa ka tasa fuamolū Faarisii ki. Kamolu, molu 'uria kwainaiā ki bae da tio agwa ma toae ki daka fali gu 'ada ai ka nao dasi saitomana guu wawaa ki nii 'i laona.”

⁴⁵ Tii waa ni toolangaidoo 'ana taki ki ka bae 'urii, “Wala waa ni toolangaidoo 'ae, si doo ne 'oe saea nai, 'oe tauwela kameli 'oko faa noni susuāla kameli naa nai.”

⁴⁶ Ma sa Disas ka bae 'urii, “Kai ta'aa 'asia naa fuamolū toa ni toolangaidoo lae 'ana taki ki, sulia kamolu saungainia taki 'afitai 'oro ki 'asia naa fuana toae ki, ma ka 'afitai 'asia naa fuada uri ade lae sulia ki, ma kamolu ka nao molu si taa 'adomi kera guu.

⁴⁷ Kai ta'aa ka tasa fuamolū, sulia kamolu saungainia kwainaiā kera brofet ki sua lada ka kwanga 'asia naa, doo bae kokoo kamolu ki gu 'ana da saungida.

⁴⁸ Ade lamolu nai 'e faatainia kamolu 'ado lau gu fai kokoo kamolu ki 'ana garoa ne kera ilida, sulia kokoo kamolu ki daka saungia brofet ki, kamolu ka saungainia kwainaiā kera ki.

⁴⁹ Ma uri maana si doo nai, si baea manataa God nia saea 'e 'urii, 'Nau kwai falea kau brofet ki ma 'aboosol ki siada, ne kera kai faanonifiia bali ada ma daka saumaeli kera.’

⁵⁰ Uri maana si doo nai, God kai duua mae lana brofet nia ki sui guu ne kera mae 'ita 'ua mai 'ana safali lana molaagali. Nia kai duua fuamolū toaa nee 'i tari'ina.

⁵¹ Nia kai duu mae lana toaa nia nai, 'ita 'ana mae lana sa 'Ebol lelea mai ka dao 'ana mae lana sa Sakaraea‡ bae kera saungia matangana fuliere ni kooe fai kula abu bae 'i lao kadabeu lalo. Iuka doo mamane ne ku saea fuamolu nee, God kai duu mae fuana toaa nee 'i tari'ina.

⁵² “Kai ta'aa ka tasa fuamolu toa toolangaidoo lae 'ana taki ki, sulia kamolu molu fai faafia si baea mamana nia God faasia toae. Kamolu 'i tala'amolu nao molu si filia gu mai si baea nai, ma toaa ne da dooria saitoma lana boroi molu ka suusi kera lau gu faasia.”

⁵³ Ma kada sa Disas kai faasi kera guu, waa toolangaidoo 'ana taki ki fai Faarisii ki, daka safali ngenge nia naa, daka ledia naa uri doo 'oro.

⁵⁴ Ma daka sasi naa uria suke lana uri sae lelea nia ka saea ta doo garo 'ana uri daka dau nia faafia.

12

Kwaifamanataia sulia ilidoo suke lae (Matu 10:26-27)

¹ 'Ana si kada nai, tii konia talingai 'asia naa bobola fainia ta bara tooni wane ne kera koni mai lelea daka kwaisangirii guu, da ofu mai uri fafurongo lana sa Disas. Nia safali bae fasi 'urii fua waa kwairooi nia ki, “Molu ka fiia manatae waa ta'aa kera nee Faarisii ki, ne kera toa kwaisukei mamana guu.

² Na doo neki waa ki agwaa, totoo God kai alu faatai ai tasi doo si ore guu. Ma doo neki waa ki

‡ **11:51** Sa 'Abel na waa 'o'olo totoonao ne da saungia farana Alangaia kwali. Ma sa Sakaraea na waa 'o'olo 'isi ne da saungia lau guu farana Alangaia kwali.

saufinia ade toae ka saitomana, God kai alu faatai ai fua toae ki sui daka saitomana tasi doo nao si ore guu.

³ Ma doo neki sui guu kamolu sae agwa ai lao rodo, toae ki sui dai rongo folaa ai lao sato. Ma doo neki sui guu kamolu fuuarotainia ki 'i lumalalo, kera dai sae folaa ai fuana toae ki sui guu.”

Maungia God taifilia guu
(*Matiu 10:28-33; 12:32; 10:19-20*)

⁴ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Nau ku faarongo kamolu waa kwaimani nau ki, nao molu si maungia waa ne kai saumaeli kamolu gwana 'ana noni-ido, ma sui ka nao si saumaelia guu mangomolu.

⁵ Aia, ma nau ku faatainia fuamololu, waa nee mone uri molu ka maungia ne God. Sulia nia ne kai saumaeli kamolu 'ana noni, ma ka too lau guu 'ana tetedeia fuana 'ui lae 'ana mangomolu lao kula 'ana nonifii lae. Iuka, ku faarongo kamolu lau, God taifilia guu ne molu ka maungia.

⁶ “Fa didiki neki kera tu'uu 'asia guu, lea lima fa doo boroi daka folia guu 'ana roo kaa miga malefo tu'uu 'isi ki. Sui boroi 'ana, ta tii fa doo ada boroi, God 'afitai ka manata buro ai.

⁷ Na ifuna gwaumolu ki boroi, God saitoma tiifau gwana ai. Doo ne adea ka nao molu si mau lau nai, sulia God nia manata fifi 'ani 'oe wane ka talua didiki 'oro ki.”

⁸ Sui sa Disas ka bae lau 'urii, “Nau ku faarongo kamolu lau guu, toaa ne da faarongo folaa 'ani nau 'i maana waa 'ana molaagali ne kera waa kwairooi nau ki, ni nau 'Alakwa nia Wane, kwai faarongo folaa lau guu 'ani kera 'i maana 'ensel God ki.

⁹ Aia, ma waa ne tofe nau 'i maana waa 'ana molaagali, nau kwai tofe nia lau guu 'i maana 'ensel God ki.

¹⁰ “Toaa ne da bae ta'aa fuaku 'Alakwa nia Wane, God kai manata luke kera gu 'ana. Sui ma, toaa ne da bae ta'aa fua raa nia Anoedoo Abu ne 'afitai naa God ka manata luke kera.

¹¹ “Aia, kada kera ngali kamolu uria didi lamolu lae lao beu ni ofu lae ki ma 'i maana waa baita kera ki, nao molu si manata 'a'abo lau sulia doo ne molu kai saea, ma nao olisi laa 'utaa ne molu kai ilia ada.

¹² Sulia 'ana si kada 'uri nai, Anoedoo Abu ne kai toolamai kamolu 'ana doo ne molu kai saea ki.”

Na tarifulaa sulia waa suadoo ma sui ka oewanea

¹³ Tii waa lao konia nai ka bae 'urii fuana sa Disas, “Wala waa ni toolangaidoo 'ae, 'oe saea fua sao'aku uri ka tolingia suadoo ne maa kaaria faasia fuamiri.”

¹⁴ Ma sa Disas 'e luua ka 'urii, “Wala nee 'ae, ma doo sa tii faolomainia fuaku uri ili lana nai, uri ku saea ta doo sulia ma nao ku tolingia doo nai ki 'i matangamuru?”

¹⁵ Nia ka bae 'urii fuada tiifau, “Molu ka fia doori doo ma ogalulumi lae 'ana doo ki, sulia na mauria mamana waa, nia nao lau malefo ma suadoo nia ki.”

¹⁶ Sa Disas ka unu sulia tii si tarifulaa fuada ka 'urii, “Tii waa suadoo 'e too 'ana tii si gano diana, ma ka fasidoo 'i laona, ma ka falia diana lana aludooa 'oro nia ki 'i seeri.

¹⁷ Nia too ka manata 'ana sulia nia 'i tala'ana ka 'urii, ‘Nia sae tee lau ne nau kwai ilia ro? Nau kusi too naa 'ana ta kula ne gwau lau fua taingai lana doo nau ki ai.

¹⁸ 'Oo iuka, nau kwai okosia babala nau nee, sui ku saungainia babala taa baita lau. Lea sui, nau kwai konia mai fuana aludooa nau ki ma tai doo diana 'aku ki lau uri alu lana 'i laona.

¹⁹ Sui fatai ta nau kufi bae na 'aku 'urii fuaku 'i tala'aku nai: 'Oilakea baita fuamu nai wala! 'Oe too na 'ana doo diana 'oro baki 'o dooria 'asia naa mai sulia fa ngali 'e 'oro nai. 'O too aroaro na 'amua! 'Okoo too ni fanga laa ma kuu diana laa 'amua, 'oko ilia na 'amua doo baki 'oe dooria ki fua faaele lamu.'

²⁰ Ma sui, God ka bae 'urii fuana, "Oe waa oewanea ne! Fa rodo nee 'i tari'ina gu ne 'oi mae 'i laona. Ma ni 'oe nao 'osi saitomana tii ne kai ngalia 'okona doo ne 'o taingainia mai fuamu 'i tala'amu.' "

²¹ Sa Disas ka faasua toolangaidoo laa nai ka bae 'urii, "Too lana guu waa ne kai konia gu 'ana suadooa 'ana molaagali fuana 'i tala'ana nai, ma ka siofaa gwana 'ana doo God ki."

Fiitona God
(*Matiu 6:25-34*)

²² Sa Disas ka bae lau 'urii fuana waa kwairooi nia ki, "Nau ku faarongo kamolu, nao molu si manata sala sulia tee ne molu kai 'ani, ma tee ne molu kai ofi ai.

²³ Sulia na mauri lana wane nia 'initoa ka talua fange, ma na nonina wane nia 'initoa ka talua si maku ni ofi.

²⁴ Manata fasi sulia saaro ki, kera nao dasi nonifii guu 'ana rao lae 'ana ole ma koni lana fange, ka nao dasi tole babala guu uri alu fanga lae, ma God gu 'ana ka saare kera. God kai saare kamolu 'afitai ka nao, sulia lao manata lana, kamolu molu 'initoa ka talua saaro ki.

²⁵ “Sui boroi 'ana molu ka manata sala sulia mauria kamolu ki, nia 'afitai ka faatikwaa guu mauri lamolu.

²⁶ Ma suli ne kamolu nao molu si tala'ana guu ili lana tasi doo uri ka faatikwaa mauri lamolu ki, nao molu si manata sala guu sulia doo nai ki sui gwana.

²⁷ “Manata fasi sulia kaala lalano neki dai tae ki nee, kera nao dasi rao guu, ma nao kera dasi saungai maku guu. Ma sui boroi nau ku faarongo kamolu, maku baki Solomon na waa 'inito boroi kwanga lada sui naa, nao si dao gu faafia kwanga lana takana lalano neki.

²⁸ Kamolu na fiitooa kamolu 'e tu'uu 'asia gu wala. God kai falea si maku ni ofi lae fuamolu, 'afitai ka nao. Sulia na lalano nai ki lao gano gu 'ana boroi doo da mauri 'i tari'ina, sui bobongi daka kuku lau gu 'ada boroi God faaofi diana 'ani kera nai.

²⁹ “Nao molu si manata sala lau sulia tee ne molu kai 'ani, ma tee ne molu kai kuufia.

³⁰ Toaa ne da ulafusia God 'ana daka nani burina doo nai ki. Kamolu, God Maa kamolu 'e saitomana gu 'ana kamolu 'atoia doo nai ki.

³¹ Si doo ne uri molu kai ilia 'amolul ne manata lae sulia 'initoaa nia God, ma nia kai falea mai doo neki sui guu molu kwai 'atoi ki ai fuamolu.”

*Kwaifamantaia sulia suadooa lao fera 'i salo
(Matu 6:19-21)*

³² Sui sa Disas ka bae lau 'urii, “Kamolul toa nau, sui boroi 'ana molu ka mala kale sifsif ki, nao molu si mau. Sulia God Maa kamolu, 'e manata ele 'asia naa uri faa lana 'initoaa nia fuamolu.

³³ Molu foli 'ana 'okona doo kamolu ki, molu ka ngalia malefo nai molu ka faa fuana toaa siofaa

ki. Molu ili 'uri nai, uri molu ka too 'ana wai ni todadoo ki ne totoo si fura fai suadooao lao fera 'i salo ne totoo si oli kukuru, ma kula ne waa beli ki 'afitai uria dao lae ai, ma 'aide nao si saketoa doo ki ai.

³⁴ Sulia na kula ne 'oe alua suadooao 'oe ai, kula nai lau gu ne lao tofungana liomu naa 'e nii ai.

Toaa ni rao ki molu ka folo diana

³⁵ “Molu kwaimaakwali naa maasia raoe. Kani ngasi 'ana maku kamolu ki, ma molu ka faasarua kwesu kamolu ki ka saru naa,

³⁶ mala 'ana waa da kwaimaakwalii maasia waa baita kera ne lea 'ana fafangaa 'ana faalue ma ka oli mai kai dao naa. Kada nia dao ka kidikidi mai, kera 'ali'ali daka 'ifingia na mae fuana.

³⁷ Ma toa ni rao nai ki waa baita kera nia dao ka toda kera da ada gu 'ada kada nia dao, kai diana tasa 'asia naa fuada. Nau ku faarongo 'o'olo gu 'ani kamolu, waa baita kera nai kai kani ngasi 'ana maku nia uri raoe, sui nia kai saea fuada sui guu daka gooru kwaimani fainia, uri nia ka sangoni kera.

³⁸ Toa nai ki lea sa waa baita kera ka dao boro'i 'ana mai lao tofungana rodo, ma nao 'i 'ofaidani, ma kai suada kera ada gu 'ada, kai diana tasa 'asia naa fuada!

³⁹ “Si doo molu ka manata toi 'e 'urii, na waa 'ana luma lea nia saitomana gu 'ana si kada waa beli kai dao uri beli lae ma nia ka kwaimaakwali diana, waa beli nai 'afitai ka ruufia luma nia.

⁴⁰ Talafana lau gu ni kamolu nai, molu kwaimaakwali diana maasi nau, na 'Alakwa nia Wane. Nau kwai dao mai kada kamolu nao si fia kwai dao ai.”

*Ununua 'ana tarifulae sulia roo waa ni rao ki
(Matiu 24:45-51)*

⁴¹ Sa Bita ka bae 'urii, “Wala Aofia 'ae. Na tarifulaa nai 'oe bae sulia nai, doo fuameli gu 'ana nee, ma nao doo fuana toae ki sui gu 'ana?”

⁴² Na Aofia 'e luua ka 'urii, “Kamololu, molu 'uria waa ni rao ne liotoo ma ade lana ka 'o'olo. Ma waa baita nia ka alu nia ka lio sulia toaa ni rao ki, ma ka alu nia fua sangoni lada 'ana kada kera ni fanga lae ki.

⁴³ Kada waa baita nai 'e oli mai ka dao siana 'i luma nia, ma ka suana nia ili diana 'ana doo nai ki, kai diana tasa 'asia naa fuana!

⁴⁴ Ma nau ku faarongo mamana guu 'ani kamololu, lea nia 'uri nai, waa baita nai kai alua nia kai lio sulia 'okona doo nia ki tiifau naa.

⁴⁵ Aia, ma sui lea waa ni rao nai ka manata 'ana 'urii, 'Waa baita nau, dao lana mai tau 'ua,' ma ka safali kwae maana 'ana toaa ni rao ma wela keni ni rao nai ki, ma ka too ni fanga laa 'ana ma kuufi lana 'ana kafo lilinge ki lelea gwauna ka oewanea guu, nia kai ta'aa 'asia naa fuana.

⁴⁶ Na waa baita nia kai dao 'afa sato nia nao si fiia ai, ma si kada nia nao si saitomana. Ma na waa baita nai, kai falea kwakwaea baita fuana, ka alu nia naa 'ana kula fua toaa abu faamamane ki.

⁴⁷ “Na waa ni rao ne saitomana gu 'ana doo ne waa baita nia dooria kai ilia, ma sui ka nao si ade akau ma nao si ilia guu doo nai, kera kai falea kwakwaea baita fuana.

⁴⁸ Aia, na waa ni rao ne ilia si doo ni kwae lana faafia ma sui ka nao si saitomana lau gwana si doo ne waa baita nia 'e dooria, waa nai kera da kai kwae sarafaia gwada 'ani nia.

“Waa ne God 'e faa doo baite ki fuana, God nia dooria waa nai ka faa lau guu si doo ne baita. Ma waa ne God 'e faa doo 'oro ka tasa ki lau fuana, God nia dooria waa nai ka faa lau guu doo ne 'oro ka tasa ki lau.”

*Toli lae faamamana lana sa Disas
(Matiu 10:34-36)*

⁴⁹ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Nau ku lea mai uri suungi lana molaagali, ma ku dooria era nai ka saru naa 'i tari'ina!

⁵⁰ Nau kwailiu 'i lao 'afitaia baita 'asia naa ne kai mala bae sa kera faasiuabu nau. Ma nau kwai manata fii 'asia naa sulia lelea nia ka sui gu faasi nau!

⁵¹ Kamolu kwaifii 'amolu sae nau ku lea mai uri fale lana aroaroe gu 'ana lao molaagali nee? Nao ne! Nau ku lea mai uri toli lae ka toli 'i matangana toae.

⁵² 'Ita 'i tari'ina ka oli 'alaa, ta lima ai daka too 'ana tii luma, kera dai tolingi kera kwailiu, olu ai ta bali, ta roo ai ta bali.

⁵³ Kera kai toli kwailiu 'i matangada, na maa ki dai toli faasia 'alakwa kera ki, ma darae ki faasia maa kera ki. Gaa ki dai toli faasia saari kera ki, saarii ki faasia gaa kera ki. 'Initai baita ki dai toli faasia keni fungao kera ki, ma keni fungao ki faasia fungo ni keni kera ki.”

*Toae ki ulafusia mamana lana raoa sa Disas ki
(Matiu 16:2-3)*

⁵⁴ Sa Disas nia bae lau fua konia baita nai ka 'urii, “Kamolu, lea molu suana dasa 'e raa mai faasia bali suu lana sato ka dau, 'ali'ali molu ka saitomana 'ua guu ne ute kai 'aru, ma ka 'aru mamana naa.

⁵⁵ Ma lea molu suana lau gu koburu 'e dao mai fasi bali fuu, molu ka saitomana lau guu na uni sato kai dao ma faano'e kai 'ako'ako, ma ka 'ako'ako mamana naa.

⁵⁶ Kamolu toaa suke nee, molu saitomana 'amolu liofilo lana doo 'uri nai ki lofona salo loo ma fafona molaagali nee, ma sui molu ka ulafusia 'amolu liofilo lana doo neki God ilia lao si kada 'i tari'ina."

*'Olosi 'oe 'oko 'o'olo 'i maana God
(Matiu 5:25-26)*

⁵⁷ Sa Disas nia bae ka 'urii lau, "Utaa ne ka nao molu si filia 'amolu ili lana doo 'o'olo ki?"

⁵⁸ Lea ta waa 'e ngali 'oe uri didi lamu lao kwaito, sui fatai muru kafi dao lao kwaitoe, 'oe 'oko 'olosia doo ki 'i matangamuru. Sulia lea nao 'osi ilia si doo nai ma muru ka dao naa lao kwaitoe, nia kai fale 'oe 'i 'abana waa ni kwae lana kwaito, ma waa ni kwae lana kwaito kai fale 'oe naa 'abana waa ni alu lamu lao lookafo.

⁵⁹ Ma 'oe 'oko too na 'amu laona lookafo lelea 'oko falea guu si malefo 'isi ne tio."

13

Lukasias abulo ta'aa lae ma lea nao mae naa

¹ 'Ana kada nai lau guu, tai waa 'i seeri da faarongoa sa Disas ne sa Baelat nia saumaelia tai toaa faasia bali lolofaa 'i Galilii, kada kera foosia 'ada God.

² Ma sa Disas ka 'urii, "Ma uri tee gu nai? Sulia kera abulo ta'aa ka talu kera sui naa toaa 'i Galilii ne daka saungi kera nai, ma nao 'utaa?"

³ Nao! Aia ma nau ku faarongo kamolu, lea kamolu nao si luka guu 'ana abulo ta'aa lae, kamolu tiifau molu kai maelia.

⁴ Molu ka manata toi lau guu na akwala ma kwalu waa baki na luma baita bae 'asia faafida lao maefera 'i Saelom daka mae tiifau. Kamolu manata toi sae maana kera da garo baita ka talua toaa 'ana fera 'i Durusalem sui naa ne adea doo bae ka fuli 'ani kera bae?

⁵ Nao! Aia nau ku faarongo kamolu, lea kamolu nao si luka guu 'ana abulo ta'aa lae, kamolu tiifau molu kai maelia.”

Ununua 'ana tarifulae sulia na fig ne ulu'atoa

⁶ Sa Disas ka bae lau 'urii fuada 'ana tarifulae, “Totoo tii waa nai ka fasia tii 'ai da 'ailia 'ana fig 'i lao ola greib nia. Sui totoo lea ka dao naa 'ana kada nia kai fungu, nia ka lea na mai uria sua lana fuaedoo ki gwauna, ma sui ka nao si suana guu ta fuaedoo ai.

⁷ Nia ka bae 'urii fuana waa ni rao lao ola nia, “Oe suai nee, olu fa ngali ne ku maasia mai fig nee sulia uri sae ka fungu, ma sui ka nao kusi suai guu ta fuaedoo 'i gwauna. Lea 'oko tabaa ka 'asia 'ana 'i saegano. Nao si diana fua nia ka uu gu 'ana fua taulangai lana saegano nee 'urii!’

⁸ Sui ma waa ni rao nai 'e luua ka bae 'urii, ‘Waa baita kani 'ae, 'oe alamatainia 'ai ne ka too fasi 'ana sulia tii fa ngali nee lau. Nau kwai 'eli kakaloo kakalia, ma kwai konia tatafu ki fua 'aena, uri saegano nee ka wawarasia fuai.

⁹ Ma lea 'ai nee ka fungu 'afa ngali loo mai, nia ka diana 'asia naa. Ma lea ka nao guu, 'oko tabaa boroi na 'amua.’ ”

Sa Disas, nia guraa tii wela keni 'afa dani Sabati

¹⁰ 'Ana tii fa dani Sabati, sa Disas nia toolan-gaidoo 'i lao tii beu ni ofu lae nai.

¹¹ Ma tii wela keni 'e nii 'i seeri na anoedoo ta'aa 'e 'adosia. Nia sulina ka buu ka matai mai sulia taafuli fa ngali ma kwalu fa ngali sarenga ki sui naa, ka nao si tala'ana nia ka uu 'o'olo lau.

¹² Aia, kada sa Disas suana, nia ka 'ailia mai siana ka bae 'urii fuana, “Oe 'akwaa 'amua faasia mataia nee wala.”

¹³ Nia ka alu kau 'abana fafona welakani nai, ma 'ana si kada nai 'ua guu wela keni nai ka tatae ka sagaa naa sulina ka bae tangoa God.

¹⁴ Ma kada waa gwaungai 'ana beu ni ofu laa nai 'e suana sa Disas 'e ilia si doo nai fuana wela keni nai 'afa dani Sabati, nia rakena ka sasu 'asia naa, ka bae 'urii fuana toaa nai ki, “Ono fa dani gu bae kamolu too ai uri ili lana raoa kamolu ki, ma uri molu ka lea mai daka gura kamolu ai. Nao lau 'afa dani Sabati 'urii!”

¹⁵ Disas na Aofia ka luua ka bae 'urii, “Kamolu toaa ni suke nee! Kamolu, molu rao ki gu 'amolu 'afa dani sabati 'ana kada molu kai lukea buluka ma dongki kamolu ki uri talai lada 'afa dani sabati uri kula kafo ni ai.

¹⁶ Aia ma wela keni nee, nia ta ai 'ana kwalafaa kokoo kia sa 'Abraham lau guu ne, sui ma Saetan ka kani 'urii mai faafia sulia taafuli fa ngali ma kwalu fa ngali sarenga ki. Nia diana naa ne nau ku guraa 'urii boroi 'ana 'afa dani sabati.”

¹⁷ Kada sa Disas bae 'uri nai, na toa nai da malimae 'ana sa Disas daka 'ide baita. Ma na toaa nai ki daka ele lau gu 'ada sulia doo kwaibalatana nai ki sa Disas nia ilida.

*Roo si ununua 'ana tarifulaa ki
(Matiu 13:31-33; Maak 4:30-32)*

18 'I seeri sa Disas ka bae lau ka 'urii, “Kamolu kwaifii sae 'initoaa God doo na tee nee? Kamolu saitomana doo ne kwai faabolatainia 'initoaa God fainia?

19 Tee nia 'uria miga doo tu'uu nai gwana 'ana doo ne da 'ailia 'ana mastad, ne tii waa nai 'e ngalia ka fasia lao ola nia. Sui ma nia ka tae lelea ka alua 'ai. Ma lelea saaro ki boroi lea mai daka saungainia naa nui kera ki ni too fafo sarana ki.”

20 Sa Disas ka bae lau 'urii, “Kamolu saitomana ta doo lau ne nau kwai faabolatainia 'initoaa God fainia?

21 Tee nia 'uria lau guu kasi isi tu'uu nai gu 'ana, tii wela keni nai 'e ngalia ma ka dolaa fai flaoa 'oro* , sui too lelea ma isi nai ka raa ka 'ogaa sui naa lao kumu nai 'ana flaoa ma ka bose baita mamana naa.”

*Toaa 'oro nao dasi mauri
(Matu 7:13-14,21-23)*

22 Tii si kada, sa Disas 'e lea ni toolangaidoo laa 'ana maefera baita ki fai maefera tu'uu ki sui gu 'ana ma ka lea ladoa naa uria 'i Durusalem.

23 Ma tii waa ka ledia ka 'urii, “Wala arai 'ae. 'Uri nai ta bara waa gu 'ana ne God kai faamauri kera?”

Sa Disas luua ka 'urii,

24 “Nau ku faarongo kamolu, molu ka susuu ta'aa, uri molu ka ruu 'ana maa ne susu ne lea uria fera 'i salo. Sulia toaa 'oro kera sasi uria ruu lae, sui ma nia ka 'afitai 'asia naa fuada sulia na maa nai kai fono suusida.

25 Kada waa baita 'ana beu 'ana fera 'i salo 'e tatae, ma ka fonokia naa mae, kamolu kai uu 'i maa molu kai kikidi mai buri mae molu kai bae

* 13:21 Flaoa 'oro ne bobola fainia 21 Kilogram.

'urii, 'Waa baita kani 'ae, 'ifi kau uri kameli.' Sui boroi 'ana ma nia kai olisi kamolu kai bae 'urii, 'Nau nao kusi saitomamolu, ka nao kusi saito-mana kula ne molu too mai ai.'

²⁶ Sui kamolu kai bae 'urii fuana, 'Kameli bae meli fanga kwaimani lau gu mai fai 'oe, ma meli ka kuu kwaimani lau guu mai fai 'oe. 'Oe 'o toolangaidoo lau gu mai 'i lao toaa kameli ki bae!'

²⁷ Sui boroi 'ana ma nia ka bae 'urii, 'Kamolu toaa nee fua ilidoo garo lae, 'otolangai kamolu, molu lea tau 'amolu kau faasi nau.'

²⁸ "Ma 'i seeri kamolu kai liodila baita ma molu kai angi molu kai 'aladidilifo 'ana faatai lana rake-sasua kamolu, kada molu suana fatai sa 'Abraham, sa 'Aesak, sa Diakab, ma 'aini brofet baki sui guu da too naa 'i lao 'initoaa nia God, ma sui ni kamolu daka 'ui 'ani kamolu 'i sara!

²⁹ Aia ma toae ki kera kai dao mai faasia tae lana sato, suu lana sato, faasia gwauna faano, ma faasia 'aena faano. Ma kera daka koni 'ana fanga kwaimania nai 'i lao 'initoaa nia God.

³⁰ Sulia toaa da 'isiburi ki dai liu 'i nao, ma toaa da liu 'i nao ki dai 'isiburi."

*Sa Disas, nia liodila fua fera 'i Durusalem
(Matiu 23:37-39)*

³¹ 'Ana kada nai, tai Faarisii da lea mai siana sa Disas daka bae 'urii fuana, "'Oe tafi 'amu fasi seki, sulia sa Herod na waa gwaungai nee nia dooria kai saungi 'oe naa ne!"

³² Ma sa Disas ka bae 'urii, "Lea kau molu ka faarongoa giri kwasi† nai. Molu saea fuana nau

† **13:32** Sa Disas nia 'e faabolatania sa Herod sulia giri kwasi 'uri nai suli sa Herod nia 'inito gwana fua mange ma ka nao si too guu 'ana rigtaa baita.

ku bae 'urii fuana, 'Suai fasi nee, 'i tari'ina fainia 'i bobongi gu 'ana ne nau kwai ilia 'akua raoa nau 'ana tari lana anoedoo ta'aa ki ma gura lana toaa matai ki. Ma 'i fulee 'ana oluna fa dani lau gu 'ana ne nau kwai faasua raoa nau ki ai.

³³ Sui boro'i 'ana, nau ku tasa kwailiu na mone 'akua uria 'i Durusalem 'i tari'ina, fai 'i bobongi, ma 'afa dani loo ki burina ki lau guu. Sulia na brofet doo 'afitai daka saungia lau mai 'ana ta kula 'e'ete ne. 'I Durusalem na mone 'ana ne kera kai saungi nia ai.' ”

³⁴ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Oo toaa nee 'i Durusalem 'ae! Kamolu naa bae molu 'uifauna brofet baki God eresi kera mai siamolu ki, ma molu ka saumaelida naa. 'Ana kada 'oro nau ku dooria 'asia naa sae molu ka lea mai siaku uri ku ofi kamolu, mala 'ana ta karai ne ofia kalena ki farana kukubana, ma sui molu ka ote kamolu guu.

³⁵ Ma sui 'i tari'ina, God kai lukasi kamolu naa. Nau ku faarongo kamolu, 'afitai molu ka suaku lau lelea ka dao naa kada kamolu kai bae na 'urii, “E diana tasa fuamu waa ne God fale 'oe mai 'oko dao nee!’ ”☆

14

Sa Disas, nia guraa tii waa 'afa dani Sabati

¹ 'Ana tii fa dani Sabati, kada sa Disas 'e lea kau ka fanga 'ana luma tii waa baita 'ana Faarisii ki, waa ki da bubu tu'uu suli nia uria sua lana lea nia ka ilia tasi doo ni bae too lana fainia.

² Aia, tii waa roo 'abana ki fai roo 'aena ki da ubu baita 'asia naa, 'e lea mai siana sa Disas.

³ Ma sa Disas ka ledia Faarisii ki fai waa ni toolangaidoo lae 'ana taki ki ka 'urii, “Nia sae taki

☆ 13:35 Sam 118:26

kia 'e faolomainia kolu kai guraa gu 'akolu waa matai 'ana Sabati, ma nao nia lusia?"

⁴ Ma sui ka nao kera dasi luu nia guu. Sa Disas ka dau tona waa matai nai ma nia ka 'akwaa lau gu 'ana, sui ka odua ka oli na 'ana.

⁵ Sui sa Disas ka ledia lau toa baita nai ka 'urii, "Aia, lea sae 'oe ta waa 'alakwa 'oe ma nao ta buluka 'amu, nia 'asia lao kilu 'afa dani Sabati, 'oe lae 'oko 'abaa gu 'amu ai?"

⁶ Ka nao ta waa ada si bobola fainia ka olisi nia gu 'i seeri.

⁷ Aia, sa Disas ka suana toaa ne kera kwaiodui kau uri kera 'ana fafangaa nai kera dao naa, ma daka filia sui guu kula ni gooru lae fuana waa 'initoe ki. Ma nia ka falea tii si tarifulaa 'urii fuada,

⁸ "Kada ta waa nia kwaiodui kau uri 'oe 'oko lea mai 'ana fafangaa 'i luma nia, dao nao 'osi gooru fasi 'amu 'ana kula ni gooru lae fuana waa 'initoe ki. Sulia ade lea nia ka kwaiodui kau ma ta waa ne 'initoa ka talu 'oe fatai ka dao mai 'isi,

⁹ ma waa ne kwaiodui kau fuamuru ka bae 'urii fuamu, "Oe 'idu 'amu fasi seki, uri sa wala nee ka gooru ai.' Lea 'uri nai, 'oe 'oko 'ide 'asia naa nai, sulia kera 'idu 'oe 'oko gooru naa 'i saegano kula fuana oena wane ki gu 'ana.

¹⁰ Aia, ma lea kera kwaiodui kau uri 'oe, dao 'oko gooru gu 'amu 'i saegano, uria lea kada waa ne kwaiodui kau nia dao suai kafi bae 'urii fuamu, 'Wala waa nau, 'oe 'idu mai 'oko gooru diana 'i langi.' 'Uri nai guu, ma nia ka sae'inito na 'ani 'oe 'i maana konia nai sui guu 'ana fanga kwaimania nai.

¹¹ Sulia waa ne faa'inito nia 'i tala'ana, God kai faatu'uu nia, ma waa ne faatu'uu nia 'i tala'ana,

God kai faa'inito nia.”

¹² Sa Disas ka bae lau 'urii fuana waa ne saungainia fafangaa nai, “Kada 'oe 'o saungainia ta fafangaa, nao 'osi kwaiodui uria toaa kwaimani 'oe ki ma toolamu ki gu 'ana, ma nao sae waa suadoo neki molu too kwaimani ki gu 'amolu. Ade lea kera daka ade doo ma daka kwaiodui lau gu mai uri 'oe, ma daka duu langa lau gu 'ada fuamu 'ana doo baki 'oe ilida ki mai fuada.

¹³ Aia, lea 'oe 'o saungainia fafangaa, 'oko kwaiodui 'amu uria toaa siofaa ki, toaa 'aeda ma 'abada ta'aa ki, ma toaa maarodo ki.

¹⁴ Ma lea 'oe ade 'uri nai, nia ka diana 'asia naa fuamu, sulia toaa nai ki kera nao si tala'ana naa duu langa lae 'ana ta doo fuamu. Ni 'oe, kada God kai tataea toaa 'o'olo ki faasia maea, 'ana kada nai fatai nia kafi duu langa fuamu.”

Ununua 'ana tarifulaa sulia fafangaa lao fera 'i salo

(Matiu 22:1-10)

¹⁵ Ma 'ana kada nai, tii waa 'ana toa ne kera too 'ana fafangaa, nia rongoa tee ne sa Disas nia saea, nia ka bae 'urii, “E diana tasa fuana toaa ne kera kai fanga 'ana fafangaa 'i lao 'initoaa nia God.”

¹⁶ Ma sa Disas ka bae 'urii, “Tii waa 'e saungainia fafangaa baita 'ana tii si kada, ma ka kwaiodui uria toaa 'oro daka lea mai 'ana fafangaa nai.

¹⁷ Ma kada kera raodoo ka sui naa ma doo ki tiifau ka kwaimaakwalii naa, nia ka odua waa ni rao nia ka lea naa uria talai lana mai toaa ne nia kwaiodui kau uri kera daka lea mai. Uri nia ka bae 'urii fuada, 'Kamolulea na mai nai, sulia doo ki kwaimaakwalii sui naa.’

18 Ma sui kera safali daka fofu naa, daka saea kera 'abarua sui gu 'ada 'ana si doo kwaifa'ogai kera ki ma nao dasi lea gu mai. Ta waa 'e bae 'urii, 'Nau kufi usia guu tii si gano, ma ku dooria lea kui iroa fasi. Kwaimantai 'asia naa, kusi lea gu kau.'

19 Ma ruana waa ka bae 'urii, 'Nau kufi usia gu 'aku taafuli buluka nau, ma ku dooria lea kui ilitoda fasi 'ana rae. Kwaimantai 'asia naa, kusi lea gu kau.'

20 Oluna waa ka bae 'urii, 'Nau kufi arai guu, ka 'afitai 'asia naa fuaku uri lea lae kau. Kwaimantai 'asia naa, kusi lea gu kau.'

21 Kada waa ni rao 'e oli mai dao ka faarongoa waa baita nia 'ana doo nai ki, waa baita nia ka rakesasu 'asia naa, ka bae 'urii fuana waa ni rao nia, 'Oe 'ali'ali 'oko lea lau sulia tala baita ki fai kasi taala tu'uu ki, 'oko talaia mai toaa siofaa ki, toaa 'aemae ki ma toaa 'aba mae ki, toaa nonida mae ki, ma toaa maarodo ki.'

22 Kada waa ni rao nai 'e oli mai ka dao naa, nia ka bae 'urii fuana waa baita nia, 'Waa baita kani 'ae, doo bae 'oe saea ki fuaku, nau ku ilida sui naa, sui boroi 'ana ma kula ni gooru laa neki 'ana fafangaa 'oe nee da gwau 'ua ki gu 'ada.'

23 Waa baita nai ka bae lau 'urii, 'Oe lea lau sulia taala baita baki fai taala tu'uu ki, 'oko radi 'aena lau mai tai toaa ne nii 'ua, uri luma nau nee ka fungu guu.

24 Ku faarongo 'oe, nia 'afitai 'asia naa fua ta waa 'ana waa baki nau ku kwaiodui kau uri kera 'i nao ka fanga 'ana fafangaa nau nee.' ”

*Na 'afitaia ne wane kai dao toi fafona raa nee
(Matiu 10:37-38)*

²⁵ Tii si kada, konia baita nai da lea kwaimani fai sa Disas ma nia abulo ka bae 'urii fuada,

²⁶ “Lea waa dooria kai sule buriku ma sui ka nao si liosau 'ani nau si talua gu maa nia, ma gaa nia, ma 'afe nia, ma wela nia ki, ma toolana ki, ma waiwane nia ki, ma ni nia 'i tala'ana boroi, nia 'afitai 'asia naa fua nia ka waa kwairooi nau.

²⁷ Waa ne nao si ala guu faafia liu lae lao 'afitaia ki ma maeli lana sule lae 'i buriku, nia 'afitai 'asia naa fua nia ka waa kwairooi nau.

²⁸ “Sulia ni kamolu sui guu, lea waa 'amolu dooria saungai lana ta luma ne baita, nia ka gooru ngado ka manata fasi sulia fita si malefo ne kai bobola fainia faasui lana luma nai ai.

²⁹ Lea nia nao si ili 'uri nai ma 'i burina gwana nia saungainia boongado lana luma nai ma malefo ka sui lau gwana, ma toae ki daka suana nao nia si bobola naa fai faasui lana, kera daka 'oitona ma daka bae buri 'urii suli nia,

³⁰ ‘Soi 'akolu sa wala nee 'e safalia gu faauu lana luma nee lea sui ka nao si bobola naa fai faasui lana!’

³¹ “Ma waa 'inito ki boroi, lea ta waa 'inito kai tae kau fai tii taifuli tooni waa ni omee nia ki uri firu lae fai ta waa 'inito 'ana ta fera, nia kai gooru ngado ka manata fasi. Sulia ade lea omee nia nai 'ana tii taifuli tooni wane ka nao si bobola fai firu lae fai omee nia waa 'inito 'e too 'ana roo taifuli tooni wane ki.

³² Ma lea nia ka nao si bobola guu, nia ka odua ta waa 'ana ka lae uri ka gani uria aroaroe 'i matangadaru, 'ana kada kera nii tau 'ua mai.

³³ Talafamolau lau gu nai, molu manata diana fasi 'amolu sulia 'afitaia neki sui guu kamolu kai liu 'i laona kada kamolu sule buriku, sulia waa

ne nao si lukasia doo nia ki tiifau 'i burina uri sule lae buriku, nia 'afitai 'asia naa fua nia ka waa kwairooi nau.”

*Solo ne nao si mamasia
(Matiu 5:13; Maak 9:50)*

³⁴ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Na solo na doo diane. Ma sui boroi 'ana, lea mamasia lana 'e nao'ana na faasia, 'afitai naa 'oko ilia ka mamasia lau.

³⁵ 'E nao si diana naa fuana ili lana 'ana tasi doo lau. 'E nao si diana naa fua lao saegano ma fua bai lana fai ta doo lau. 'E bobola gu 'ana fai daka 'ui nada ai. 'Oe waa ne 'o too 'ana alingamu uri rongo lana doo ki, 'o rongo doo nai ki 'oko rongo diana ai.”

15

*Na sifsif'e nao'ana
(Matiu 18:12-14)*

¹ 'Ana tii si kada, waa ni koni lana malefo 'ana takisi ki ma tai toaa abulo ta'aa lau, kera koni mai sia sa Disas uri fafurongo lana.

² 'I seeri, na Faarisii ki fai waa ni toolangaidoo 'ana taki ki, daka safali 'uga naa daka 'urii, “Sa wala nee goniamai 'aini toaa abulo ta'aa nee ka fanga kwaimani na 'ana fai kera, 'o 'e nao si 'o'olo fua ili lana!”

³ 'Uri nai, sa Disas ka unu sulia tii si tarifulaa fuada ka 'urii,

⁴ “Lea ta waa too 'ana tii talanga sifsif, ma ta tii doo ka nao'ana, nia kai faasia sikwa taifuli ma sikwa doo neki da too ki, daka too ni fanga laa 'ada 'i seeri, ma nia ka lea ka nani naa burina tii doo ne nao'ana nai lelea ka dao tona guu.

⁵ Ma si kada nia dao tona, nia ka ele 'asia naa ka tamaa,

⁶ ka oli na mai fainia. Lea mai 'e dao, ka 'ailia mai toaa da too kwai karangi 'ani nia ki ma ruana nia ki, daka koni na mai nia ka bae 'urii fuada, 'Nau ku ele 'asia naa, sulia ku dao tona naa sifsif nau bae nao'ana. Nia ne kamolu ka ele kwaimani 'amolu fai nau!' ”

⁷ Ma sa Disas ka bae lau 'urii, “Nau ku faarongo kamolu, na ele laa ne fuli lao fera 'i salo faafia ta tii waa abulo ta'aa boroi lea nia luka 'ana abulo ta'aa laa nia ki ma ka abulo talea God, nia 'e baita tasa ka talua lau ele lae sulia sikwa akwala ma sikwa waa neki da 'o'olo ki.”

⁸ Sa Disas ka bae lau 'ana ta tarifulaa ka 'urii, “Lea ta wela keni nia too 'ana tii taafuli seleni ma ta tii fa doo ka nao'ana. Nia kai faasarua kwesu ma kai salofia luma nia, uri nanisi tiifau lae ai uri fa seleni nai lelea nia ka suai guu.

⁹ Ma si kada nia suai naa, nia ka 'ailia toaa kwaimani nia ki, ma toaa kera too kwaimani ki ka bae 'urii fuada, 'Nau ku ele 'asia naa sulia ku suai naa fa seleni nau bae 'e nao'ana. Nia ne kamolu ka ele kwaimani 'amolu fai nau!' ”

¹⁰ Sa Disas ka bae lau gu 'urii, “Nau ku faarongo kamolu, talafana lau guu si doo God fai 'ensel nia ki lao fera 'i salo da ilia nai. Kera da ele 'asia naa faafia lea ta tii waa abulo ta'aa boroi 'e luka 'ana garoa nia ki ma ka abulo talea God.”

Na wela wane 'e garo leaa

¹¹ Sa Disas ka bae lau guu 'ana ta tarifulaa ka 'urii, “Tii waa nai fai roo 'alakwa nia ki kera too 'ada.

¹² Tootoo, waa nai 'i buri ka bae 'urii fuana maa keeru, 'Maa 'ae, 'o faa na mai kula 'i sataku 'ana

suadooda kolu fuaku.' 'Uri nai, waa nai ka tolingia naa suadooda kera ka faa naa kula 'e naisata ki 'ana roo 'alakwa nia ki fuadaru.

¹³ Aia, 'i burina ta bara fa dani sui, waa bae 'i buri ka koni tiifau 'ana bali suadooda 'i satana, ka ngalia ka lea na 'ana bali fera tau. Nia lea kau dao seeri ka taulangai tiifau 'ana malefo nia ki 'ana toa ni oewanea lae.

¹⁴ Ma kada nia 'e taulangainia malefo nia lelea ka sui atafu naa, na uni fioloa talingai 'asia naa ka liu lao bali nai ma nia ka nao si too naa 'ana tasi doo lau.

¹⁵ Nia ka lea uri ledi raoa lae siana tii waa 'ana fera nai, ma waa nai ka faa tii si raoa bilia fuana uri sua lae sulia boso nia ki.

¹⁶ Ma nia ka dooria naa 'ani lana dua boso ki, sulia nao ta waa si faa naa tasi fanga fuana.

¹⁷ Sui totoo tii si kada manata lana 'i tala'ana ka oli ka manata 'urii, 'Na toaa ni rao nia maa nau da 'oro, ma sui boroi 'ana kera fanga diana daka abusu ka sui guu. Ma nau ne ku fiolo kui mae naa nee!

¹⁸ Kaa diana ku oli 'aku siana maa nau. Ku lea kau dao siana ku bae 'urii naku fuana: 'O maa 'ae, nau ku ade garo 'asia naa 'i maana God, ma 'i maamu lau guu.

¹⁹ Nau nao kusi tala'ana naa 'oko saea lau nau 'alakwa 'oe. 'O suaku na 'amu mala waa ni rao 'oe gu 'ana.'

²⁰ Nia ka sulataae 'i seeri, ka oli na mai siana maa nia.

“Kada nia dao tau 'ua mai fasi 'i fera, maa nia 'e lio kau ka suana naa, ka manatainia 'asia naa 'alakwa nia. Ma nia ka lae 'ali'ali kau dao ka 'obia 'alakwa nia, ka nonoia naa.

²¹ Ma sui 'alakwa nia ka bae 'urii fuana, “O maa 'ae, nau ku ade garo 'asia naa 'i maana God ma 'i maamu lau guu. Nau nao kusi tala'ana naa 'oko saea lau nau 'alakwa 'oe.’

²² Sui boroi 'ana maa nia ka 'ai naa uria na toaa ni rao nia ki ka 'urii, ‘Molu 'ali'ali kau lae molu ngalia mai na maku tikwa liu lana talingaia bae molu ka faa ruufi nia ai. Molu ka alua fa kokome ki 'abana fai butu ki 'aena.

²³ Lea sui, lae molu ka saungia buluka kafi baita diana bae uri kolu ka fanga kwaimani kolu ka ele 'akolua.

²⁴ Sulia 'alakwa nau nee, nia mala bae sae nia mae naa ma sui ka mauri lau ne. Ka nao'ana naa ma sui kolu ka suana lau.’ ‘Uri nai guu, kera ka safalia naa ele lae ma fanga kwaimania nai.

²⁵ “‘Ana kada nai, waa ulunao nia bae 'e nii 'ua mai lao ole ka nao oli mai si dao 'ua. Ma kada nia oli mai ka dao karangia guu lume, nia ka rongoa naa angi lana 'au 'ana wae lae nonina fafangaa nai.

²⁶ Nia ka 'ailia kau tii waa 'ana toaa ni rao nai ki, ka ledia uri tee ne kera waelia 'au ai.

²⁷ Waa nai luua ka bae 'urii, ‘Na saasimu bae loko oli mai ka dao naa 'i fera, ma maa 'oe ka saungia naa buluka kafi baita diana bae, sulia nia suana saasimu 'e mauri gu 'ana oli mai ka dao lau.’

²⁸ Ma sui, ulunao nai rakena ka sasu 'asia naa, ka ote nia naa 'ana ruu lae mai luma. Maa nia ka ruu mai 'i maa, ka radi kalia naa uri ruu lae mai luma.

²⁹ Nia ka luua maa nia ka bae 'urii, “Oe suai fasi 'amu nee, nau ku rao mai fuamu mala ta gwa waa ni rao 'oe gu 'ana sulia fa ngali 'oro neki ma ku roo mai sulia bae lamu. Ma sui ka nao 'osi faa guu

ta kaa nanigot boroi 'ana fuaku, uri nau fai toaa kwaimani nau ki meli ka fanga kwaimani ma meli ka ele 'ameli ai!

³⁰ Ma sui, na 'alakwa 'oe nee doo ne taulangainia sui naa suadoo 'oe fuana wela keni olodola ki, kada nia oli mai ka dao 'i fera, 'oe 'oko saungia fatai buluka kafi baita diana bae fuana!'

³¹ Maa nia ka luua ka 'urii, "Alakwa nau 'ae, 'oe naa ne too ngado siaku 'i fera, ma doo nau neki tiifau doo 'oe ki gu 'ana ne.

³² Aia, ma saasimu si doo 'e bobola naa fai ili lana fuana loko meli ilia 'ana ele lae sulia dao lana mai. Sulia nia mala bae sae nia 'e mae naa ma sui ka mauri lau. Ma nia ka nao'ana naa, sui ma kolu ka suana lau.' "

16

Na waa rao kaubare doo

¹ Sa Disas 'e unu sulia tii si tarifulaa fuana waa kwairooi nia ki ka bae 'urii, "Totoo tii waa suadoo nai ka too 'ana waa ni suasuli lana suadoo nia. Ma sui tai waa ki daka faarongo nia saea sa wala nai 'e rao ta'aa ka kaubarea gu 'ana suadoo nia ki waa suadoo nai.

² Aia, 'uri nai waa suadoo nai ka 'ailia mai waa ni rao nia nai ka ledi 'urii 'ani nia, 'Nee wala, ma nau ku rongoa waa ki da unutai 'oe siaku sulia tee guu? Lae kau ngali mai buka 'oe sulia fita si malefo 'aku bae 'oe suasulia, sulia 'oe nao 'osi baita 'ana suadoo nau.'

³ "Na waa ni rao ta'aa nai ka manata 'urii, 'Na waa baita nau kai faasui nau naa fasi rao lae nai. Nia 'uri nai ma nau tari'ina ku ade 'utaa ro, uri ku dao toi lau tasi raoa falu? Nau kusi tetede naa fua

'eli kakaloe lae, ma nau ku noni susuala lau guu 'ana gani lana doo ki sui gu 'ana siana waa ki.

⁴ 'Oo iuka, nau ku manata toi naa si doo kui ilia fua waa ki kada lea waa baita nau faasui nau fasi raoe, uri lea doo waa ki daka 'aili nau 'i luma kera ki.'

⁵ "I seeri, nia ka 'ailia na mai toaa da ngali langa 'ana malefo waa baita ki siana, ka ledi 'urii 'ana etana waa, 'Fita doo bae 'oe ngali langa ai 'ana malefo nia waa baita siaku bae?'

⁶ Nia luua ka 'urii, 'Tii talanga bii* waiwai bae.' Na waa ni rao kaubare doo nai ka bae 'urii fuana, 'Na 'aba beba sulia ngali langaa 'oe ne, ngalia kau 'oko gooru ngado 'ali'ali 'oko kedaa na 'amua lima taafuli bii doo guu.'

⁷ Sui nia ka ledia lau guu ruana waa ka 'urii, 'Ma 'oe mone, lae 'ali'ali doo ne 'oe ngali langa ai?' Nia luua ka 'urii, 'Tii talanga wai flaoa bae.' Nia ka bae lau gu 'urii fuana, 'Na 'aba beba sulia ngali langaa 'oe ne, ngalia kau 'oko gooru ngado 'ali'ali 'oko kedaa na 'amua kwalu taafuli wai doo guu.'

⁸ 'Uri nai guu, na waa baita nai ka tangoa na 'ana waa ni rao kaubare doo nai uria saitomadooa ne nia too ai nai. Sulia toaa 'ana molaagali ki da saitoma doo ka talua lau gu 'ana toaa 'ana kwesu folae.

⁹ "Nau ku faarongo kamolu, molu faa kau suadooa kamolu ki fuana 'adomi lana toaa maadao ki. Uria lea kada malefo kamolu nia sui naa, God ka talai kamolu uri lao fera 'i salo.

¹⁰ "Waa ne mamana 'ana sua lae sulia kaa suadooa tu'uu, suadooa baite boro'i nia kai ma-mana lau guu 'ana sua lae sulia. Ma waa ne nao

* **16:6** Tii bii waiwai ilingia 40 lita.

si mamana 'ana sua lae sulia kaa suadooda tu'uu, suadooda baite boroi nia nao si mamana lau guu 'ana sua lae sulia.

¹¹ Talafana lau guu si doo nai, lea nao kamolu si sua diana sulia suadooda 'ana molaagali, suadooda mamana nee boroi 'afitai kamolu ka sua diana lau guu sulia.

¹² Ma lea nao kamolu si rao diana 'ana si doo nia waa 'e'ete, si doo fuamolou 'i tala'amolu boroi God nao si faa lau gu fuamolou.

¹³ “Tii waa ni rao guu nia 'afitai ka rao fuana roo waa baita 'e'ete ki sui 'ana tii si kada. Lea nia ade 'uri nai, nia kai liosau 'ana ta waa baita, ma ta ruana waa baita nia ka malimae na 'ani nia. Ta waa baita nia ka rao diana fuana, ma ta ruana waa baita nia ka faiburi na 'ani nia. Talafana lau gu ni kamolu nai, nia 'afitai uri kamolu ka rao fuana God, ma molu ka rao lau guu fuana malefo 'ana tii si kada.”

¹⁴ Aia, kada Faarisii ki da rongoa si doo nai, kera daka 'onionгаа 'ada sa Disas, sulia kera da suana malefo ka diana 'asia naa lao maada.

¹⁵ Sa Disas ka bae 'urii fuada, “Kamolou nee molu ilia gu 'amolu doo diana neki uri toae ka suamolou ma daka tango kamolu fainia. Sui ma God 'e saitomana gu 'ana liomolu. Sulia doo ne wane faa'initoaa 'ana, God nia mamagutainia.”

Kwaifamantaia sulia taki sa Mosis

(Matiu 11:12-13; 5:31-32; Maak 10:11-12)

¹⁶ Sa Disas ka bae lau 'urii, “Na taki sa Mosis fai kekeda laa brofet ki, da kwaitalai 'ana toae lelea mai ka labu gu 'ana dao lana sa Dion waa ni faasiuabu. Safali 'i seeri ka lea na mai, si faarongoa diana sulia 'initoaa God naa ne da bae

sulia, ma toaa 'oro ki daka ele talingai sui gu 'ada sulia uri ruu lae mai 'i lao 'initoaa nai.

¹⁷ Aia, na salo loo fai saegano nee boroi da taa walude gu 'ada uri sui lae, ma taki sa Mosis, 'afitai tasa naa tasi orongadoo tu'uu boroi 'i laona totoo ka sui.

¹⁸ “Waa ne lukasia 'afe nia ma ka adea lau ta ai 'e'ete, nia kaubarea araie ma 'afee. Ma waa ne adea 'initai ne arai nia lukasia, nia 'e kaubarea araie ma 'afee.”

Waa suadoo ma sa Lasaros

¹⁹ Sa Disas ka unu lau sulia tii si ununua ka 'urii, “Totoo tii waa suadoo tasa nai 'e ofi sui gu 'ana maku waa 'initoe ki ne sua lada diana 'asia naa, ma ka 'ania sui guu fanga diana ki sulia kudu, nia ka too 'ana.

²⁰ Ta ruana waa, satana sa Lasaros, na waa siofaa ka ulafu 'asia naa ma ka kakamoia ta'aa 'isi. Nia kai tio ki gwana 'aena maesakae noni luma nia waa suadoo nai.

²¹ Ma sa Lasaros ka dooria gu 'ana 'ani lana orongana fange ne kai 'asia ki faasia tefolo ni fanga nia waa suadoo nai, ma na giri ki na 'ana dai dau 'ana meeli lana saru nia ki.

²² Aia, too 'uri nai lelea sa Lasaros ka mae naa, na 'ensel ki lea mai daka ngalia na kau sia sa 'Abraham lao fera 'i salo. Ma 'i seeri, waa suadoo nai ka mae lau guu, kera daka saufinia naa.

²³ Ma nia, ka lea ka too na 'ana kula kera toaa mae ki 'i lao fii lae ma liodilaa baita. 'E too 'i seeri 'e lio 'alaa kau, ka suana naa sa 'Abraham 'e nii tau 'asia na mai, ma ka suana sa Lasaros 'e too kwaimani na 'ana fainia.

²⁴ Ma nia 'ai kau fua sa 'Abraham ka 'urii, “Oi kokoo nau 'Abraham 'ae, 'o manatai nau 'amu mai.

Odua sa Lasaros lae fasi mai ka kutungainia boroi 'ana maa fa kakau lao si kafo, ka alu ka 'udufia meaku uri ka taa gwagwaria mone 'ana. Nau ku nonifii ta'aa 'asia naa lao era nee!'

²⁵ Sui ma sa 'Abraham ka bae 'urii fuana, "Alakwa nau 'ae, 'o manata toi fasi 'amu tooa 'oe 'ana kada bae sui naa, 'oe too 'ana doo diana 'oro ki 'asia naa bae. Ma sa Lasaros, 'ana kada bae sui naa, nia too ta'aa gu 'ana. Sui ma 'i tari'ina, nia too na 'ana elea 'i seki nai, ma ni 'oe 'oko too na 'amu 'ana liodilaa ma nonifiia.

²⁶ Ka fafonaa lau doo nai ki, God 'e alua sui naa tii kilu liu baita ka tasa ladoa 'i matangakolu ka suusi kolu naa, ka 'afitai 'asia naa uri falifolo lae kau 'i sena siamu, ma nao falifolo lae mai 'i seki siamiri.'

²⁷ "Ma waa suadoo nai ka luua kau ka 'urii, 'Kokoo 'ae, nau ku amasi 'oe naa. Odua sa Lasaros lea kau luma kera maa nau,

²⁸ uri dao ka kwaifamanatai 'ana lima waa toolaku ki 'i fera, uri nao dasi lea lau mai 'i seki lao nonifiia nee.'

²⁹ Ma sui sa 'Abraham nia luua ka bae 'urii, 'Kera too gu 'ada 'ana kekeda laa baki sui guu sa Mosis fai brofet ki siada 'i fera. Alu kera ade 'ada sulia doo baki da saea ki.'

³⁰ Ma nia ka bae 'urii, 'Kokoo 'Abraham 'ae, 'e nao. Ni kera, lea sae ta waa ne mauri 'ua gu kau fasi maea 'e dao siada taari, ka adea kera daka luka 'ana abulo ta'aa laa kera ki.'

³¹ Sa 'Abraham ka bae lau 'urii fuana, 'Lea kera nao dasi ade gu sulia kekeda laa sa Mosis fai brofet ki, ta waa ka tatae boroi kau faasia maea ka faarongo kera boroi, kera 'afitai guu daka faamamane nia.' "

17

Garoa ki

(Matiu 18:6-7,21-22; Maak 9:42)

¹ Sa Disas ka bae 'urii fuana waa kwairooi nia ki, “Doo neki da kai talaia wane uri abulo ta'aa lae, kera lea na mai uri wane 'afitai ka nao lau. Sui boroi 'ana ta, tara nia kai ta'aa kai tasa fua tii ne nia talaia wane uri abulo ta'aa lae!

² Nia diana lea sa daka kani kulua ta maefau baita tasa 'i luana ma lea daka kulufauna lao asi kwasi, fasi ade lea nia ka talaia ta wane 'ana wane malania nau neki uri lukasi lana manata mamana laa nia 'ani nau.

³ Molu ka fiia!

“Lea na toolamu nia garo, 'oko ngatafia. Lea nia luka 'ana garo laa nia nai, 'oko manata luke nia.

⁴ Aia, ma lea nia ka ilia tasi doo ka garo fuamu 'ana fiu si kada ki lao fa sato ma ka lea sui gu mai siamu 'ana si kada nai ki ma ka bae 'urii, ‘Nau ku bulasi manataa naa faasia garo laa nau ku ilia fuamu,’ 'oko manata luke nia lau guu 'ana fiu si kada nai ki.”

⁵ 'I seeri na 'aboosol ki daka bae 'urii fuana Aofia, “Kameli dooria 'oko ilia manata mamana laa kameli ka baita ka 'idu lau!”

⁶ Sa Disas ka bae 'urii, “Lea sae manata mamana laa 'oe nia tu'uu boroi 'ana mala 'ana ta miga mastad tu'uu 'isi, lea sae 'oe bae 'urii fua ta 'ai baita boroi 'ana 'uri loko, “O kwaikutu 'amu fai lalimu ki sui guu fasi seki, 'oko lea kau fubaa lao asi.’ Tara nia kai ade gwana sulia bae lamu nai.

⁷ “Kamololu, lea sae ta wane 'amolu too 'ana ta wane ni rao ma nia lea ka anobataa mai ola 'oe, ma nao ka lio mai sulia sifsif 'oe ki, sui ka oli mai ka dao 'i fera. Si kada nai nia rao ka lede nia 'asia

naa sui oli mai ka dao 'i luma nai, tee ne 'oe kai saea fasi 'i nao fuana uri ili lana? Na fanga lae ne lea doo 'oe 'ali'ali 'oko 'aili nia fasi 'amu 'i nao uri nia ka ilia?

⁸ Nao! 'Oe bae lau 'amu 'urii fuana, 'Lea kau 'o naare fanga fasi fuaku sui lea 'oko ofi falu sui 'oko ngali mai fanga nau ki uri ku fanga aku. Burina 'oe ilia doo nai ki sui fatai, 'oe 'ofi fanga ma 'ofi kuu 'amu.'

⁹ Tee ne adea na waa baita nai ka nao si tangoa gu wane ni rao nia? Suli na wane ni rao nai nia ilia gwana si raoa ne da odu nia 'ua gu uria ma ka nao si ilia gu tasi doo ne 'idu lau kau 'i fafona.

¹⁰ Talafamolu lau gu nai. Si kada molu ilia 'aini raoa nee sui guu God nia odu kamolu uria lelea ka sui naa, molu ka bae gwamolu 'urii, 'Kameli nao guu tai wane 'initoa suli kameli toaa uri ili lana gwana si raoa neki God nia odu kameli ki uria.' ”

Sa Disas, nia guraa tii akwala furo saungi kera

¹¹ Si kada sa Disas nia lea uria 'i Durusalem, nia lea ka liu matangana bali lolofaa 'i Samaria fai lolofaa 'i Galilii.

¹² Si kada nia dao 'ana tii maefera nai, tii akwala waa furo saungi kera ki daka lea mai siana dao daka uu tau gwada mai,

¹³ daka 'a'ai mai daka 'urii, “Disas waa baita 'ae, 'o manatai kameli mai!”

¹⁴ Si kada sa Disas nia suada kau, nia ka bae 'urii fuada, “Lea kau molu ka faatainia nonimolu siana waa ni foa God ki, uri daka faamamanea ne nonimolu ki maafu ma ka falu naa.” Ma si kada kera lea na kau 'uri nai, na furo nai ka sigi naa faasi kera tiifau.

15 Sui ta tii wane 'ani kera nia suana nonina nai dodoloa diana naa, nia ka oli mai ka akwa baita 'ana tango lana God.

16 Ma nia ka 'asi nia ka tio fafo maana lao saegano 'i maa 'aena sa Disas ka tango nia. Nia wane 'i Samaria lau gwana, nao lau wane Diu.

17 Sui sa Disas ka bae 'urii, “Kamololu tii akwala fono bae nau ku gura kamololu. Ma ta sikwa waa lau da nii fai?”

18 Nau nao kwasi suana ta wane 'ani kera si oli na mai uri tango lana God. Taifilia wane Samaria nee lau gwana ne nia oli mai ka tangoa God nee!”

19 Sa Disas ka bae 'urii fuana, “Tatae, oli 'oko lea 'amua. God nia gura 'oe naa suli 'oe manata mamana.”

Dao lana mai Wane Fifilia God

(Matiu 24:23-28,37-41)

20 Si kada Faarisii ki da ledia sa Disas uria si kada tee God kai 'inito fua toaa nia ki ai, nia luu kera ka 'urii,

“Si kada God nia kai 'inito fua toaa nia ki, nao gu tai fafaataia uri ka faatai gu uri molu ka lio filoa ai.

21 Ma ta waa boroi nao si bae gu 'urii, ‘Liotoi 'amolu 'initoaa bae God gu ne!’ Ma nao ka 'urii, ‘Nia gu loko!’ Sulia 'initoaa God 'e nii gu 'ana 'i matangamololu.”

22 Sui sa Disas ka bae 'urii fuana waa kwairooi nia ki, “Si kada nau kui oli mai, kamololu molu kai dooria sua lana fa dani nau, 'Alakwa nia Wane, ma sui boroi nia kai 'afitai fuamololu uri suai lae.

23 Ma toae ki kera kai bae 'urii fuamololu, ‘Liotoi fasi, Kraes bae gu loko 'e nii lobaa!’ Ma nao daka 'urii, ‘Liotoi fasi, nia ne nii gu 'ana nee!’ Kera daka

ade boroi 'ada 'uri nai, kamolu nao molu si roo suli kera uria nani kwailiu lae.

²⁴ Sulia dao laku mai, 'Alakwa nia Wane, 'afitai ka agwa kaaroa lau ma kai mala 'ana kwakwange binamaaru ma folaa lana ka 'etea lofona mangan-gaa loo, ma toae ki daka suai sui gu 'ada.

²⁵ Ma sui ta, 'i nao sui fatai doo nai kafi fuli, nau kwai nonifii fasi, ma toaa nee 'i tari'ina kera dai susubutai nau fasi 'ada.

²⁶ Si kada nau kui oli mai ai, nia kai 'uria lau guu si kada bae sa Noa.

²⁷ Si kada bae sa Noa, na toae ki sui gu 'ana kera roo 'ada 'ana fanga lae ma kuu lae, 'afee ma araie lelea ka dao guu 'afa dani sa Noa 'e raa lao faka bae, ma kafo bae ka fungu ka olo faafi kera daka funu tiifau.

²⁸ Nia kai 'uria lau guu si kada bae sa Lot. Si kada bae sa Lot, na toae ki sui gu 'ana kera roo lau guu 'ana fanga lae ma kuu lae, daka folia doo ki ma daka foli 'ana doo kera ki, daka fasi doo, daka saungai ma daka tole luma.

²⁹ Ma sui, fa dani sa Lot 'e faasia fera 'i Sodom, na era bae fai erafau 'a'ako bae ka 'asia faasia 'i langi ka sarufi kera daka funu tiifau.

³⁰ Talafana lau guu si doo kai fuli 'afa dani nau kui oli mai kui dao faatai ai nai.

³¹ “Ma 'afa dani nai si doo nai ki fuli, waa ne too mai 'i maa, nao si oli lau mai luma uri ngali lana 'okodoo nia. Ma waa ne nii mai maa ole, nao si oli lau mai fera uri 'okodoo nia.

³² Manata toi fasi doo bae fuli 'ana 'afe bae sa Lot.*

* **17:32** Nia dora 'ana liofaiburie uria 'i Sodom ma God ka kwaea nia ka mae naa. Dionisis 19:26

³³ Waa ne sasi ngangata uri dau ngasi lae 'ana mauria nia lao molaagali, nia kai mae. Aia, ma waa ne lukatainia kau mauria nia lao molaagali, nia kai mauri.

³⁴ Nau ku faarongo kamolu, 'afa rodo nai nau kui dao ai, lea ta roo waa keeru tio 'ana tii ifitai, ta waa nau kui ngalia, ta ruana waa ka ore naa.

³⁵⁻³⁶ Ma lea ta roo wela keni keeru ka raodoo kwaimani, ta ai nau kui ngalia, ta ai ka ore naa.”

³⁷ Ma 'i seeri, waa kwairooi sa Disas ki daka ledia daka 'urii, “Wala Aofia 'ae, doo nai ki lea doo daka fuli gu 'i fai nai?”

Sa Disas luu kera ka 'urii, “Dao laku mai nia 'afitai ka agwa fasi toae ki sui. Nia kai mala gu doo mae ne lea tio 'afitai ka agwa. Sulia, lea na 'asungaa ki da koni 'ana kule tama doo mae ne nii seeri.”

18

Ununua sulia tii gwa 'oruai ma waa ni kwae lana kwautoe

¹ Sa Disas nia unu sulia tii tarifulaa fuana waa kwairooi nia ki, uri ka faatainia siada kera ka foa firi ma nao dasi lukasia.

² Nia ka bae 'urii, “Totoo tii si kada waa nai fua kwae lana kwautoa ki ka too 'ana lao maefera baita nai. Nia ka nao si faabaitaa gu God, ma ka nao si sae'inito guu 'ana ta waa 'ana molaagali.

³ Ma tii gwa ai 'oru 'i lao maefera baita nai, ka 'aekwale nia mai sulia kudu uri radi'ae lana lae ma ka bae 'urii fuana, 'Nau ku dooria 'oko 'olosia doo nau ki ne malimae nau 'e kaubarea.’

⁴ Tasi kada tau ne gwa 'oru nai too kai ili 'uri nai sulia, ma sui boroii waa nai ka nao si ala gu faafia

ili lana si doo nai. Sui boroi 'ana lelea kau waa nai ka manata lau 'urii 'i tala'ana, 'Nau, sui boroi 'ana nao kusi faabaitaa God fai kusi sae'inito 'ana waa 'ana molaagali,

⁵ nau kui 'olosia fasi kwautoa nee fua gwa ai 'oru nee wala, sulia nia 'aekwale nau 'asia na mai sulia kudu ne! ”

⁶ Aia, sa Disas na Aofia ka bae 'urii, “Molu rongo fasi 'amolu si doo nai waa ni kwae lana kwautoa nai saea nai, boroi 'ana nia waa ade lana ta'aa gu 'ana.

⁷ Waa nai ka noni'ela boroi lelea oli ka kwaea guu kwautoa nai fuana gwa ai 'oru nai, sulia nia nao si luka 'ana radi lae kalia. Aia ma God, nia kai ilia guu si doo ne toaa fifilia nia ki da angisia siana 'afa sato ma fa rodo, 'afitai ka nao. God 'afitai ka dora lau mai uria ili lana si doo ne 'o'olo fuada!

⁸ Nau ku faarongo kamolu, God kai 'ali'ali 'ua guu uri ili lana si doo ne 'o'olo fuada. Ma sui ta, kada nau 'Alakwa nia Wane, kwai oli mai kwai dao lau lao molaagali, alamia nau kwai suana toaa 'oro ki kera kai faamamane nau, ma nao ka nao guu?”

Roo waa da lea ki daka foa lao Beukaua loo

⁹ Sa Disas ka unu lau sulia si tarifulaa 'urii fuana toaa da fiitoda ki tala'ada ma daka sae 'o'olo lada 'i tala'ada ma daka mamagutainia toae ki. Nia ka 'urii,

¹⁰ “Totoo, tii roo waa nai ki daru ka lea 'adarua uri foa lae 'i lao Beukaua loo. Ta waa na Faarisii, ma ta ruana waa nia waa fua koni lana malefo 'ana takisi.

¹¹ Aia, na Faarisii nai nia lea kau dao uu ka foa 'ana taifilia ka bae 'urii, 'God 'ae, nau ku tango 'oe nau waa nao kusi mala 'ana tai waa ne, ne da beli

daka ooe ma daka ilia doo ta'aa 'oro ki, ma daka kaubarea 'afee ma araie. Nau nao kusi mala 'ana waa ta'aa loko ni koni lana malefo 'ana takisi.

¹² Nau waa ku abufanga 'ana roo fa dani lao fa wiiki ki sui gu ne, ma ku falea tangafulu nau fuamu ta kada si nao guu.'

¹³ “Aia, ma waa ni koni lana malefo 'ana takisi nai, nia dao ka uu tau gu 'ana kau ka nao si lio 'alaa gu uri salo ka noni susuala ka gwautoli gu 'ana. Ma nia ka faatainia na oli kukuru laa nia, 'e fida 'i maa ruruuna ka bae 'urii, 'God 'ae, manatai nau mai waa ku abulo ta'aa 'urii!' ”

¹⁴ Sui, sa Disas ka bae na 'urii, “Nau ku faarongo kamolu, waa abulo ta'aa nai 'ana ne God 'olosi nia ma koso ka lea na mai 'ana 'i luma kera, ma Faarisii nai ka nao guu. Sulia waa ne tafo nia tala'ana 'i langi God kai kosolangainia saegano, ma waa ne kosolangainia tala'ana 'i saegano, God kai tafo nia 'i langi.”

*Sa Disas, nia falea dianaa fua kaala wela ki
(Matiu 19:13-15; Maak 10:13-16)*

¹⁵ Tai toaa ki da ngalia mai kaala wela tu'uu ki siana sa Disas, uri ka samo toda ma ka falea dianaa fuada. Sui ma kada waa kwairooi nia ki kera suada, daka ngatafi kera.

¹⁶ Ma sui boroi 'ana sa Disas 'e 'ailia mai kaala wela nai ki siana, ka bae 'urii fuana waa kwairooi nia ki, “Alu kaala wela tu'uu neki kera da lea 'ada mai siaku, nao kamolu si suusi kera lau. Sulia 'initoaa God doo nia 'ana waa ne manata mamana 'ani nau ilingia wela tu'uu ki.

¹⁷ Nau ku faarongo kamolu, waa ne nao si faa-mamane nau mala wela tu'uu, nia 'afitai 'asia naa God ka 'inito 'ana mauria nia.”

*Kwaifamantaia sulia waa toolangaidoo
(Matuu 19:16-30; Maak 10:17-31)*

¹⁸ Tii waa gwaungai 'ana Diu ki, nia ledia sa Disas ka bae 'urii, “Waa diana ni toolangaidoo 'ae, si tee diana gu ne nau kui ilia uria ku too 'aku 'ana mauria firi?”

¹⁹ Sa Disas luua ka 'urii, “Tee ne adea 'oko saea nau waa diana? Taifilia God naa ne diana, nao lau ta waa.

²⁰ 'Oe 'o saitomana gu 'amu si baea fifi nia God bae nia 'urii, ‘Nao 'osi sauwane, ka nao 'osi kaubarea araie ma 'afee, ka nao 'osi beli, ka nao 'osi suke faafi ta waa, ma 'oko sae'inito 'ana maa 'oe fai gaa 'oe.’ ”

²¹ Waa nai luua ka bae 'urii, “Nau, 'ita 'ua mai 'ana kada ku tu'uu, nau ku ade mai sulia taki nai ki tiifau* lelea ka dao 'i tari'ina.”

²² Ma kada sa Disas rongoa nia ka bae 'urii fuana, “'Uri nai, tii si doo ne nao 'osi ilia 'ua. 'O lea kau 'oko foli 'ana 'okodoo 'oe ki tiifau, sui 'oko ngalia malefo ne 'oe todaa ai 'oko falea fuana toaa siofaa ki uri 'oko too 'amu 'ana suadoo laa fera 'i salo. Sui 'oko lea na mai buriku.”

²³ Kada waa nai 'e rongoa si baea nai, na liona ka kii 'asia naa, sulia nia waa suadoo baita.

²⁴ Ma kada sa Disas suana waa nai liona kii, nia ka bae 'urii, “Nia 'afitai tasa fuana waa suadoo baita ki daka ruu lao 'initoaa God.

²⁵ Nia 'afitai tasa fuana waa suadoo ka ruu lao 'initoaa God. 'E 'afitai ka talua lau lea sae kamel ka sasi uri ruu lae 'ana malesufua maana 'ogile.”

²⁶ Toaa nai da rongoa si baea nai, daka 'urii, “Nia 'afitai naa nai, uri ta waa ka todaa mauria firi!”

* **18:21** Liotoi 'ana buka 'Eksades 20:12-16 lau guu 'ana buka Diutoronomii 5:16-20.

²⁷ Ma sui sa Disas luu kera ka 'urii, “Doo ne 'afitai tasa naa fuana waa 'ana molaagali ka ilia, nia walude gu 'ana fua God ka ilia.”

²⁸ Ma sa Bita ka bae 'urii fuana sa Disas, “Kameli, meli lukasia naa suadooda kameli ki tiifau uri meli ka lea na 'ameli burimu!”

²⁹ Sa Disas ka bae 'urii, “Tuka. Nau ku faarongo kamolu, waa ne lukasia luma nia, ma 'afe nia, ma toaa nia, ma maa nia ma gaa nia, ma wela nia ki, 'aengana 'initoaa God,

³⁰ waa nai kai too 'ana doo 'oro diana lau kada nia too lao molaagali nee, ma 'ana mauria firi 'i lao tooa falu ne nii 'ua mai.”

Oluna si kada sa Disas bae sulia mae lana sui fatai kafi fuli

(Matiu 20:17-19; Maak 10:32-34)

³¹ Ma kada sa Disas nia lea fainia waa kwairooi nia ki taifili kera, nia ka bae 'urii fuada, “Kolu lea kau 'i Durusalem uri kera ka ilia si doo baki na brofet kada 'i nao ki da kedaa mai suli nau, na 'Alakwa nia Wane, ka fuli naa nai.

³² Bae, kera kai fale nau 'i 'abana toaa nao lau Diu ki, uri kera ka 'onionga 'ani nau, daka bae ta'aa fuaku, ma daka faa 'ide nau, ma daka ngisufi nau. Ma daka kwae nau, ma daka saumaeli nau naa.

³³ Ma lao oluna fa sato, nau kui mauri lau.”

³⁴ Ka 'uri nai boroi, waa kwairooi ki nao kera dasi filoa guu doo nai sa Disas saea fuada nai, sulia manata lada 'e sadi ka nao dasi saitomana.

Sa Disas guraa waa maana rodo

(Matiu 20:29-34; Maak 10:46-52)

³⁵ Si kada sa Disas lea kau ka dao karangia maefera 'i Diorikoo, tii waa maana rodo nai 'e

gooru 'i ninimana taala nai uria gani doo lae 'ana toae ki.

³⁶ Ma 'ana kada nai guu nia ka rongoa konia nai 'e liu, nia ka ledi kau 'urii, “Na tee ne 'uri nai?”

³⁷ Kera luua daka bae 'urii, “Sa Disas waa bae fasi maefera 'i Naasaret ne tasa ka liu naa nee.”

³⁸ Ma waa maarodo nai ka 'ai na kau 'urii, “Wala Disas, 'oe waa bae fuli sa Defet naa na, 'o manatai nau mai!”

³⁹ 'I seeri toaa nai da eta mai nao daka ngatafia naa uri nia ka too aroaro 'ana. Ma sui boroi nia fua kafi kokoo baita fatai nai, ma ka bae 'urii, “'Oe waa bae fuli sa Defet naa na, 'o manata toi nau mai!”

⁴⁰ Ma sa Disas ka uu ngado 'i seeri ka saea fuada lea daka talaia mai siana. Kada nia lea mai ka dao karangi naa, sa Disas ka ledi 'urii 'ani nia,

⁴¹ “Nee, tee ne 'oe dooria nau kui ilia fuamu?”

Ma waa maarodo nai ka bae 'urii, “Aofia 'ae, nau ku dooria maaku ka 'ifi uri ku lilio ne.”

⁴² Sa Disas ka bae 'urii fuana, “'Oe lilio 'amu wala, sulia ne 'oe faamamane nau.”

⁴³ Tona 'i seeri, sa wala nai maana ka 'ifi ka lilio naa. Ma nia ka lea kwaimani naa fainia sa Disas, ka tangoa naa God. Ma konia nai boroi daka tangoa lau guu God kada kera suana doo nai fuli.

19

Ununua sulia sa Sakias

¹ Sa Disas nia dao lao maefera 'i Diorikoo, ma kai tasa lau guu 'ana.

² Ma tii waa satana sa Sakias ta waa baita lau guu 'ana toa ni koni lana malefo 'ana takisi 'e nii seeri, ne nia ta waa suadoo lau guu.

³ Nia 'e dooria ka suana 'ana sa Disas, ma sui ka 'afitai sulia nia waa kukuru 'asia naa ma konia baita nai ka suusi nia.

⁴ Ma nia ka lae 'ali'ali naa 'i nao 'ana konia nai, lae ka raa sulia 'ai nai da 'ailia 'ana Sikamoo, uria ka suana 'ana sa Disas sulia nia kai liu kau sulia taala nai.

⁵ Kada sa Disas lea kau ka liu seeri, nia lio 'alaa kau ka suana sa Sakias, ka bae 'urii fuana, “Wala Sakias, koso 'ali'ali mai, sulia 'i tari'ina nau kwai dao 'i luma kamu.”

⁶ Sa Sakias ka ele 'asia naa, ka koso 'ali'ali na mai. Nia ka talaia sa Disas ka lea naa uria 'i luma kera.

⁷ Na toaa nai tiifau da suana si doo nai, daka bae buri 'ani nia daka 'urii, “Sa Disas lea naa uria too kwaimani lae fainia waa abulo ta'aa bae nai rowaa.”

⁸ Aia, sa Sakias nia tatae ka bae 'urii fuana sa Disas na Aofia, “Aofia 'ae, nau gu ne kwai falea naku ta bali 'ana suadooda nau fuana toaa siofaa ki. Ma lea sae nau ku kwaalia waa ki daka faledoo 'aku ka talua naa kula kai dao ai, nau kwai duua doo kera ki ka dao 'ana fai fa 'idu laa 'i fafona liu lana si doo kera ki.”

⁹ Ma sa Disas ka bae 'urii fuana, “I tari'ina naa ne God kai faamauria toaa 'oe nee 'i luma 'oe, sulia kera da faamamanea God mala bae kokoo kia sa 'Abraham nia ilia kada 'i nao.

¹⁰ Nau, na 'Alakwa nia Wane, ku lea mai uria nani lae uria ma faamauri lana toaa ne kera nao'ada.”

*Na tarifulaa sulia oli lana mai waa 'inito
(Matiu 25:14-30)*

¹¹ Na konia baita nai da rongoa sui naa doo neki sa Disas bae mai sulia. 'I seeri nia ka unu sulia

tii si tarifulaa 'ana kada kera dao karangia naa 'i Durusalem. Nia unu sulia si tarifulaa nai uria ka 'olosia si manata laa kera too ai, ne kera kwaifii 'ada sae sa 'initoaa nia God kai sakatafa faatai gu 'ana 'i seeri.

¹² 'Uri nai, nia ka bae 'urii fuada, “Totoo tii waa 'initoa ka lea uria fera tau nai uria daka falea mai 'initoae fuana ma nia oli mai ka 'inito fua fera nia.

¹³ Ma sui fatai nia kafi lea, nia 'ailia mai tii akwala waa daka lea mai siana. Nia ka falea malefo ki fuada ka bae 'urii, ‘Molu ka rao 'ana malefo neki, uri molu ka todaa lau gu mai tai malefo faafida molu ka rao 'amolou 'uri nai lelea nau oli mai ku dao.’

¹⁴ Ma sui toa nia waa 'inito nai, daka rakesasu 'ani nia, daka odua tii waa ka lea 'i burina uri faarongo lana ai, ma daka saea kera da ote kera 'ana waa nai kai 'inito fuada.

¹⁵ “Aia, ka 'uri nai boroi 'ana, waa 'inito nai kera falea na mai 'initoaa fuana nia ka oli na mai uri 'inito lae fuada. Kada nia oli mai ka dao, nia ka kwaiodui naa uria toa bae nia falea malefo ki fuada uri rao lae ai uri ka lio filoa ta fita si malefo ki lau ne kera todaa 'i maana malefo baki nia faa fuada.

¹⁶ Na waa rao totolenao 'e lea mai dao ka bae 'urii, ‘Waa baita kani 'ae, nau ku rao 'ana malefo bae 'oe faa fuaku, ta tii taafuli malefo ne ku todaa lau mai gwauna.’

¹⁷ Waa 'inito nai ka bae 'urii fuana, “Oe na waa 'o rao diana nai. Ma fafona ne 'oe mamana 'ana ili lana si doo tu'uu, nau kwai alu 'oe 'oko lio naa sulia taafuli maefere ki nai.’

¹⁸ Ruana waa ni rao ka lea lau gu mai dao ka bae 'urii fuana waa 'inito, ‘Waa baita kani, nau ku rao 'ana malefo bae 'oe faa fuaku, ta lima malefo ne ku

todaa lau mai maana.'

¹⁹ Waa 'inito nai ka bae 'urii fuana, "Oe, nau kwai alu 'oe 'oko lio naa sulia lima maefere ki nai.'

²⁰ Sui, oluna waa ni rao ka lea lau gu mai dao ka bae 'urii, 'Waa baita kani, malefo 'oe bae 'o faa fuaku ne tio diana gu 'ana doo 'oe, bae nau ku 'afulalo ai 'ana 'aba maku ma ku sua diana mai sulia ka tio gu 'ana.

²¹ Doo ne adea, sulia ku mau lau gu 'aku 'ani 'oe waa susuala. Ne 'oe 'o ilingia waa ne ngalia si doo ne ta waa lau gu 'ana 'e alua, ma ka konia si fanga ne ta waa lau gu 'ana 'e rao talana.'

²² Waa 'inito nai ka bae 'urii fuana, 'Waa rao ta'aa ne ni 'oe. Nau kwai falea kwakwaea 'oe faafia si doo ne 'oe 'ua guu tala saea 'amu nai. 'Oe 'o saea ni nau waa susuala, ma 'oko saea ni nau waa ku ngalia si doo ne ta waa lau gu 'ana 'e alua, ma si fanga ne ta waa lau gu 'ana 'e rao talana.

²³ Nee wala, 'utaa ne kada 'oe manata 'uri nai ma nao 'osi ngalia malefo nau nai 'osi alua 'amu lao banga, uria lelea dao kada nau ku oli mai dao ma nau ku too 'ana tai malefo sarenga 'i maana?'

²⁴ 'Uri maana si ade laa nai, waa 'inito nai ka bae na 'urii fuana waa nai ki da uu 'i seeri, 'Molu ngalia malefo loko faasi nia, molu ka faa 'amolu fuana waa loko kau 'e too 'ana taafuli malefo loko ki.'

²⁵ Kera ka bae 'urii, 'Waa baita kani 'ae, ma sui nia loko 'e too naa 'ana taafuli malefo ki.'

²⁶ Nia ka bae 'urii, 'Nau ku faarongo kamolu, waa ne rao noni maabe ka too 'ana doe, kera kai fale fafonaa lau si doo ne nia too ai fuana. Ma waa noni'ela ne nao si too 'ana tasi doo, lea sae ta doo diana ne nia ka too boroi ai, kera kai ngalia faasi nia.

²⁷ Aia, si doo fuana toa malimae nau baki bae

kera ote kera 'ani nau uri 'inito lae fuada, kamolu talaida mai seki molu ka saungida nau ku tala lio mae lada guu.' ”

*Kada manata lana toae ki faa'initoaa sa Disas
(Matiu 21:1-11; Maak 11:1-11; Dion 12:12-19)*

²⁸ Burina sa Disas bae 'uri nai ka sui, nia ka eta na 'i nao 'ani kera uria 'i Durusalem.

²⁹ Ma kada nia dao karangia si maetoaa 'i Betfeis fainia 'i Betanii karangia kafa uo nai 'i 'Olif, nia ka odua ta roo waa 'ana waa ni kwairooi nia ki uria daka lea kau 'i nao. Nia ka bae 'urii fuadaru,

³⁰ “Kamuru lae fasi kau 'i nao 'ana maefera loko. Kada kamuru dao maa taale ai, kamuru kai suana tii dongki ne kera kania ka uu gu 'ana 'i seeri, ne nao si ngalia 'ua gu mai ta waa 'i fafona. Muru lukea 'oko faasia sui, muru ka talaia mai 'i seeki.

³¹ Ma lea ta waa ka ledi kamuru ma ka 'urii, “Tee ne muru lukea dongki nee uria?” Muru ka bae 'urii fuana, ‘Na Aofia ne dooria.’ ”

³² Aia, roo waa nai ki daru ka lea naa, ma keeru ka suana doo ki da fuli ka lea gu sulia doo nai ki sa Disas saea kau fuadaru.

³³ Kada keeru lukea guu dongki nai, na toaa nai dongki kera nai daka ledi keerua daka bae 'urii, “Tee ne kamuru lukea kale dongki nee uria?”

³⁴ Keerua daru ka bae 'urii, “Na Aofia ne dooria.”

³⁵ Sui keeru ka talaia na mai siana sa Disas. Dao keerua ka alua maku keerua ki fafona dongki nai, sui daru ka tatae nia ka gooru naa 'i fafona.

³⁶ Ma kada sa Disas nia lea kau 'ana dongki nai, toae ki daka samatainia maku kera ki sulia taale, nia talau ka lea na 'i fafona.

³⁷ Ma kada nia dao karangia 'i Durusalem 'ana kula ne taala nai koso toli kau uria fa uo 'i 'Olif,

na konia baita nai 'ana toaa kwairooi nia ki kera safali daka suungi naa 'ana tango lana God fuana doo kwaibalatana neki kera suana nia ilia ki mai.

³⁸ Ma daka bae na 'urii,

“E diana tasa fuana Waa 'inito ne God 'ua guu tala fale nia mai nee!✠

Na aroaroa 'i malutaka fainia God.

Kolu ka bae tangoa 'akolu God kolu loo, ne nia 'e talua doo ki sui!”✠

³⁹ Ma tai Faarisii daka nii lau guu 'i seeri, kera ka bae 'urii fuana sa Disas, “Waa toolangaidoo 'ae, saea fuana waa kwairooi 'oe nena ki, kera taaro 'ada wala.”

⁴⁰ Ma sa Disas 'e luu kera ka 'urii, “Nau ku saea fuamolū, lea sa kera taaro 'ada, na fau neki gu ne kera dai suungi 'ana tango lana God.”

Sa Disas nia angisia fera 'i Durusalem

⁴¹ Kada sa Disas nia dao karangia naa 'i Durusalem, nia lio kau 'e suana maefere baita loo, angia ka durufi nia naa, sulia liona 'e dila fuana toaa loo 'i lao fera loo.

⁴² Nia ka bae lau guu ka 'urii, “Kamolū nee, lea sae molu ka lio filoa mone 'amolū 'i tari'ina, si doo ne kai talaia waa uri lelea ka too 'ana aroaroe, ka diana ne. Ma sui ka nao, ne kamolū maa molu rorodoa ka nao molu si suai naa nee.

⁴³ Si kada ne karangi kai dao na mai nee, si kada naa fuana malimae kamolū ki uri dao kera ka alasia naa fera nee ne, ma kera kai suusi kamolū 'afitai molu ka ruu na 'i maa.

⁴⁴ Ma kera kai taga 'ana fera kamolū ma toaa 'i laona ki tiifau. Kai tagabola ta tii si fau boroi si too naa fafona ruana si doo 'ana fera kamolū nee.

Kera kai saketoa toaa kamolu ki, sulia kamolu ulafusia 'amolu dao lana mai God siamolou fuana faamauri lamolu.”*

*Sa Disas nia ruu lao Beukaua bae
(Matiu 21:12-17; Maak 11:15-19; Dion 2:13-22)*

⁴⁵ Kada sa Disas nia ruu kau lao Beukaua bae, nia ka taria toaa kera usi ki laona.

⁴⁶ Ma nia ka bae 'urii fuada, “Si baea God ne kera kedaa 'uana mai lao buka abu, nia bae 'urii, ‘Na beu nau nee, na beu ni ofu ne.’ Ma sui kamolu ka rokisia oli molu ka alua 'amolu 'ana beu kera toaa ni beli ki.”

⁴⁷ Ma 'afa dani ki sui gu 'ana, sa Disas nia toolangaidoo 'i lao Beukaua nai. Ma toa baita ni foa ki, ma toa toolangaidoo 'ana taki ki, ma tai toa gwaungai ki lau fuana toaa Diu ki, daka sasi uria saungi lana sa Disas ka mae 'ana.

⁴⁸ Ma sui ka 'afitai uri ili lana tasi doo 'ani nia, sulia toae ki da roo 'ani nia sulia fa dani ki sui guu 'ana uria fafurongo lana toolangaidoo laa nia.

20

*Ledi laa sulia Suukwaia sa Disas too ai
(Matiu 21:23-27; Maak 11:27-33)*

¹ Tii fa dani, sa Disas nia toolangaidoo fua toae ki 'i lao Beukaua bae, ma nia ka faarongo kera 'ana si faarongoa diana bae. Na waa baita ni foa ki, ma toa toolangaidoo 'ana taki ki, ma tai toa gwaungai ki lau guu, kera da lea mai siana sa Disas.

* **19:44** *kada God lea na mai fuana faamauri lamolu:* Na toaa Diu ki kera kwaimaasi maasia na kada God kai lea mai uria faamauri lada faasia malimae kera ki. Sui boro'i kada sa Disas dao, 'oro lana toaa Diu da ote kera 'ana nia.

² Ma daka ledi 'urii 'ani nia, “Oe na suukwaia tee ne 'o too ai ma 'oko ilia doo neki nee wala? Sa tii gu ne faa suukwaia nai fuamu?”

³ Nia luu kera ka bae 'urii, “Aia, nau ku ledi kamolu fasi uria tii si doo.

⁴ Kamolu saea fasi mai, na rigitaa bae sa Dion too ai uri faasiuabu lae nia lea mai fasi God, ma nao fasi wane gwana?”

⁵ Kera oli da ledi kera kwailiu 'i tala'ada daka 'urii, “Toa nee 'ae, tee gu ne tara kolu kai saea fuana nai? Lea sa kolu luu nia kolu ka saea, “E lea mai faasia God,’ nia ka 'urii nai, ‘Sui tee ne adea nao molu si faamamanea sa Dion?”

⁶ Ma lea sae kolu ka luu nia ma kolu ka 'urii 'akolu, ‘Nia lea gu 'ana mai faasia wane 'ana mo-laagali bae,’ ma tara toaa neki ne kera kai 'uifau kolu uri saumaeli lakolu naa, sulii kera da faamamanea sa Dion na profet lau gu bae.”

⁷ 'Uri nai guu, kera luua sa Disas daka saea nada kera ulafusia tii ne suukwaia nai lea mai faasia.

⁸ Ma Disas ka bae na 'ana 'urii fuada, “Nau boroi tara nao kusi faarongo kamolu lau guu, tii ne falea suukwaia ne ku too ai ma ku ilidoo ki ai nee.”

Tarifulaa sulia na toa ni rao ne garoe nii manata lada

(Matiu 21:33-46; Maak 12:1-12)

⁹ Sui, sa Disas ka unu sulia tii si tarifulaa lau fuada ka 'urii, “Totoo tii si kada, tii waa nai ka fasia ola greib nia nai sui ka alua 'i 'abana waa ki daka suasulia. Nia ka lea 'ana maefera 'e nii tau mai. Nia kai too mai seeri ka tau sui fatai oli mai kafi dao.

¹⁰ Nia too mai lelea dao guu 'ana kada ola nai 'e maua ai, nia ka odua na mai tii waa ni rao nia ka lea na mai uria ngali lana tai fuae greib 'ana doo

nia nai ki lao ola nia. Ma sui kada waa ni rao nai 'e dao gu lao ola nai, na toa ni rao nai ki da suasulia ola nai daka saungi nia naa lelea sui daka olitainia ka oli tatakwai naa siana waa baita nia nai.

¹¹ Waa baita nai ka odua lau gu mai ta ruana waa ni rao. Sui boroi 'ana toa ni rao nai ki da suasulia ola nai, daka saungia lau guu, ma daka faa 'ide nia, sui daka olitainia ka oli tatakwai lau guu.

¹² 'I seeri, waa baita nai ka odua lau gu mai oluna waa ni rao nia. Ma sui boroi 'ana toa nai ki daka saumaala 'ani nia, sui daka tari nia naa uri sara fasi lao ola nai.

¹³ Na waa baita nai ka manata na 'urii, 'Nia sae tee ne kui ilia lau rowaa? 'O ma nau 'ua ne kui odua naa 'alakwa nau 'ua guu, na wela liosaua nau nee uria nia guu ka tala lea ka dao. Nia 'uri nai naa 'oto taari kera ka manata 'initoa 'ani nia?'

¹⁴ Kada toa ni rao bae da suasulia ola bae kera suana gu ta, da bae fatai 'urii fuada kwailiu na, 'Na 'alakwa nia sa wala bae mone ne. Wela nee naa bae bobongi maa nia kai faa ola nee kai tio 'i 'abana. Kolu saungia 'e mae 'ana wala, uri kolu ka ngalia 'akolu ola nee fua kolu!'

¹⁵ Seeri, kera liu guu daka taria naa wela bae lelea daka saungia ka mae na kau 'i sara fasi lao ola bae."

Sa Disas ka ledi gu 'urii 'ani kera,

¹⁶ "Tee nai waa baita nai 'ana ola nai kai ilia 'ana toa nai? Kada nia oli mai ka dao, nia kai saungi tiifau 'ani kera, sui ka faa ola nai kai tio na 'ana 'i 'abana toa 'e'ete ki lau."

Kada toaa nai ki da rongoa bae lana nai sa Disas, kera daka 'urii naa, "Si doo nai 'e too 'ana fasi fuli lae!"

17 Sui sa Disas 'e bubu tetee ada ka bae 'urii, “Lea si doo nai 'e nao si fuli, sui ma tee 'ana ne toolangai lana si baea bae lao kekeda laa Abu✧ bae nia 'urii, ‘Na maefau ne waa saungai luma ki da noni'ela 'ada ai, nia 'ana ne maefau 'initoe talua maefau ki sui guu, uria boongi lana lume.’

18 “Waa ne 'asi nia fafona maefau nai, waa nai kai maga ka baringisi guu. Ma waa ne maefau nai kai 'asia faafia, maefau nai kai too meme nia.”

19 Kada nia bae 'urii nai guu, waa baita ni foa lae ki fainia waa toolangaidoo lae 'ana taki ki, daka lio saitomana naa ne sa Disas kai bae gwana suli kera. Kera ka dooria naa dau lana sa Disas 'i seeri, sui ma daka mau lau gu 'ada 'ana toaa nai.

*Si ledi laa sulia takisi
(Matiu 22:15-22; Maak 12:13-17)*

20 Toa gwaungai ki daka bubu na sulia sa Disas uria sae lelea daka daua. Ma daka folia naa waa ki uri uuarongai lana ma ledi lana lae uri suke lana ki uri lelea sae nia ka saea tasi doo ni dau lana faafia uri kera ka fale nia kau 'i 'abana waa 'inito 'i Rom ne lio sulia bali lolofaa nai.

21 Kera ka bae 'urii fuana sa Disas, “Wala waa toolangaidoo 'ae, kameli saitomana ni 'oe naa ne 'o toolangaidoo 'oko saea sui guu doo mamane ki. Ma ni 'oe naa ne nao 'osi 'ado guu fainia waa ki 'ana ta tii bali gwana 'ana manata lada ki. 'Oe, na toolangaidoo laa 'oe lea 'o'olo 'ua guu sulia mamanaa ma kwaidooria God fuana toae ki sui.

22 “Aia, 'oe saea fasi mai fuameli, nia 'o'olo gu 'ana fua kameli ka fale takisi fuana 'initoaa nee 'i Rom, ma nao 'e garo?”

✧ 20:17 Sam 118:22

²³ Ma sa Disas ka lio filoa gu 'ana sukea kera nai, nia ka bae 'urii,

²⁴ “Faatainia fasi mai tafa seleni 'ana doo nai molu too ai fuaku ku suai fasi.” Kera ka ngalia na mai tii fa seleni fuana, sui nia ka ledi 'urii 'ani kera, “Aia, nununa sa tii ne nii 'afa seleni nee? Fai, satana sa tii ne nii ai nee?”

Kera luu nia daka 'urii, “Nununa waa baita loko 'i Rom naa na.”

²⁵ Ma sa Disas ka bae 'urii fuada, “Nia 'uri nai, kamolu ngali si doo ne naisata 'ana waa baita 'i Rom molu ka faa 'amolu fuana, ma si doo God ki ngali molu ka faa 'amolu fuana God.”

²⁶ 'Uri nai guu ka 'aftai naa fuada uri dao toi lae tasi doo ne kera kai dau nia faafia 'i maana konia nai. Ma kera ka kwele 'asia naa 'ana si baea nai ki sa Disas olisi kera ki ai, daka taaro dasi bae.

*Si ledi laa sulia na tatae laa faasia maea
(Matiu 22:23-33; Maak 12:18-27)*

²⁷ Sui lau guu, tai Sadiusii ki kera daka lea lau gu mai siana sa Disas. Kera Sadiusii ki nao dasi faamamanea waa ne mae naa, kai tatae lau faasia maea. Kera ledia sa Disas daka bae 'urii,

²⁸ “Wala waa toolangaidoo 'ae, sa Mosis si baea nia kedaa mai fuameli 'e bae 'urii, 'Lea waa 'e mae faasia 'afe nia sui ma keeru ka nao si welaa guu, ta wane 'ana toolana ki ka adea 'initai 'oru nai, uri ka saarea tai wela uri ka didi fulina toolana nai 'e mae.’

²⁹ “Aia, ma tii bara waisaasina ne kera 'ada fiu waa ki, kera totoo gu 'i see. Na waa 'i nao 'e adea tii wela keni nai ka nao si welaa guu, nia ka mae.

³⁰ “Saasina, waa 'i burina ka adea naa gwa 'oru nai, ma sui ka nao daru si welaa guu sa wala nai ka mae lau guu faasia wela keni nai.

³¹ Sui saasina lau guu, oluna waa naa ka 'uri nai lau guu, ka mae lau guu. Ka alu gu 'ana tii si doo nai ka lea na suli kera lelea fiu waisaasina nai ki daka mamae ka sui guu faasia wela keni nai ka nao dasi welaa sui guu.

³² Burina fiu waisaasina nai ki da mae tiifau naa, wela keni nai boroi nia ka mae naa.

³³ Ma sui sae nia 'uri nai, lelea 'e dao 'afa dani bae God kai tataea toaa mae ki tiifau faasia maea, na 'initai nai nia 'afe waa tee gu 'ana bara waisaasina bae nai? Sulia kera fiu waisaasina nai ki sui guu bae da adea wela keni nai.”

³⁴ Sa Disas ka luu kera ka bae 'urii, “I tari'ina ki 'ana ne wela wane ki ma wela keni ki da arai ma daka 'afe ki ai nee.

³⁵ Ma si kada ne nii 'ua mai, na toaa ne kera mae ma sui daka tatae lau faasia maea, kera 'afitai daka arai ma daka 'afe lau,

³⁶ suli da mala nada 'ensel nia ki God ne nao dasi mae naa. Kera na wela nia ki God naa, suli God nia tatae kera faasia maea.

³⁷ “Aia, ma si malutaa nee sulia toaa da mae ki naa totoo dai mauri lau, nia doo mamane ne. Tee sa Mosis boroi nia faatainia lau guu mamana lana si doo nai bae, kada nia bae ka fuutoi era meakwesu bae 'e suai sulia kaa 'ai tu'uu bae. Nia 'e bae 'urii sulia God bae, 'God nia sa 'Abraham, ma God nia sa 'Aesak, ma God nia sa Diakab.' ☆

³⁸ Na toolangai lana 'e 'urii nai: Tai toaa ne da mae ki naa da fosisia gwada God, suli kera da mauri naa fai God.”

³⁹ Ma tai waa 'ana toa toolangaidoo 'ana taki ki daka bae 'urii, “Waa toolangaidoo 'ae, luu laa nai 'oe luua 'ana si baea nai nia diana 'asia naa nai.”

⁴⁰ Ma sui 'e 'uri nai guu, kera ka mau tiifau ta waa ada si leditona kaarooa naa.

Sa Disas nia na Aofia sa Defet, sui boroi 'ana ka futa 'ana kwalafaa sa Defet

(Matiu 22:41–23:36; Maak 12:35-40)

⁴¹ Sui sa Disas ka ledi 'ana 'urii 'ani kera, “Kamolou saitomana nia bobola gu 'ana fua daka saea na Kraes nee nia futa gu 'ana mai 'isi 'ana kwalafaa sa Defet?

⁴² Sulia sa Defet, nia tala bae 'ana 'urii lao Sam ki,

‘God nia bae 'urii fua Aofia nau:

'Oe gooru kwaimani 'amu fai nau 'i bali aolo nau,

⁴³ 'oko too 'amu 'uri nai lelea nau ku alua malimae 'oe ki daka too guu farana 'initoaa 'oe.’[☆]

⁴⁴ “Sa Defet nia saea Kraes nee na Aofia nia ne. Ma lea 'uri nai tama na Kraes nee ka futa boroi 'ana mai 'isi 'ana kwalafaa sa Defet, nia na Aofia sa Defet lau gu 'ana ne.”

⁴⁵ Kada toaa nai ki da fafurongo gwada, sa Disas ka bae 'urii fua waa kwairooi nia ki,

⁴⁶ “Molu ka fiia birangaa kera nee toa toolangaidoo nee 'ana taki, ne kera dooria 'asia naa ofi lae 'ana maku liu lana baita ki uri suai lae. Ma daka dooria 'asia naa sae toae ki daka sae 'inito 'ani kera 'i maana usie ki. Ma daka dooria 'asia naa gooru lae 'ana kula ni goorua kera waa 'initoe ki 'ua guu lao beu ni ofu lae ki, ma noni fafangae ki.

⁴⁷ Ma sui kera ne daka bebelia 'okona doo gwa 'oru siofaa neki ka atafu naa. Kera daka suke

[☆] **20:43** Sam 110:1

ni abu lae gu 'ada 'ana foa tikwa lae ki. Kera toa nee, na kwakwaea kera kai ta'aa 'isi kai talua kwakwaea toae ki sui guu!"

21

Sa Disas tangoa fale laa nia tii gwa 'oru siofaa (Maak 12:41-44)

¹ Sa Disas 'e too 'ana ka suana toaa 'oro suadoo nai da lea mai daka fale malefo naa fuana Beukaua loo, ma too daka dangalua na kau falea kera ki fua lao kufidoo nai ni ngali malefo lae.

² Ma nia ka lio kau ka suana naa 'initai 'oru siofaa nai 'e lea mai dao ka faa kau roo kaa miga malefo tu'uu 'isi nai ki.

³ Ma sa Disas ka bae 'urii, "Nau ku faarongo mamana 'ani kamolu, na falea nee gwa 'oru siofaa nee nia faa, nia ne baita ka talua sui guu falea neki toaa suadoo nee da faa.

⁴ Sulia toaa suadoo nee, malefo baita ki 'asia naa ne kera too ai ma sui daka faa gu 'ada si kula tu'uu ai. Aia, ma gwa 'oruai siofaa nee, taingaia nia sui naa ne nia faa tiifau nai nee."

Sa Disas bae sulia na Beukaua loo, totoo dai saketoa (Matiu 24:1-21; Maak 13:1-19)

⁵ Sui lau guu, tai waa 'ana waa kwairooi nia sa Disas ki too kera kai tangoa 'ada Beukaua loo, loo kera saungainia 'ana fau diane ki 'asia naa ma daka lalaungia 'ana falea da faa ki mai fua God lelea sua lana ka diana 'asia naa, sa Disas ka faarongo kera. Ka bae 'urii,

⁶ "Si kada ne kai dao mai, maefau diana neki sui guu kamolu suai nee, kera kai atoli tiifau lelea nao

ta tii si maefau boroi si tio guu fafona ruana tasi doo!”

⁷ Ma kera daka ledi nia, daka 'urii, “Waa toolan-gaidoo 'ae, 'i anita gu ne doo nai ki kai fuli nai? Ma fafaataia tee gu ne kai faatainia si kada doo nai ki sui guu dai fuli ai?”

⁸ Sa Disas ka 'urii, “Molu ka fiia ade ta waa ka talai garo 'ani kamolu. Sulia toaa 'oro kera kai dao mai ne kera kai saea kera 'ana Kraes, ma kera kai bae 'urii, ‘Nau Kraes bae naa ne!’ Ma kera kai bae lau gu 'urii fuamolu, ‘Si kada bae God nia 'olea naa ne dao nai nee!’ Nao molu si ade sulia doo nai ki kera saea.

⁹ Kamolu nao molu si mau lau kada lea molu rongo sulia firua baite ki matangana fera baite ki ma firua baite ki matangana toae fai gwaungaia 'ana fera kera ki, sulia doo nai ki ne kai fuli fasi 'i nao. Sui boroi 'ana doo nai ki daka fuli, na sui lana molaagali 'e nao si dao 'ua ai nai.”

¹⁰ Ma sa Disas ka faarongoa waa kwairooi nia ki ka 'urii, “Na fera baite ki ma 'initoaa baite ki kera kai alasi kera kwailiu 'ana firue.

¹¹ Na anuanu baite ki lau guu kai 'igia fera ki, na uni fioloa baite ki kai dao mai, ma na unimataia baita tasa ki kai liu 'ana fera ki tiifau. Na doo baita 'e'ete ni maungi lana ki kai fuli, ma na fafaataia baite ki dai suai 'ana mamangaa loo.

¹² “Ma sui fatai ma doo nai ki dafi fuli, kera kai dau kamolu daka ilimatai kamolu. Kera kai talai kamolu fua lao beu ni ofu ki ma naofana toa gwaungai ki uri didi lamolu lae ma alu lamolu 'i lao lookafo, sulia ne molu roo 'ani nau.

¹³ Si kada ne kera ade 'uri nai 'amolu, nia ka falea naa si kada diane fuamolu uria bae lae sulia si Faarongoa Diana nee siada.

14 Ma kamolu si manata 'abarua lau uria ta tee ne molu luu kera ai.

15 Sulia nau kwai fale tiifau naa fuamolu na baea 'ana liotooa, ma nao ta malimae 'amolu ne kai bae suli kamolu, ma nao dasi suusia naa doo neki kamolu saea ki.

16 Na maa kamolu ki, ma gaa kamolu ki, ma na toolamolou ki, ma na wanefuta kamolu ki, ma na ruana kamolu ki, kera kai fale kamolu fuana toaa gwaungai ki. Ma tai waa 'amolu ki kera kai saungida.

17 Na toaa ki tiifau kera kai sualangai kamolu faafi nau.

18 Ka 'uri nai boroi 'ana, 'afitai ta tii si ifu tu'uu boroi 'ana gwaumolu si nao 'ana.

19 Molu ka uu ngasi 'ana faamamane laa kamolu ki, ma molu ka mauri firi.”

20 Ma sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Kada kamolu suai na waa ni omee ki, kera ala kalia 'i Durusalem, molu ka saitomana kera kai tagalan-gainia na toaa baita ne.

21 Ma 'ana kada nai, waa ne kera too 'i Diudia ki, kera kai tafi tiifau uria gwauna fa uo ki. Ma waa ne kera too mai lao maefera baita ne, kera kai tafi faasia. Ma na waa ne kera too ki mai sara nao kera si oli lau mai uri lao maefera baita ne.

22 Sulia kada naa 'ana kwakwaea ne, fasi uri na tee ki bae kera kekeda sulia 'i lao kekeda laa Abu kai dao mamana na mai.

23 'Ana kada nai, kai ta'aa 'asia naa fuana wela keni ki ne kera iana, ma na wela keni ne kera faa susufia kaa wela tu'uu ki, sulia ne nia 'afitai fuada uri kera kai tafi. Ma na liodila lae baita lau guu kai toea waa 'ana maefera nee, sulia God kai kwaea na toaa 'i seeri ki.

²⁴ Tai waa ada kera dai saungida 'ana 'ile ni firu. Ma tai waa ada kera dai dau da, ma kera kai kani faafida, ma daka ngali kera uria fera 'e'ete ki. Ma na toaa nao lau Diu ki dai saketoa fera baita nee 'i Durusalem lelea ka dao guu 'ana 'isi lana si kada kera toaa nai nao lau Diu ki.

*Sa Disas bae sulia oli lana mai
(Matiu 24:29-35; Maak 13:24-31)*

²⁵ “Doo 'e'ete ki kai fuli 'ana sato, ma 'ana madame, ma 'ana bubulu ki. Ma na waa 'ana mae-fera baita ki sui 'i lao molaagali, kera kai fiitala, ma kera kai mau 'ana kuruu lana ma sulataae lana asi.

²⁶ Ma na waa ki kera kai maetabuamarakwa sulia kera mau ka tasa, kada kera maasia na dao lana mai doo nai ki faafia molaagali nee tiifau. Sulia doo lao mamangaa ki, kera kai lea garo.

²⁷ 'Uri nai fatai, nau, na 'Alakwa nia Wane, nau kufi dao faatai mai nai. Nau kwai dao mai fainia na tetede baite, ma na folaa lae baita 'i lao dase ki.

²⁸ Ma kada na doo nai ki nia safali kai fuli, molu ka uu ma molu ka lio 'alaa, sulia kada God kai faamauri kamolu, nia dao karangi naa mai.”

²⁹ Sui sa Disas ka bae sulia na tarifulaa nee fuada ka 'urii, “Molu ka manata fasi sulia 'ai ne kera saea 'ana fig fainia tai 'ai ki lau.

³⁰ Kada kamolu suai na sarana nia fufurua, molu ka saitomana naa, kada fuana uni sato nia karangi naa.

³¹ Ka 'uri nai lau guu, kada kamolu suai doo nai ki nia fuli, molu ka saitomana naa ne kada fuana God kai gwaungai, nia dao karangi naa.

³² Ku faarongo kamolu, doo nai ki tiifau kai dao mai sui fatai waa ne kera mauri 'i tari'ina ki, kera kafi mae.

³³ Na mamangaa loo ma na molaagali ne kera kai sui, sui ma na bae laku totoo nao si sui.

³⁴ “Molu ka lilio diana. Nao kamolu si adea fafangaa baita ki, ma na kuu lilinge lae ki, ma manata 'abarua lae ki 'ana mauria nee lao molaagali. Lea kamolu ili 'uri nai, fa dani nai ka dao kai faatona kamolu ilingia ta 'aukwai.

³⁵ Sulia fa dani nai kai dao mai faafia na toae ki tiifau 'i lao molaagali nee.

³⁶ Molu ka lilio diana, ma molu ka foa 'ana kada ki sui guu, fasi uri molu ka too 'ana tetede'a 'ana mauria fua 'i lao doo nai ki ne kai fuli. Ma fasi uri kamolu si 'ide lau kada kamolu kai uu 'i maaku, na 'Alakwa nia Wane.”

³⁷ 'Ana fa dani ki sui guu, sa Disas nia toolan-gaidoo fua toaa ki lao Beukaua loo. Ma 'i saulafia ki nia ka lea uria gwauna fa uo 'i 'Olif.

³⁸ Ma 'i 'uubongi maakafukafua ki, toaa 'oro ki dai lea mai lao Beukaua loo uri rongo lana bae lana sa Disas.

22

*Na waa ki 'olea fuana saungi lana sa Disas
(Matiu 26:1-5; Maak 14:1-2; Dion 11:45-53)*

¹ Na Fangatasae, ne toaa Diu ki da 'ania beret ne nao ta isi ai, nia dao karangi naa nai.

² 'Uri nai, waa baita ni foa ki, ma waa toolan-gaidoo 'ana taki ki, daka manata naa uria sau agwa lae 'ana sa Disas, sulia kera maungia lau gu 'ada toae ki.

Sa Diudas ka ala na faafia na fale lana sa Disas fua malimae nia ki

(Matiu 26:14-16; Maak 14:10-11)

³ Ma Saetan ka ruufia naa manata lana sa Diudas 'Iskariot, ta waa 'ana akwala ma roo waa kwairooi bae sa Disas ki.

⁴ Seeri, sa Diudas ka lea naa siana waa baita ni foa ki, ma toa gwaungai ki 'ana waa neki kera lio sulia Beukaua loo, ma ka saea na fuada nia kai 'adomi kera uri dau lana sa Disas.

⁵ Ma kera ka ele 'asia naa daka fale malefo naa fuana.

⁶ Sa Diudas ka kwai ala faafi fai kera, sui nia ka safali lio naa uria tasi kada ne gwau uri ka falea sa Disas 'i 'abada.

Sa Disas, nia ade akau naa uria fafangaa ni Tasalae

(Matiu 26:17-25; Maak 14:12-21; Dion 13:21-30)

⁷ 'I seeri guu, ka dao naa 'afa dani 'ana fafangaa loko toaa Diu ki da 'ania beret ne nao ta isi ai. Ma fa sato nai lau gu ne da saungia na wela sifsif nai ai 'ana ade akau lae fua Fangatasae.

⁸ Sa Disas ka odua naa sa Bita fainia sa Dion ka bae 'urii fuadaru, "Muru lea kau 'i nao muru ka ade akau naa 'ana doo ki maasi kameli, uri kolu ka fanga 'ana Fangatasae."

⁹ Keeru ka ledi 'urii 'ana sa Disas, "I fai gu ne 'oe dooria kaari kai ade akau 'ana doo nai ki ai?"

¹⁰ Sa Disas olisi keeru ka bae 'urii, "Kada muru dao kau lao maefera baita loko, kamuru kai dao tona tii waa 'e tamaa kufidoo ni ngali kafo lae gwau'abana. Sa wala nai naa ne muru kai lea 'i burina uria luma ne nia lea ka ruu 'i laona.

¹¹ Muru ka bae 'urii fuana waa ne luma nia nai, 'Na waa toolangaidoo nia ledi 'urii mai 'ani 'oe:

Kadaluma fai ne nau fai waa kwairooi nau ki meli kai 'ania Fangatasae ai?'

¹² Ma waa nai kai faatainia kadaluma 'i langi, kula ne nia ade akau sui na ai, ma muru kai ade akau 'ana fanga ki 'i seeri."

¹³ 'Uri nai, keeru ka lea naa, ma keeru ka dao tona doo ki tiifau ilingia naa doo bae sa Disas nia saea fuadaru. Ma keeru ka ade akau naa 'ana fanga 'i seeri.

Na fafangae na Aofia

(Matiu 26:26-30; Maak 14:22-26; 1 Koren 11:23-25)

¹⁴ Nia dao naa 'ana kada fuana 'ani lana na Fafangaa 'ana Tasalae, ma sa Disas fainia 'aboosol nia ki, daka too naa 'ana kula ni fanga lae.

¹⁵ Ma nia ka bae 'urii fuada, "Nau ku dooria 'asia naa 'ani lana Fangatasae nee fai kamolu, sui fatai nau kufi nonifii 'akua.

¹⁶ Ma nau ku saea fua molu, nia 'afitai nau ku 'ania lau Fangatasae nee fai kamolu, lelea ka dao guu kada nia mamana 'i lao 'initoaa God."

¹⁷ Sui sa Disas ka ngalia na titiu, ma ka tangoa God. Sui nia ka bae 'urii fuada, "Molu ka ngalia, ma molu ka 'ado kwaimani ai 'i sabitamolu.

¹⁸ Nau ku saea fuamolu, 'ita 'i tari'ina ka oli 'alaa, nau kusi kuufia lau na waen nee, lelea ka dao guu lao 'initoaa God."

¹⁹ Sui sa Disas ka ngalia na beret, ma ka tangoa God, sui nia ka niia, ma ka falea fuada. Ma ka bae 'urii, "Na noniku naa ne nau ku falea fuamolu nee. Molu 'ania ka lelea firi 'ana manata too laku lae."

²⁰ 'I burina kera fanga 'uri nai sui, nia ngalia lau guu titiui waen nai, ka bae 'urii, "Na 'abuku naa

ne, ne nia igwa uri kamolu. Nia naa ne faangasia na alangaia falu.*

²¹ “Liotoi fasi! Na waa ne kai fale nau fuana malimae nau ki, nia too gu 'ana fai kamolu 'i seki lao fanga laa nee.

²² Sulia ni nau, na 'Alakwa nia Wane, nau kwai mae ilingia ne God nia dooria fuaku. Sui boroi nia kai ta'aa 'asia naa fuana waa ne nia fale nau fuana malimae nau ki!”

²³ Ma daka safali ledi kwailiu naa 'ani kera ki 'i matangada uria sa tii ada ne kai ilia si doo nai.

*Na olisusuue sulia na 'initoaa
(Matiu 20:25-26; Maak 10:42-43)*

²⁴ Ma na waa kwairooi nia ki daka olisusuu 'i matangada kwailiu uri sa tii ada ne nia kai 'inito fuada sui gu 'ana.

²⁵ Ma sa Disas ka bae 'urii fuada, “Kamolu saitomanana na waa 'inito kera ki toaa nao lau Diu ki da too 'ana rigitae ma daka suumainia 'asia naa toaa kera ki fua ili lana doori lada ki. Ma daka dooria wane ki daka sae kera 'ana wane gwaungai ki.

²⁶ Sui ma ni kamolu gu ne nao molu si ilia lau si doo nai 'i matangamolou. Waa ne baita fuamolou ka abulo tu'uu, ma waa ne kwaitalai fuamolou na waa ni rao kamolu gwana.

²⁷ 'Uri nai, waa tee gu ne nia 'initoa? Waa ne gooru daka ngali fanga mai fuana, ma nao waa ne rao fanga ma ka ngali fanga mai? Na waa ne gooru daka ngali fanga mai fuana ne nia 'initoa. Sui

* **22:20** *alangaia falu*: Na mae lana sa Disas ne 'e faamamanea na manata luke laa ne 'e alangainia 'i laona alangaia falu ne da kedaa 'i lao buka nia brofet Dioromaea 31:31.

boroi 'ana, nau ku faarongo kamolu, nau waa ne ku nii matangamolu, nau na waa ni rao kamolu.

²⁸ “Kamololu molu too kwaimani mai fai nau 'ana si kada 'ana ilitooa nau ki tiifau.

²⁹ Lea na Maa nau nia faa tiifau naa 'ana 'initoae fuaku, nau boroi kwai faa lau guu 'initoae fuamololu,

³⁰ uri molu ka fanga ma molu ka kuu kwaimani 'amololu fai nau lao 'initoaa nau. Kamololu molu kai gooru kwaimani 'ana 'inito lae fai nau, ma molu kai 'inito fua taafuli fiiwane ma roo fiiwane sarenga neki 'Israel.”

Sa Disas eta alangainia sa Bita kai tofe nia

(Matiu 26:31-35; Maak 14:27-31; Dion 13:36-38)

³¹ Sui sa Disas ka bae 'urii fuana sa Bita, “Saemon Bita wala! 'Oe waa kwairooi. God nia faolomainia naa Saetan, fasi uri kai ili uria kai tagalongai kamololu tiifau faasi nau, ilingia waa ne nia rao 'i lao ole fuana 'egwe lana miga doo diana ki faasia na tadidoo ta'ae ki.

³² Ka 'uri nai boroi 'ana wala Saemon, nau ku foa fuamu, fasi uri ne nao 'oe 'osi olifaiburi lau 'ana fiitooa 'oe. Ma 'ana kada 'oe manata oli lau mai uri nau, 'oko faangasia toaa kwairooi nau.”

³³ Ma sa Bita nia luua ka 'urii, “Aofia 'ae, nau ku kwaimaakwalii sui guu 'akua uri lea lae fai 'oe 'i lao lookafo ma fuana maea lae fai 'oe!”

³⁴ Ma sa Disas nia luua ka 'urii, “Bita wala, nau ku faarongo 'oe, 'i tari'ina lao fa rodo nee, 'i nao 'ana karai kai angi, 'oko tofe nau olu si kada 'oko saea 'oe ulafusia nau.”

³⁵ Sui sa Disas ka ledi 'urii 'ana waa kwairooi nia ki, “'Uri nai ma kada bae nau ku fale kamololu kau, ma nao kamololu kasi too 'ana ta malefo, ma

nao ta wai, ma nao ta tae butu, 'urii bae kamolu oli kukuru 'ana ta doo bae?"

Ma kera luua daka 'urii, "Nao guu."

³⁶ Ma sa Disas ka bae 'urii, "Sui boroi 'ana tari'ina, lea sa tii ne nia too 'ana ta malefo ma nao ta wai, nia ka ngalia na mone 'ana. Ma sa tii ne nao kasi too 'ana ta 'ile ni firu, nia ka foli 'ana maku baita nia, ma ka folia ta 'ile 'ana.†

³⁷ Nau ku saea doo neki fuamolu, sulia na kekeda laa Abu bae nia bae sulii nau 'urii, 'Kera koni nia fainia waa ta'aa ki.'✠ Doo nai kai fuli naa fuaku, sulia na kekeda laa ki sui guu sulii nau kai fuli mamana naa."

³⁸ Ma na waa kwairooi nia ki daka bae 'urii, "Aofia wala, suai fasi, kolu too naa 'ana roo 'ile ni firu ki 'i see ne!"

Ma nia 'e luu kera ka 'urii, "Nia diana naa. Alu tio na 'ana bae lae sulii doo nai."

*Sa Disas nia foa gwauna uo 'i 'Olif
(Matiu 26:36-46; Maak 14:32-42)*

³⁹ Sa Disas fainia na waa kwairooi nia ki, kera faasia naa toaa baita nai, ma daka lea naa uria fa uo kera 'ailia 'ana 'Olif, ilingia ne 'ita daka ilia mai.

⁴⁰ Ma kada kera dao 'ana si kula nai, nia ka bae 'urii fuada, "Molu ka foa, ade lea na ilitooe ki ka linge kamolu."

⁴¹ Sui sa Disas nia ka 'idu tu'uu gu 'ana kau faasi kera ka bobola fainia 'ui lae 'ana si fau ka dao ai, nia ka booruru 'i saegano ka foa.

⁴² Nia ka bae 'urii, "Maa 'ae, lelea doori lamu naa ne, 'oko lafua 'amu nonifiie ne faasia nau. Sui

† **22:36** Sa Disas saea doo neki fuana ka kwai faa manata tai 'ana waa kwairooi nia ki uri kera kai ade akau sulia ne kera kai dao tona malimae ki ne kai faanonifi. ✠ **22:37** 'Aesaea 53:12

boroi 'ana, nao lau na kwaidooria nau, boroi ma sulia kwaidooria 'oe lau 'ana.”

⁴³ Ma tii 'ensel faasia 'i langi nia dao mai, ma ka faarakea naa.

⁴⁴ Ma liona ka fii 'asia naa, nia ka foa tetede lau. Ma na 'i'ide ne 'i nonina 'u'udu ka 'asia 'i saegano ka mala ta gwigwise 'abu.

⁴⁵ Ma kada nia tatae faasia na foa lae, nia ka oli siana na waa kwairooi nia ki. Kera maleu 'ada, sulia kera makeso tasa sulia kera liodila.

⁴⁶ Ma sa Disas ka bae 'urii fuada, “Urifita ne kamolu ka maleu rowane? Molu tatae, ma molu ka foa, ade lea na ilitooe ki ka linge kamolu.”

Kada kera daua naa sa Disas

(Matiu 26:47-56; Maak 14:43-50; Dion 18:3-11)

⁴⁷ Kada manga sa Disas nia bae 'ua gu 'ana fai kera, tii figue baita daka dao na mai. Ma tii waa 'ana waa kwairooi nia baki, ne satana sa Diudas, nia ne talaida mai. Ma nia ka dao mai siana sa Disas, ma ka nonoia naa.‡

⁴⁸ Sui boroi 'ana sa Disas ka bae 'urii fuana, “Wala Diudas 'ae, 'oe fale nau, na 'Alakwa nia Wane, fuana malimae nau ki 'ana nonoi laku?”

⁴⁹ Ma kada na waa kwairooi ki kera too fainia sa Disas, daka suai doo nai, daka bae 'urii, “Wala Aofia! Alu kameli kumuli kera 'ana 'ile ni firue kameli ki, ma nao 'utaa?”

⁵⁰ Ma tii waa ada, ka kwaea tii waa ni rao nia waa foa ni gwau, ma ka kwae muusia naa na bali alinga aolo nia.

‡ **22:47** Lea na birangaa 'ana Diu ki, na kwai nonoi lae faatainia kwaimanie ma sae 'initoa lae 'ana toolangaidoo lae faasia waa kwairooi nia. Nia bobola fainia na waa kwairooi ka bae diana 'ana toolangaidoo laa nia 'ana nonoi lana 'abana.

⁵¹ Guu sa Disas ka bae 'urii, “Too na 'ana!” Ma nia ka samo tona alingana waa nai, ma ka guraa naa alingana.

⁵² Sui sa Disas ka bae fuana waa baita ni foa ki, ma waa neki kera folo suusia Beukaua loo, ma tai waa baite ki lau guu ne kera lea mai uri dau lana, nia ka 'urii, “Uri nai ma, nau ta waa garo nao nee, uri kamolu ka dau raunga mai uri nau?”

⁵³ Nau ku too guu 'akua siamololu 'i lao Beukaua loo sulia fa dani 'oro ki, sui boroi nao kamolu si sasi guu uria dau laku. Sui boroi 'ana si kada kamolu naa ne, uri kamolu ka rao naa 'ana tetede Saetan, na waa ne 'inito 'ana rorodoe.”

Sa Bita nia tofea sa Disas

(Matiu 26:57-58,69-75; Maak 14:53-54,66-72; Dion 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Sui daka daua naa sa Disas, ma daka talaia naa 'i lao luma nia waa foa ni gwau. Ma sa Bita ka 'isi tau lau gu 'ana kau 'i buri.

⁵⁵ Ma kera 'ukunia tii era 'i tofungana kula ni too lae 'i lao labu 'ana luma nai, ma sa Bita ka gooru lau guu fainia toaa ne kera too kakalia na ere nai.

⁵⁶ Ma kada tii wela keni saari ni rao nai nia suana sa Bita ne gooru seeri karangia era nai, nia ka lio filoa 'ua guu ka bae 'urii, “Na waa nee nia too lau guu mai fainia sa Disas ne!”

⁵⁷ Sui boroi sa Bita ka tofe ka 'urii, “Wala wela keni nee wala, nau kusi saitomana na waa nai!”

⁵⁸ Ma nao si tau lau guu 'i burina, tii waa ka suana sa Bita ka bae lau guu 'urii, “Oe ta waa lau guu ada ne!”

Sui boroi sa Bita nia luua ka 'urii, “Wala 'ae, nau nao wala.”

⁵⁹ Ma nao si tau lau guu 'i burina, tii waa lau ka bae tetede ka 'urii, “Nia mamana. Na waa ne nia too lau guu fainia sa Disas, sulia nia lau guu na waa faasia 'i Galilii ne!”

⁶⁰ Sui boroi sa Bita nia luua ka 'urii, “See wala nee, nau ku ulafusia doo na 'oe bae sulia nai wala!”

Ma kada nia bae gu 'ana 'uri nai, na karai ka 'ai naa.

⁶¹ Ma na Aofia ka abulo, ka lio 'o'olo na kau fuana sa Bita. Ma sa Bita ka manata naa tona baea bae na Aofia nia saea fuana bae 'urii, “I nao sui fatai karai kafi 'ai, 'oe 'oko olu fa tofe laku 'oko saea 'o lalafusi nau.”

⁶² Ma sa Bita ka ruu na kau 'i maa, ma ka angi baita lea ka igigele guu, sulia liona 'e dila 'asia naa.

Kera nangasia sa Disas

(Matiu 26:59-68; Maak 14:55-65; Dion 18:19-24)

⁶³ Ma na waa ni firu ki ne kera folo kalia sa Disas, kera ka 'onionga 'ani nia, ma daka nangasia.

⁶⁴ Ma daka kani bokotaa na maana, ma daka ledia daka 'urii, “Oe saea fasi sa tii ne fidali 'oe nai?”

⁶⁵ Ma daka saea baea ta'aa 'oro ki lau guu fuana.

⁶⁶ Ma uri 'uubongi kada nia dani naa, na toa gwaungai kera toaa Diu ki, ma na waa baita ni foa ki, ma na waa toolangaidoo 'ana taki ki, kera ka bae ofu naa, ma daka talaia naa sa Disas siada.

⁶⁷ Ma daka bae 'urii fuana, “Oe faarongo kameli fasi wala. Nia sae 'oe naa ne Kraes bae 'oi dao na mai fua faamauri lameli lae nee, ma nao ni 'oe nao?”

Nia 'e luu kera ka bae 'urii, “Lea sae ku faarongo kamolu boroi ai, 'afitai molu ka faamamane nau gu ne.

68 Ma lea nau ku ledi kamolu uria tii si doo, nia 'afitai molu ka luua ne.

69 Sui boroi nia 'ita 'i tari'ina ka oli 'alaa, nau, na 'Alakwa nia Wane, nau kwai too 'i bali 'aba aolo nia God 'ana tetede tasa, ma nau kui 'inito fainia.”

70 Ma kera tiifau guu daka ledia daka 'urii, “Uri nai ma 'oe naa ne 'Alakwa nia God?”

Ma nia luu kera ka 'urii, “Iuka, nia naa nai kamolu tala saea nai.”

71 Ma daka bae 'urii, “Nao kolu si dooria naa tasi baea uri kolu ka faamamane nia lau. Sulia kolu tala rongo naa nai, nia tala saea nia 'Alakwa God!”

23

Sa Disas da talaia 'i naofana sa Baelat

(*Matiu 27:1-2,11-14; Maak 15:1-5; Dion 18:28-38*)

1 Ma na konia nai sui naa, kera tatae daka talaia naa sa Disas siana sa Baelat fuana keto lana.

2 Ma daka safali naa fua feengi lana lae 'ana doo garo ki, ma daka bae 'urii, “Kameli, meli dao tona sa wala nee nia bae alingana toaa kameli ki ka saea fuada nao dasi fale naa malefo 'ana takisi lae fua waa baita 'i Rom, ma nia ka saea sae nia naa ne na Kraes na waa ni taloa bae.”

3 Ma sa Baelat ka ledia ka bae 'urii, “Urii ma ni 'oe na waa 'inito kera bae toaa Diu ki naa ne?”

Ma sa Disas ka luua 'urii “Nia naa ne 'oe saea nai.”

4 Sui sa Baelat ka bae 'urii fuana na waa baita ni foa ki, ma fua figua nai guu, “Nau kusi dao tona guu tasi doo ne garo 'ana sa wala nee uri daka saungia faafia.”

5 Ma daka bae tetede na mai daka 'urii, “Sui boroi 'ana lao bali lolofaa 'i Diudia, sa wala nee nia

saketoa naa toae 'ana toolangaidoo laa nia. Nia safali 'ua mai 'i Galilii lelea mai ka dao naa 'i seeki lau guu.”

⁶ Ma kada sa Baelat nia rongoa doo nai, nia ka ledi kera ka 'urii, “Uri nai ma sa wala nee nia lea mai faasia 'i Galilii nee?”

⁷ Ma kada nia saitomana ne sa Disas nia lea mai faasia na kula ne sa Herod nia 'inito, nia ka fale kau sa Disas siana sa Herod. Sulia sa Herod nia nii lau guu 'i Durusalem 'ana kada nai.

⁸ Ma kada sa Herod nia suana sa Disas, nia ka ele 'asia naa, sulia nia rongoa na bae ki suli nia, ma ka kwaimaasi ka tau naa uri sua lana. Ma nia ka dooria naa sua lana sa Disas uri ili lana ta doo kwaibalatana.

⁹ Sa Herod nia ledia doo 'oro ki 'ani nia, boroi ma sa Disas nao si luua guu 'ana ta si doo.

¹⁰ Ma na waa baita ni foa ki, ma na waa toolangaidoo 'ana taki ki, kera uu lau guu 'i seeri, ma daka bae tetede naa uri feengi lana sa Disas.

¹¹ Ma sa Herod fainia na waa ni omee nia ki, daka 'onionga 'ada 'ana sa Disas, ma daka bae ta'aa fuana. Ma daka faa ruufia 'ana tii maku tikwa diana, ma daka oli lau fainia siana sa Baelat.

¹² Ma nia 'ita 'ana fa dani nai, sa Herod ma sa Baelat keeru daru ka ofu kwaimani naa. 'I nao keerua na roo malimae ki.

*Kera doori uri sa Disas ka mae naa
(Matiu 27:15-26; Maak 15:6-15; Dion 18:39–19:16)*

¹³ Sa Baelat ka konia naa waa baita ni foa ki, ma waa gwaungai ki, ma na toae ki.

¹⁴ Ma ka bae 'urii fuada, “Kamolulua falea naa mai na waa ne siaku, molu ka saea sae nia talai garo 'ana toae ki faasia na ade lae sulia gwaungaia 'i

Rom. Ma sui, nau ku ledia 'i maa molu, ma nao nau kusi dao guu tona tasi garoa 'ani nia mala ne kamolu feengi nia ai.

¹⁵ Ma sa Herod boroi si dao guu tona tasi garo laa 'ani nia. Nia ne ka olitainia lau gu 'ana mai nee. Nia nao si ilia guu ta garoa uri ka maelia.

¹⁶ Nia ne, nau ku falea guu 'akua kau uri kera ka kwae nia, sui ku lukatania ka lea na 'ana.”

¹⁷ 'Ana Fafangaa 'ana Tasalae, sa Baelat lea doo kai lukea tii waa faasia 'i lao lookafo fuana toaa Diu ki, sulia birangaa kera ne 'uri nai naa.

¹⁸ Sui boroi 'ana kera sui naa da 'ai daka 'urii, “Molu saumaeli sa wala na! Molu ka lukea 'amolui mai sa Baarabas fuameli!”

¹⁹ Sa Baarabas kera alua lao na lookafo, sulia nia safalia na omee baita 'i lao maefera baita nai, ma nia na waa sawwane 'ua guu.

²⁰ Sa Baelat nia dooria kai lukea sa Disas, ma nia ka ledia lau kau na figua nai.

²¹ Sui boroi 'ana daka dau 'ada 'ana 'ai lae 'urii, “Molu saungia ka mae! Molu ka foto faafia 'ana 'airarafolo!”

²² Ma sa Baelat ka bae 'urii lau fuada 'ana oluna si kada, “Sui boroi 'ana, ma garoa tee ne nia ilia? Nau nao kusi dao toi guu ta doo ne nia ilia garo uri ka maelia. Nia ne nau ku falea kau uri kera kai kwae nia gu 'ada, sui daka lukea lau gu 'ada.”

²³ Sui boroi 'ana ma kera daka dau naa 'ana akwa lae ma daka suumainia naa uri foto faafi lana 'ana 'airarafolo. Ma na suungia nai ka linge nia naa.

²⁴ Ma sa Baelat ka falea na kwakwaea ne kera susuu uria sulia gani laa kera.

²⁵ Ma nia ka lukea naa sa Baarabas na waa bae kera dooria, na waa bae kera alua 'i lao lookafo

faafia safali lana omee, ma sauwane. Sui sa Baelat ka falea sa Disas fuada, sulia kwaidooria kera.

Kera foto faafia sa Disas 'ana 'airarafolo

(Matiu 27:32-44; Maak 15:21-32; Dion 19:17-27)

²⁶ Ma na waa ni omee ki, daka talaia sa Disas daka lea na kau fainia. Ma kada kera lea kau, daka dao tona tii waa 'i sara ne satana sa Saemon, faasia maefera baita 'i Saerin. Nia ruu mai lao labu 'i Durusalem faasia tii kula mai 'i maa. Ma daka alua naa 'airarafolo 'i gwauna 'abana, ma daka suumainia uri nia ka ngalia 'i burina sa Disas.

²⁷ Ma tii figua baita daka lea 'i burina. Ma tai wela keni 'i lao figua nai kera angisi nia daka isisigwau.

²⁸ Sa Disas nia abulo fuada ka bae 'urii, “Wela keni neki 'i Durusalem 'ae! Nao kamolu si angisi nau lau. Molu kai angisi kamolu tala 'amolu, fai wela kamolu ki.

²⁹ Sulia nia kai dao 'ana fa dani ne toae ki kera kai bae 'urii, “E diana tasa fuana wela keni 'aba'ato ki, ma wela keni nao dasi kwala wela ki, ma nao dasi faasusu ki!”

³⁰ Ma kada nai na toae ki kera kai bae 'urii fuana fa uo ki, ‘Molu toli mai faafi kameli.’ Ma daka bae 'urii fuana toloa ki, ‘Molu atoli mai faafi kameli.’

³¹ Sulia lelea kera dai ili 'uri nai aku, na waa ne nau ku 'o'olo, kera kai ilia doo ne nia ta'aa ka tasa 'amolu toaa ne kamolu too 'ana ta'aa lae ki.”

³² Ma daka ngalia lau guu roo waa beli ki, fuana saungi ladaru fainia sa Disas.

³³ Ma kada kera dao 'ana kula ne kera saea 'ana “Gwau Lelete,” daka foto faafia sa Disas 'ana na 'airarafolo. Ma na roo waa beli baki, daka foto faafi keeru lau guu 'ana roo 'airarafolo ki, tii waa

'ana bali aolo nia sa Disas, ma ta waa 'ana bali mauli 'ana.

³⁴ Ma sa Disas ka bae 'urii, “Maa, 'oe manata luke kera, sulia kera da ulafusia gu 'ada doo ne kera ilia.”

Ma na waa ni omee ki kera daka saso 'ana tii doo mala dais nai uri daka tolingia maku nia ki fuada kwailiu.

³⁵ Na toaa ne kera uu 'i seeri ki daka dau gu 'ada 'ana bubu lae, ma na waa gwaungai kera toaa Diu ki daka dau 'ana 'onionga lae 'ani nia daka bae 'urii, “Nia bae faamauria naa toaa 'e'ete ki. Lea sae nia na Kraes ne God 'e filia mai, ni ka faamauria nia fasi tala'ana.”

³⁶ Ma na waa ni omee ki, daka 'onionga lau guu 'ani nia, daka lea kau siana, ma daka falea waen lifoo fuana.

³⁷ Ma daka bae 'urii, “Lea 'oe na waa 'inito toaa Diu ki, 'oko faamauri 'oe tala 'amu!”

³⁸ Ma daka kedaa naa si baea 'urii 'i gwauna 'airarafolo nia, “NI NIA NAA NE NA WAA 'INITO KERA TOAA DIU KI.”

³⁹ Ma ta waa 'ana roo waa baki da foto faafi keeru fai sa Disas, liu 'e bae kwakwala ka bae 'urii, “Oe naa bae 'o saea sa 'oe na Kraes. Aia, ma 'o faamauri kolu fasi.”

⁴⁰ Ma sui ruana waa bae ka ngatafia ka 'urii, “Nee wala, 'oe 'osi maungia guu kwakwaea God nee? Kolu bobola guu, sulia kera falea guu tii kwakwaea fua kolu.

⁴¹ Ma sui ni koro nee, na kwakwaea ne nia 'o'olo naa ne, sulia koro ngalia naa uria doo ta'aa neki koro ilia ki. Aia, ma ni nia nao si ilia guu ta doo garo.”

⁴² Ma nia ka bae 'urii fuana sa Disas, “Disas 'ae, 'o manatai nau, kada 'oe oli mai 'ana 'initoaa 'oe.”

⁴³ Ma sa Disas ka bae 'urii fuana, “Nau ku saea na doo mamane fuamu, 'i tari'ina gu ne 'oe too na fai nau 'i salo.”

Na mae lana sa Disas

(Matiu 27:45-56; Maak 15:33-41; Dion 19:28-30)

⁴⁴ Nia 'ita 'i tofungana sato, na sato ka rorodoa, ma bali fera nai tiifau ka rodo, lelea ka dao 'ana oluna kada sato saulafia.

⁴⁵ Ma na maku baita ne nia suusia na kula abu 'i lao na Beukaua loo ka kari 'ana roo bali doo ki.

⁴⁶ Ma sa Disas nia ka 'ai baita ka 'urii, “Maa 'ae, nau ku falea na kau na mangoku fuamu.” Nia 'e bae 'uri nai sui guu, ka mae naa.

⁴⁷ Ma na waa baita 'ana omee nia suai doo nai, nia ka tangoa God ka 'urii, “Nia mamana, nia na waa 'o'olo ne!”

⁴⁸ Ma kada na waa nai ki kera koni, ma kera ka bubungia, kera suai mae lana sa Disas ka sui, kera tiifau daka oli naa 'ada 'i fera kera ki. Ma daka fidalia maa ruruuda fuana faatai lana na liodila lae kera ki.

⁴⁹ Ma na toae ki tiifau ne kera saitomana sa Disas, fainia na wela keni ne kera lea 'i burina faasia 'i Galilii ki, kera uu tau guu 'ada, ma daka suai gu 'ada doo nai ki tiifau.

Kera saufinia sa Disas

(Matiu 27:57-61; Maak 15:42-47; Dion 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ma tii waa faasia maefera 'i 'Arimatea 'i lao bali lolofaa 'i Diudia, ne satana sa Diosef, nia too lau guu 'i seeri. Ma nia na waa 'o'olo, ma na waa diane, ma nia ka kwaimaasi lau guu uri sua lana God kai 'inito faafia toaa nia ki. Ma sui boroi 'ana nia ta waa 'ana toaa gwaungai kera Diu ki, nia nao

si ala guu faafia doo ne kera saea, ma daka ilia 'ana sa Disas ki.

⁵² Nia ka lea siana sa Baelat, ma ka gani nia uria na nonina sa Disas.

⁵³ Ma nia ka lafua naa nonina sa Disas, ma ka 'afua naa 'ana maku kwakwaoe. Ma nia ka alua 'i lao tii likwafau falu ni aluwanee ne kera 'elia 'i lao fau baita nai.

⁵⁴ Ma fa dani nai na Faraedee. Fa sato fuana ade akau lae maasia Sabati fa dani 'ana momola lae, nia karangi safali naa.

⁵⁵ Na wela keni ne kera lea mai burina sa Disas faasia 'i Galilii ki, kera lea lau guu fainia sa Diosef. Ma daka suai naa likwafau nai, ma daka suai naa alu lana sa Disas 'i laona.

⁵⁶ Sui daka oli na mai 'i fera, ma daka ade akau 'ana waiwai ki, ma na doo moko diana ki fuana kano lana 'ana nonina sa Disas. Sui boroi 'ana fa dani 'ana Sabati, daka momola naa, mala na taki nia saea.

24

*Kada sa Disas nia tatae lau faasia maea
(Matiu 28:1-10; Maak 16:1-8; Dion 20:1-10)*

¹ Aia, 'ana Sandee 'i 'uubongia maakafukafua, na bara wela keni bae kera ngalia waiwai moko diana nai ki da ade akau ki mai ai daka lea naa uri maana likwafau bae.

² Lea kau dao daka suai kwainaiia bae nia 'ifi naa, sulia na reba fau bae nao si suusia naa maana kwainaiia nai.

³ Ma kera ka ruu na kau, sui boroi ka nao dasi suai naa nonina sa Disas na Aofia.

⁴ Ma kada kera manata 'ua gu 'ada sulia si doo nai, roo 'ensel ne kera ruufia na maku waasinasina tasa nai ki, keeru ka sakatafa mai daru ka uu naa siada.

⁵ Na wela keni nai ki daka mau 'asia naa daka gwautoli nada 'i saegano. Sui boro'i 'ana roo waa nai ki, keeru ka bae 'urii fuada, "Nee rowaa, 'utaa ne molu ka lea lau mai uri nani lae uria waa mauri gwana 'i seki kula fua waa mae ki 'ana?"

⁶ Nia nao si nii na 'i seki ne, sulia nia 'e mauri lau gu 'ana. Kamolu manata toi fasi, si doo bae nia faarongo ai siamololu tiifau 'ana kada bae nia too 'ua fai kamolu 'i Galilii. Nia bae 'urii bae,

⁷ 'Kera kai fale nau, 'Alakwa nia Wane, fuana toaa ta'aa ki, ma kera kai foto faafi nau 'ana 'airarafolo, sui dao oluna maedani, nau kui tatae lau gu 'aku faasi maea.' "

⁸ Sui guu bara wela keni nai daka manata toi naa si bae nia baki.

⁹ Guu kera daka oli naa faasia kwainia bae, ma lea daka faarongoa naa akwala ma tii waa kwairooi nia ki, ma tai waa lau ne kera dao toda.

¹⁰ Na ai neki da lea kau daka faarongoa 'aboosol nia ki, ne ni Meri faasia 'i Magdala, keni Dioana, ni Meri gaa sa Demes, ma tai ai lau.

¹¹ Ma sui boro'i 'ana, na 'aboosol ki ka nao dasi faamamanea guu bae lana wela keni nai ki. Suli da manata toi 'ada sae sa wela keni nai ki da bae ata gwada.

¹² Sui boro'i 'ana sa Bita nia tatae, ma ka lae 'ali'ali naa uria maana likwafau. Ma nia ka ororo kau, ma ka suai gu 'ana maku kwakwaoa baki tio gu 'ada 'i seeri. Sui nia ka oli, ma ka kwele 'asia naa 'ana doo ne fuli nai.

Ta roo waa daru suana sa Disas kada nia mauri lau

(Maak 16:12-13)

¹³ Ana fa dani nai, ta roo waa 'ana waa kwairooi sa Disas ki, keeru lea uria na toaa 'i 'Imeas. Nia bobola fainia taafuli kada taale ma tii kada taale sarenga faasia 'i Durusalem.

¹⁴ Ma keeru ka bae 'adarua sulia doo nai ki sui guu ne fuli.

¹⁵ Ma kada keeru bae 'adarua, sa Disas nia lea karangi keeru mai, ma ka lea lau guu fai keeru.

¹⁶ Keeru ka suai guu 'adarua, boroi ma God nao si faolomainia fuadaru uri keeru ka lio saitomana.

¹⁷ Ma sa Disas ka bae 'urii fuadaru, “Tee ne kamuru bae mai sulia kada ne kamuru lea mai nai?”

Ma keerua daru ka uu aroaro, ma na manata ladaru ka kii.

¹⁸ Ma tii waa 'adarua ne satana sa Kleopas, nia ka bae 'urii, “Nau ku manata toi alamia 'oe guu ne 'o too boroi 'i Durusalem, ma 'oko ulafusia gu 'amu na doo neki fuli lao fa dani nai ki mai.”

¹⁹ Ma sa Disas nia ledi kera ka 'urii, “Doo 'uri tee ki gu nai rowaa?”

Ma keeru olisi nia, daru ka 'urii, “Doo nai ki ne kera ilia 'ana sa Disas, waa bae 'i Naasaret. Na waa nai, nia na brofet, na waa fuana bae lae na 'ana sulia bae lana God, sulia God ma na wane kera saitomana na bae lana 'e mamana, ma na rao lana ka baita 'asia naa.

²⁰ Na waa baita ni foa kameli ki, ma na waa kwaitalaia ki, kera fale nia kau fua saungi lana, ma daka foto faafia 'ana 'airarafolo.

²¹ Ma kameli ka manata 'amelia sulia sae nia naa ne kai lukea toaa 'i 'Israel ki. Ma tari'ina na oluna fa dani naa 'i burina doo nai ki fuli ne.

²² Ma kameli meli ka kwele 'asia naa, sulia tai wela keni 'ana figua kameli, da lea daka dao mai 'ana likwafau bae.

²³ Ma sui ka nao dasi suana gu nonina. Ma daka oli mai, daka saea ne kera suana 'ensel ki faarongo kera ne nia mauri lau.

²⁴ Ma tai waa lau guu 'ana figua kameli, kera da lea lau guu maana likwafau nai, ma daka dao tona nia mamana naa, mala bae wela keni nai ki kera saea. Sui boroi ka nao dasi suai naa nonina sa Disas.”

²⁵ Ma sa Disas ka bae 'urii fuadaru, “Kamuru oewanea 'asia naa! Ma na manatamuru ka nao si 'ali'ali uri faamamane lana doo bae na brofet ki kera saea 'ua mai 'i nao.

²⁶ Na Kraes bae, nia kai nonifii fasi sui fatai nia kafi ruu lao 'initoaa nia.”

²⁷ Ma sa Disas ka toolangaidoo fua keeru 'ana doo bae kera saea sulia na Kraes 'i lao kekeda laa Abu ki. Nia safali 'ana kekeda laa sa Mosis ki ka lea 'ana kekeda laa brofet ki.

²⁸ Ma kada kera dao karangia naa toaa ne kera lea uria, sa Disas ka ili mala sae nia kai faasi keeru naa 'i seeri ka tasa na 'ana.

²⁹ Ma keeru ka luia, daru ka bae 'urii, “Oe too fasi 'amu mai fai kaari, sulia nia saulafia naa ne, ma faanoe boroi kai rodo naa.” Ma nia ka lea naa fai keeru.

³⁰ Kada nia gooru naa fai keeru uri fanga lae, nia ka ngalia fa beret, ka tangoa God, sui ka niia ka falea fuadaru.

³¹ Kada keeru suai doo nai, God ka faolomainia keeru kafi lio saitomana naa, ma nia ka nao 'ana naa faasi keeru.

³² Ma keeru ka bae fuadaru kwailiu, daru ka 'urii, “Se! Kada bae nia bae fai koro mai sulia taale,

ma ka toolangaidoo fua koro 'ana kekeda laa Abu ki, koro ele tasa bae.”

³³ Ma 'ana si kada nai 'ua guu, keeru sulatatae, daru ka oli lau gu 'adaru uri 'i Durusalem. Ma keeru ka dao tona akwala ma tii waa kwairooi baki ne kera koni guu 'ada, fainia tai waa lau.

³⁴ Ma waa ki lao figua nai daka faarongo keeru 'urii, “Na Aofia nia mauri lau, mamana naa! Nia dao faatai fuana sa Saemon!”

³⁵ Ma keeru ka bae sulia na doo bae fuli sulia taale, ma sulia na kada keeru lio saitomana kada nia niia fa beret bae.

Sa Disas faatania tala'ana fuana waa kwairooi nia ki

(Matiu 28:16-20; Maak 16:14-18; Dion 20:19-23; Aks 1:6-8)

³⁶ Kada roo waa nai ki keeru bae gu 'adaru fuadaru 'ua, sa Disas nia ka sakatafa ka uu naa 'i sabitada, ma ka bae 'urii fuada, “Na aroaroe kai too fai kamolu.”

³⁷ Ma daka tona, ma daka mau 'asia naa, sulia kera kwaifii sae kera suai ta anoedoo.

³⁸ Ma sa Disas ka bae 'urii, “Tee ne molu mau ai? Nao molu si manata 'oroa!

³⁹ Nau gu 'ana ne. Molu suai fasi roo 'aba nau neki fai roo 'ae nau neki. Molu samo tona fasi mai noniku nee uri molu ka saitomana, sulia na anoedoe nao si too 'ana 'oki fainia mariko, mala ne kamolu suai nau ku too ai nee.”

⁴⁰ Burina ne nia saea doo nai ki ka sui, nia ka faatania naa fulina nila baki 'ana roo 'aba nia ki ma roo 'ae nia ki fuada.

⁴¹ Ma kera daka ele 'asia naa fainia 'ana kwele lae. Sui boroi 'ana, kera ka manata ruarua guu 'ada, sulia nao kera dasi saitoma diana 'ua ai. Ma

sa Disas ka bae lau 'urii fuada, “Molu falea fasi mai tasi fanga fuaku.”

⁴² Ma daka falea tii gwa sakwari fuana.

⁴³ Ma nia ngalia ka 'ania naa 'i naofada.

⁴⁴ Sui nia ka bae lau 'urii fuada, “Doo neki nau ku saea mai fuamolu, kada ne nau ku too 'ua mai fai kamolu. Doo nai ki sui guu kera kedaa suli nau lao taki sa Mosis ma lao kekeda laa brofet ki, ma lao Sam ki, kera mamana naa.”

*Sa Disas, nia tae naa uri salo
(Maak 16:19-20; 'Aks 1:9-11)*

⁴⁵ Sui sa Disas ka 'ifingia manata lada uri kera ka saitomana kekeda laa Abu ki.

⁴⁶ Nia ka bae 'urii fuada, “Kera kekeda mai suli nau, na Kraes, ne nau kwai nonifii, ma sui lao oluna fa dani, nau kwai tatae lau faasia maea.

⁴⁷ Ma 'ita 'i Durusalem lelea ka dao lao fere ki tiifau, kamolu kai bae sulia na lukasi lana abulo ta'aa lae fai na manata luke lae 'ana sataku.

⁴⁸ Ma kamolu naa ne molu ka faarongo 'ana doo nai ki.

⁴⁹ Ma nau tala 'aku, nau kwai falea Anoedoo Abu fuamolu ne Maa nau 'ita ka alangainia na mai. Ma molu ka kwaimaasi 'i Durusalem, lelea na tetede faasia 'i langi kai koso mai faafi kamolu.”

⁵⁰ Sui nia ka talaida naa faasia 'i lao maefera baita nai, lelea daka dao 'ana maefere 'i Betanii, ma nia ka tafoa naa 'abana 'i langi, ka faadiana kera naa.

⁵¹ Ma kada nia faadiana kera 'ua gu 'ana, nia ka faasi kera, ka tae naa uria 'i langi.

⁵² Ma kera daka faa'initooa, sui daka oli na 'ada uri Durusalem fainia na ele laa baita.

⁵³ Ma 'ana kada 'oro ki kera daka too gu 'ada 'i
lao Beukaua loo fuana tango lana God.

clix

Na Alangaia Falu 'ana Baea 'i Baegu
The New Testament in the Baeggu language of the
Solomon Islands
Niu Testament long langguis Baegu

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baegu (Baeggu)

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 13 Dec 2023

6c9f5b54-40e4-515c-9ffc-f424e1ec7c96